

K I T E E

**Talousarvio 2025 ja
taloussuunnitelma 2025–2027**

KH 12.12.2024
KV 19.12.2024

Sisällys

1	TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	5
1.1	Väestö ja sen muutokset.....	5
1.2	Työllisyys ja työpaikat.....	6
1.3	Elinkeinotoiminnan kehitys.....	6
1.4	Muutokset kuntien yhteistoiminnassa.....	7
1.5	Muutokset kaupungin hallinnossa ja organisaatiossa.....	8
2	TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT.....	9
2.1	Kansantalouden kehitys.....	9
2.2	Kuntatalouden kehitys.....	9
2.3	Kaupungintalous.....	10
	Talouden yleiskuva.....	10
	Toimintaympäristö vuonna 2025.....	12
	Suunnittelukauden riskit.....	13
3	KITEEN KAUPUNKISTRATEGIA 2021–2025.....	14
4	OSALLISTUVA BUDJETOINTI.....	18
5	TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN PERUSTELUT.....	19
5.1	Yleistä.....	19
5.2	Verotulot.....	19
5.3	Valtionosuudet.....	21
5.4	Henkilöstö.....	22
5.5	Investoinnit.....	24
5.6	Vieras pääoma.....	25
6	TALOUSARVION SITOVUUS JA TALOUSARVIOSSA ANNETTAVAT TOIMIVALTUUDET.....	25
6.1	Talousarvion sitovuus.....	25
	Talousarvion sitovuus kaupunginvaltuustoon nähden.....	25
	Talousarvion sitovuus kaupunginhallitukseen ja lautakuntiin nähden.....	26
	Yhteenveto käyttötalouden valtuuston nähden sitovista määrärahoista.....	27
	Yhteenveto investointiosan valtuuston nähden sitovista määrärahoista.....	28
6.2	Talousarviossa annettavat toimivaltuudet vuodelle 2025.....	29
7	KAUPUNKIKONSERNI.....	30
7.1	Yleistä.....	30
7.2	Talouden vastuut ja velvoitteet.....	30
7.3	Konserniyhteisöille asetetut tavoitteet.....	32

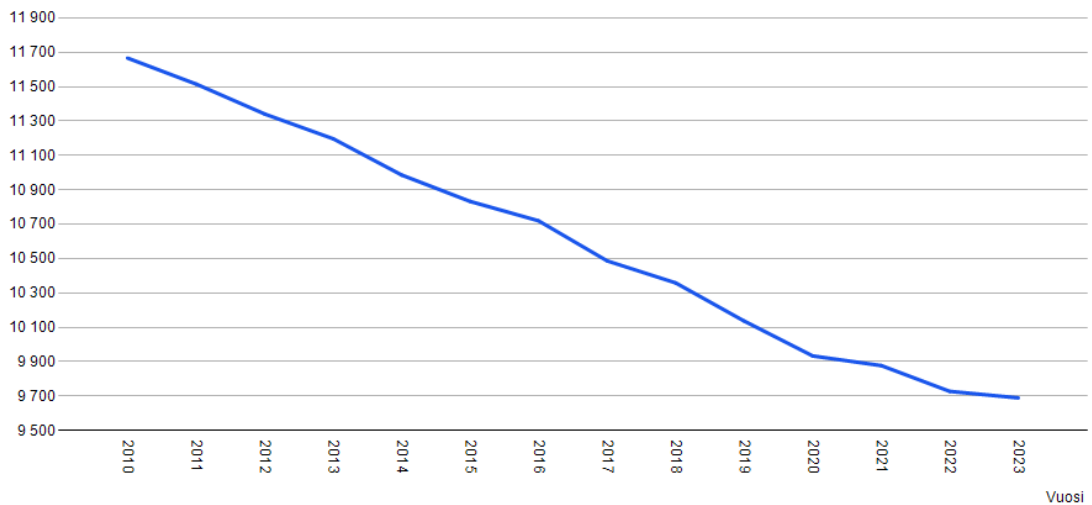
Kiteen Lämpö Oy	32
Kiteen Kotitalot Oy	33
Kiinteistöaskeyhtiö Kesälahden Vuokratalot	34
Kiinteistö Oy Kiteentie 9-11	35
8 TULOSLASKELMAOSA	37
9 RAHOITUSOSA	38
10 KÄYTTÖTALOUSOSA	39
10.1 Tarkastuslautakunta (toimielin).....	39
10.1.1 Tarkastustoimi (tulosalue).....	39
10.2 Kaupunginhallitus (toimielin)	41
10.2.1 Yleishallinto (tulosalue)	41
10.2.2 Elinvoima ja omistajaohjaus (tulosalue)	46
10.2.3 Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut (tulosalue)	52
10.3 Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta (toimielin)	57
10.3.1 Opetus- ja kulttuuritoimen hallinto (tulosalue)	57
10.3.2 Varhaiskasvatus (tulosalue).....	59
10.3.3 Peruskoulutus (tulosalue)	63
10.3.4 Toisen asteen koulutus (tulosalue)	67
10.3.5 Kirjastopalvelut.....	71
10.3.6 Vapaa-aikapalvelut (tulosalue).....	73
10.3.7 Joukkoliikenne (tulosalue)	77
10.4 Ympäristölautakunta (toimielin)	79
10.4.1 Rakentaminen ja ympäristön valvonta (tulosalue)	79
10.5 Tekninen lautakunta (toimielin)	82
10.5.1 Teknisen toimen hallinto (tulosalue).....	82
10.5.2 Toimitilat (tulosalue).....	85
10.5.3 Kuntatekniikka (tulosalue)	88
11 INVESTOINTIOSA	94
12 LIITTEET	97
12.1 Kesälahden vesihuoltolaitoksen talousarvio	97

1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

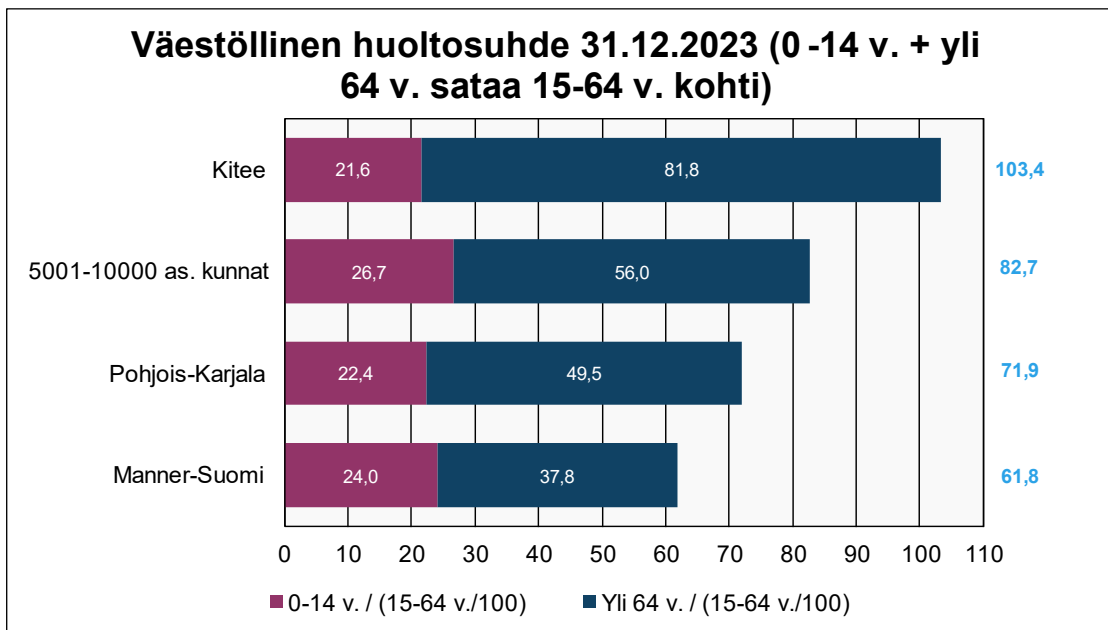
1.1 Väestö ja sen muutokset

Kiteen väkiluku alitti 10 000 asukkaan rajan vuonna 2020. Vuoden 2023 lopussa kaupunkilaisia oli 9 686. Kiteen väkiluku vähenee edelleen, sillä Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Kiteen väkiluku vuonna 2024 on 9 564 ja vuonna 2025 se on 9 434. Väkiluvun kehitys vuosina 2010-2023 on esitetty alla olevassa kuvassa.

Alueaikasarjat muuttujina Vuosi. Kitee, Väkiluku.

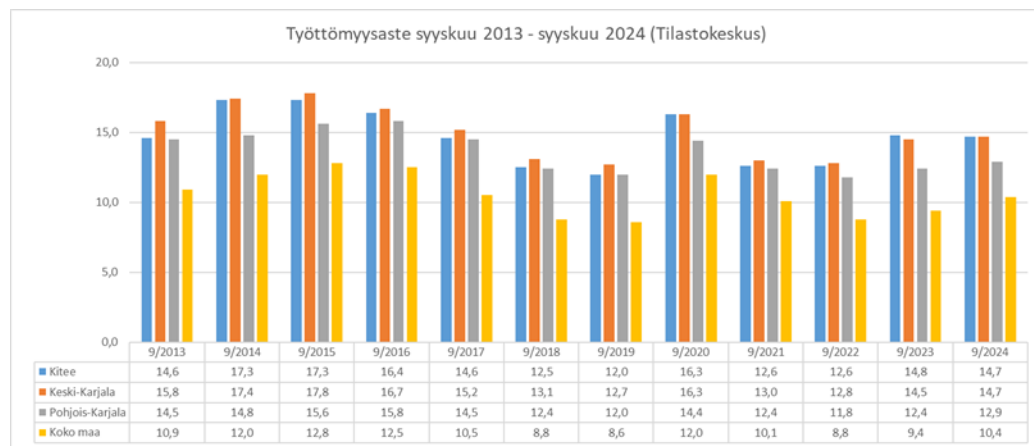
Samalla kun väkiluku vähenee, väestön ikärakenne muuttuu ja ikääntyvien osuus kasvaa. Kiteen huoltosuhde heikkenee koko ajan. Väestöllinen huoltosuhde Kiteellä oli vuoden 2023 lopussa 103,4 eli 0–14 vuotiaita ja yli 64-vuotiaita sataa 15–64-vuotiasta kohti, vastaavan luvun oltua vuotta aikaisemmin 99,6 ja kahta vuotta aikaisemmin 95,8. Toisaalta väestö pysyy toimintakuntoisena entistä vanhemmaksi saakka. Väestöllinen huoltosuhde on esitetty alla olevassa kuvassa.

1.2 Työllisyys ja työpaikat

Pohjois-Karjalassa työttömyysaste on hieman parantunut vuoden takaiseen ja on syyskuun 2024 lopussa 14,7 prosenttia (14,8 % syyskuussa 2023). Koko maassa työttömien osuus työvoimasta on noussut ja on vuoden 2024 syyskuussa 10,4 prosenttia (9,4 % syyskuussa 2023).

Syyskuun 2024 lopussa Keski-Karjalassa työttömyysprosentti oli 14,7 %. Työttömiä työnhakijoita oli 895 henkilöä, mikä oli 9 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Syyskuun 2024 lopussa Keski-Karjalan alueella oli 18 avointa työpaikkaa, mikä on 12 paikkaa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Työttömyysaste (työttömien osuus työvoimasta) syyskuun 2024 lopussa Kiteellä oli 14,7 prosenttia, eli 0,1 % matalampi kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2023 lopussa työttömyysaste oli 17,7 prosenttia. Syyskuun 2024 lopussa Kiteellä oli 541 työtöntä työnhakijaa (v. 2023/557), joista lomautettuja oli 60 henkilöä (syyskuussa 2023 lomautettuja 62).

Kiteen työttömyys on pysynyt samana vuoden takaiseen työttömyysasteeseen verrattuna. Lähemmin tarkasteltaessa havaitaan, että työvoiman määrässä on tapahtunut edelleen laskua. Tällä hetkellä työvoiman määrä on 3 672 henkilöä, joka on 79 henkilöä vähemmän kuin syyskuussa 2023. Nuorten työttömyys on hieman kasvanut, nuoria oli työttömänä 66, joka on 4 enemmän kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömien määrä on vuoden 2024 aikana kasvanut, ollen nyt 220 henkilöä, joka on 33 henkilöä enemmän kuin syyskuussa 2023. Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajia oli syyskuussa 139 henkilöä, joka on 2 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten.

1.3 Elinkeinotoiminnan kehitys

Pohjois-Karjalan yrityssectorilla syntyi Tilastokeskuksen suhdannetietojen mukaan kuluvan vuoden alkupuoliskolla kaikkiaan 4,2 miljardin euron kokonaisliikevaihto. Liikevaihtosumma laski 75,6 miljoonaa euroa eli 1,8 prosenttia verrattuna vuoden 2023 vastaavaan ajankohtaan. Miinusmerkistä huolimatta kehitys kuva parantui verrattuna viime vuoden loppupuoliskon tilanteeseen, jolloin liikevaihto laski 5,4 %. Tilanne parantui vuoden 2024 edetessä: ensimmäisellä vuosineljänneksellä liikevaihto vielä laski 4,8 %, mutta toisella neljänneksellä päästiin jo kasvun makuun (+1,1 %).

Tammi-kesäkuun kattavan tarkastelujakson heikoin kuukausi oli maaliskuu, jolloin taloutta rasittivat työtaistelut. Alkuvuoden kehitys oli maakunnassa myös vahvempaa kuin koko maan tasolla, sillä valtakunnallisesti yrityssectorin liikevaihto laski 3,6 %. Maakunta- ja seutukuntatason liikevaihtoluokua veti maakunnassa alaspäin erityisesti teollisuuden ja rakentamisen liikevaihdon kehitys. Rakentamisen liikevaihto laski 46 miljoonaa euroa (-13,6 %) ja teollisuuden liikevaihto 64,4 miljoonaa

euroa (-4,0 %). Teollisuuden liikevaihdon laskuun vaikuttivat erityisesti teknologiateollisuuden toimialat, joskin muovituotteiden valmistuksen liikevaihto kasvoi 8,4 milj. euroa. Teollisuussektorin kehityskuva oli kuitenkin nousujohteinen.

Kasvulukuja löytyi myös palvelualoilta ja kaivostoiminnasta, joskin vielä maltillisia. Tilanne parani toisella vuosineljänneksellä suurimmalla osalla toimialoja selvästi. Toisella neljänneksellä kaksinkertaisesti kasvuprosentteihin päästiin muovituotteiden valmistuksessa, kaivostoiminnassa ja metsäbiotaloudessa. Rakentamisen taantuma syveni vuoden edetessä entisestään. Suurista toimialoista myös kaupan alalla toinen vuosineljännes oli hieman ensimmäistä heikompi.

1.4 Muutokset kuntien yhteistoiminnassa

Vuoden 2023 alusta lähtien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kokonaisuudessaan hyvinvointialueille. Samalla hyvinvointialue ja kunnat tekivät sopimuksen ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä.

Hyvinvointialueiden ja kuntien yhteistyössä painopiste on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä, mikä vähentää tarvetta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Kunnat vastaavat jatkossakin muun muassa päivähoidosta, opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista.

TE-palvelujen siirtyminen kunnille 1.1.2025 aiheuttaa merkittävän toiminnallisen muutoksen. Kaupunginvaltuusto päätti 30.10.2023 § 35, että Kiteen kaupunki järjestää kunnille 1.1.2025 siirtyvät työvoimapalvelut yhteistoimintana osallistumalla maakunnalliseen työllisyysalueeseen, jonka kuntalain mukaisena vastuukuntana toimii Joensuun kaupunki.

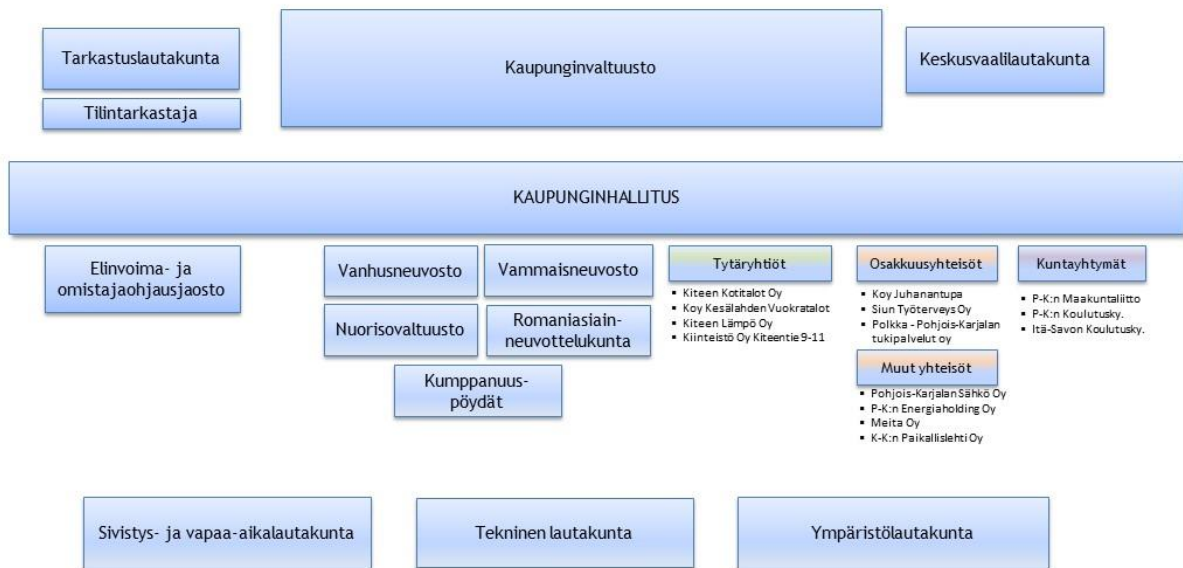
1.5 Muutokset kaupungin hallinnossa ja organisaatiossa

Kiteen kaupungin organisaatiossa on kolme toimialaa: yleishallinto, sivistys- ja vapaa-aikatoimi ja tekninen. Kiteen kaupungin luottamuselinorganisaatio on esitetty alla olevassa kaaviossa.

Kiteen kaupungin organisaatiossa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2024 aikana. Myöskään konsernirakenteessa ei vuonna 2024 tapahtunut muutoksia.

K I T E E

Kiteen kaupungin luottamuselinorganisaatio ja konserni

yhteisö, luottamus, palvelut, tulevaisuus

2 TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 Kansantalouden kehitys

Valtiovarainministeriön talouskatsauksen (09/2024) mukaan Suomen talouden taantumien pohja näyttäisi olevan ohitettu. Vuositasolla BKT kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta.

Investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025. BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026. Julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus hidastavat kotimaisen kysynnän kasvua ja nostavat hintoja ennustejakson alussa, kun taas työllisyystoimet kasvattavat työn tarjontaa läpi ennustejakson. Työllisyys laskee vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien tuotannon kasvun ja työllisyystoimien ansiosta. Vuoteen 2026 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin.

Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 3,7 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2024. Alijäämä alkaa kuitenkin vähitellen supistua talouden elpymisen sekä hallituksen toimien myötävaikutuksella. Vuonna 2025 alijäämä on 3,2 prosenttia ja vuonna 2028 2,1 prosenttia. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon suuret alijäämät sekä talouden heikko suhdanne kasvattavat velkasuhdetta nopeasti ennustejakson alussa. Tänä vuonna velkasuhde nousee yli 80 prosentin suhteessa BKT:hen, josta se kasvaa vähitellen 86 prosenttiin vuonna 2028.

2.2 Kuntatalouden kehitys

Valtiovarainministeriön julkaiseman kuntatalousohjelman (syksy 2024) mukaan kuntien ja kuntayhtymien vuosikatteen ja tulokset ovat olleet vahvoja koko 2020-luvun. Vuonna 2023 kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos vahvistui lähes 0,5 miljardilla eurolla 1,75 miljardiin euroon ja vuosikate riitti kattamaan sekä poistot että nettoinvestoinnit. Tuloksen paranemisen taustalla olivat pääosin sote-uudistukseen liittyvät kertaluonteiset erät. Myös kuntakohtaisesti tarkasteluna vuoden 2023 tulokset olivat varsin vahvoja; vahvimmat vuosikatteen ja tulokset olivat suurissa yli 100 000 asukkaan kunnissa ja heikoin tilanne oli pienissä alle 2 000 asukkaan kunnissa. Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen perusteella käynnistetään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely Kyyjärven ja Lestijärven kunnissa.

Vuonna 2024 kuntatalouden tilanne heikkenee, kun vuoteen 2023 kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän vuonna 2024 noin miljardi euroa negatiiviseksi. Erityisesti kasvavat kustannukset, investointipaineet ja sote-uudistukseen liittyvät valtionosuuksien täsmäytykset ja takaisinperintä syventävät lähivuosina kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapainoa. Hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan kuntataloutta hieman vahvistava. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa heikentyä vuosina 2025–2028 noin 1,9–2,1 miljardia euroa negatiiviseksi ja samalla kuntatalouden lainakanta uhkaa nousta 28 miljardiin euroon, kun se vuoden 2023 lopussa oli noin 19,9 miljardia euroa. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino edellyttää palveluiden sopeuttamista käytettävissä oleviin tuloihin.

Kuntatalouden lähivuosien kehitysnäkymät ovat heikentyneet koko maan tasolla ja kuntakokoryhmittäin. Kunnallisveron laskennallinen korotuspaine kasvaa koko maan tasolla ja vuosien 2025–2028 aikana erityisesti pienemmissä kuntakokoryhmissä laskennallinen veroprosentin korotuspaine kasvaa. Varsinkin pienemmissä kuntakokoryhmissä veropohjan rapautuminen voi olla kasvava uhka, jos kehitys jatkuu väestöennusteen mukaisesti. Tarkastelujakson aikana toiminnan ja investointien rahavirta laskee koko maan tasolla ja kaikissa kuntakokoryhmissä negatiiviseksi. Vuonna 2024 negatiivisen vuosikatteen kuntia on arvion mukaan 16, mikä on yksi enemmän kuin edellisellä vuonna.

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvaa tarkastelukauden 2025-2028 loppua kohden; suurin osa negatiivisen vuosikatteen kunnista on alle 10 000 asukkaan kunta, mutta kauden lopussa mukana on myös yksi yli 100 000 asukkaan kaupunki.

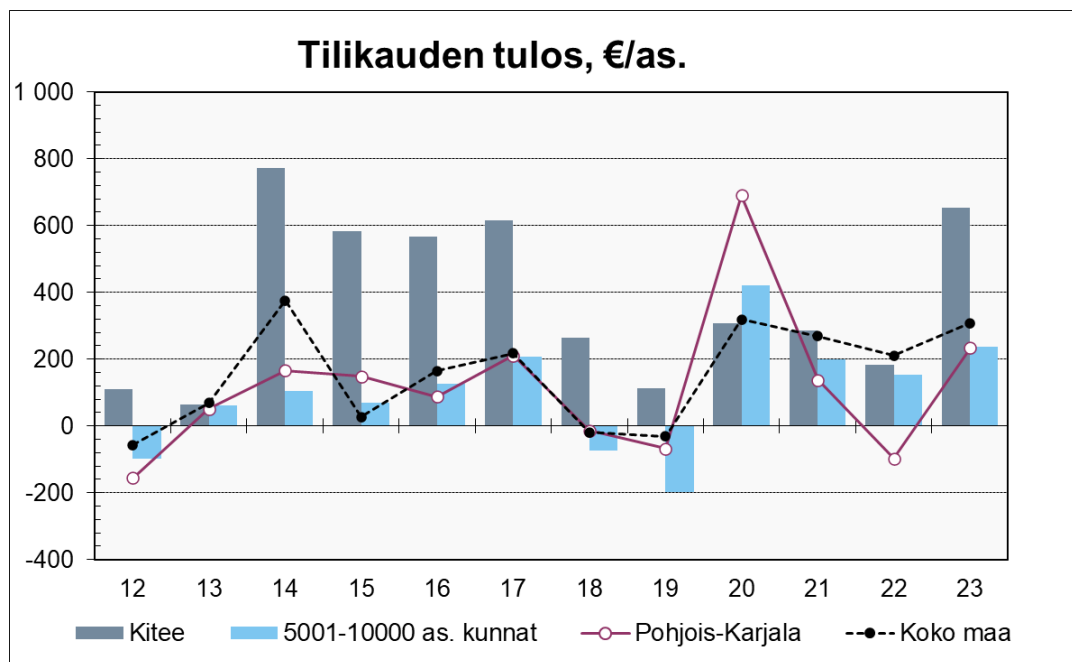
Valtion vuoden 2025 talousarvioesitys sisältää kuntatalouteen vaikuttavia toimenpiteitä, joista useimpien nettovaikutus kuntatalouteen on lähellä neutraalia tai hieman vahvistava. Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutusten arvioidaan vahvistavan kuntataloutta kokonaisuudessaan noin 270 miljoonalla euroa suhteessa edellisen vuoden talousarvioon. Vuonna 2025 valtio osoittaa kuntien valtionapuihin noin 5,6 miljardia euroa. Tästä summasta on noin 4,7 miljardia euroa laskennallisia valtionosuuksia, noin 0,5 miljardia euroa kuntien verotulomenetysten korvauksia ja loput 0,4 miljardia euroa muita valtionapuja. Laskennalliset valtionosuudet kasvavat edeltävään vuoteen nähden noin 970 miljoonaa euroa ja valtionavustukset kunnille alenevat muun muassa valtiontalouden säästöjen seurauksena noin 230 miljoonalla eurolla.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2025 noin 3,4 miljardia euroa. Valtionosuus kasvaa vuoden 2024 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 875 miljoonalla eurolla pääosin vuoden 2025 alussa voimaan tulevan TE-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen seurauksena.

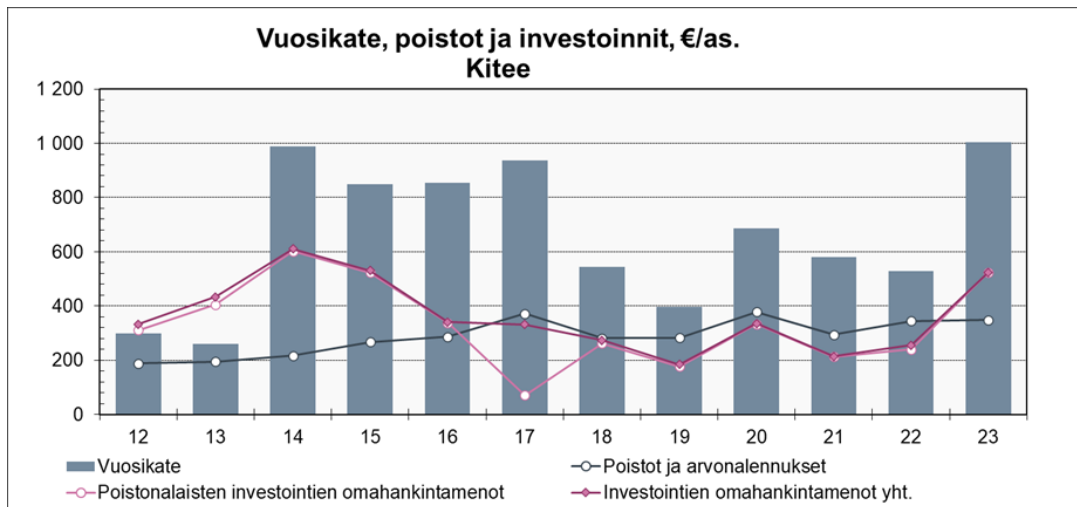
2.3 Kaupungintalous

Talouden yleiskuva

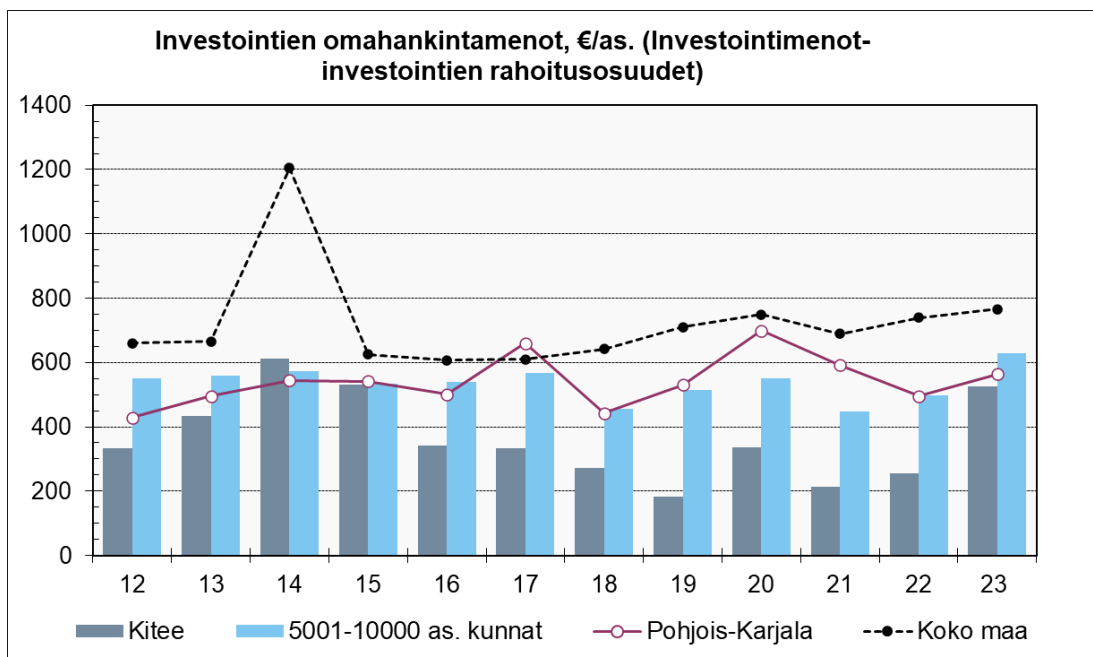
Kiteen taloudellinen asema on vahva. Viimeisin alijäämäinen tilinpäätös on vuodelta 2011, jolloin alijäämä oli -2,2 milj.euroa. Tilikauden tuloksen kehitys (€/as) vuosina 2012 – 2023 on esitetty alla olevassa kuvassa. Kiteen taseen 31.12.2023 mukainen ylijäämä oli 29,8 milj. euroa. Vuoden 2024 talousarviossa kuluvan vuoden ylijäämäksi arvioidaan 2,5 milj.euroa. Talousarviossa 2025 tilikauden tulos on 0,4 milj. euroa.

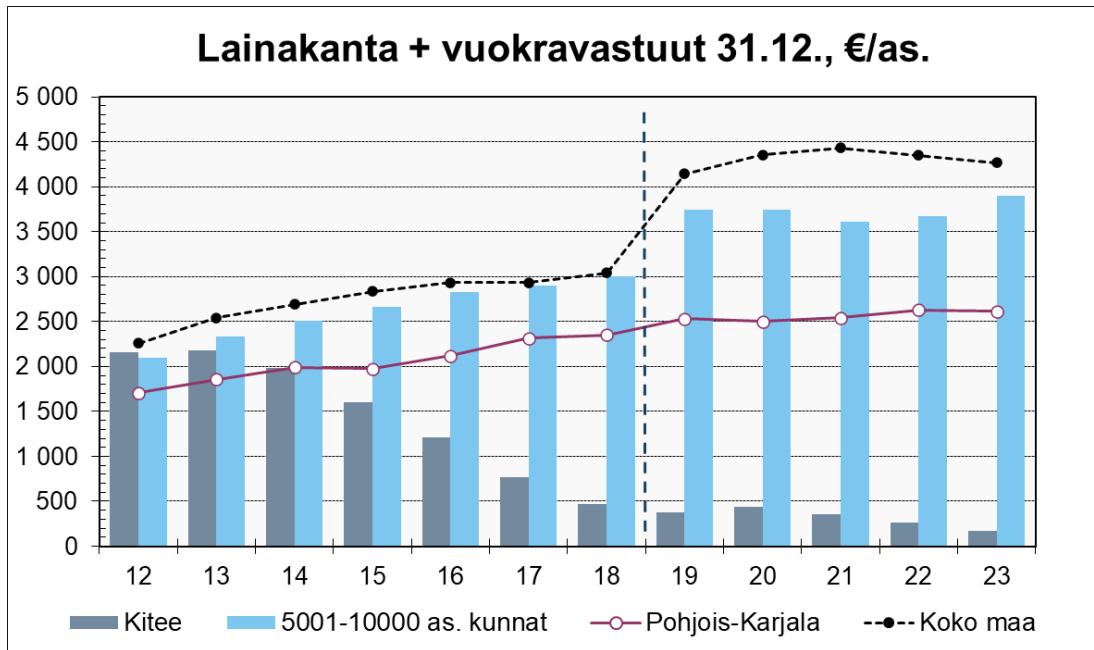
Kiteen vuosikate on ollut vuosina 2012-2023 suurempi kuin poistot ja näin ollen tulorahoitus on ollut riittävää. Vuosikatteen kehitys vuosina 2012-2023 on esitetty alla olevassa kuvassa. Vuosikatteen arvioidaan riittävän kattamaan taloussuunnitelmavuosina.

Alla olevasta kuvasta voi todeta, että koko maan tasoon verrattuna Kiteen investointitaso on ollut alhaalla vuosina 2012 – 2023. Tilinpäätöksessä 2023 nettoinvestoinnit olivat yhteensä 5,0 milj. euroa. Vuoden 2024 muutetussa talousarviossa nettoinvestointien määrärahavaraus on yhteensä 8,5 milj. euroa. Vuoden 2025 talousarviossa nettoinvestoinnit ovat yhteensä 11,0 milj. euroa.

Matalan investointitason ja riittävän tulorahoituksen vuoksi Kiteen lainakanta ja vuokravastuut ovat koko maan tasoon verrattuna alhaisella tasolla. Lainakannan ja vuokravastuiden kehitys vuosilta 2012-2023 on esitetty alla. Taloussuunnitelmavuosien aikana kaupungin lainakanta ja vuokravastuut pysyivät maltillisina.

Toimintaympäristö vuonna 2025

Kiteen ulkoiset toimintatuotot kasvavat vuoden 2024 talousarvioon verrattuna 4,5 %. Suurin selittävä tekijä on kotoutumisen toimeentulokorvausten, kotikuntakorvausten ja muiden vuokratuottojen kasvu. Työllistettyjen tuet putoavat kuitenkin merkittävästi, kun työllisyyden hoito siirtyy kuntien toteutettavaksi.

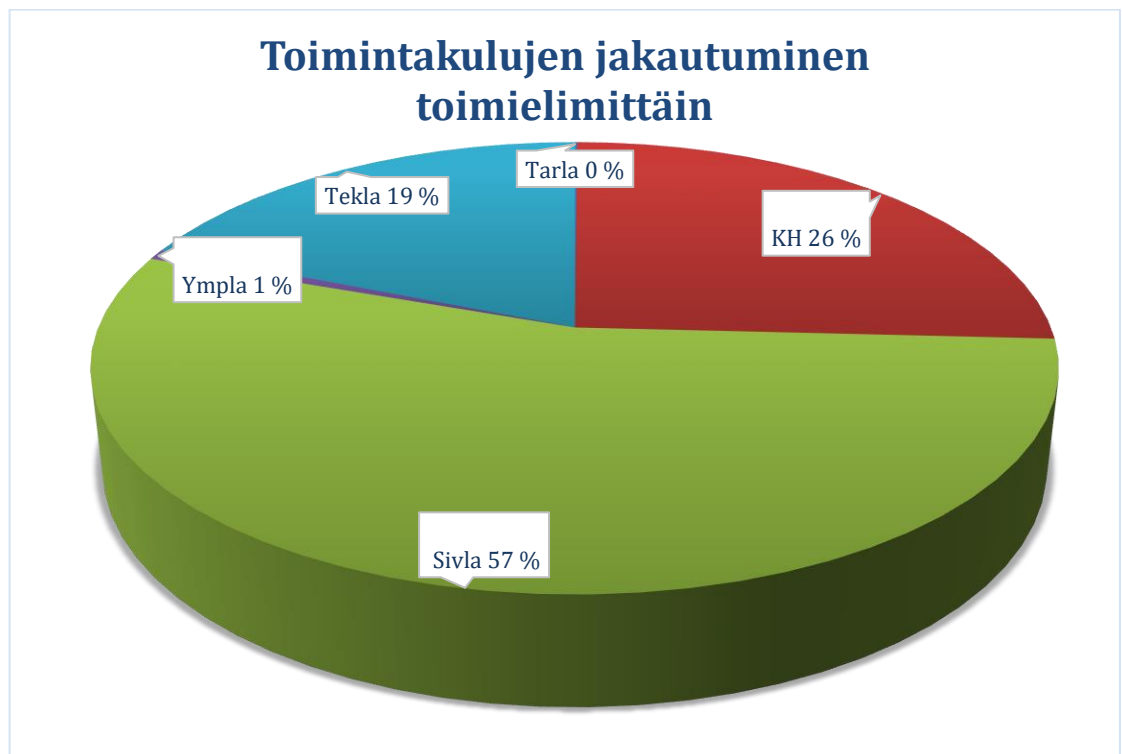
Ulkoiset toimintakulut kasvavat 10,4 prosenttia muutettuun talousarvioon. Merkittävin kasvu kohdistuu palvelun ostoihin, joissa on Joensuun kaupungille isäntäkuntana maksettava osuus työllisyysalueen hoidosta. Tuet ja avustukset kasvaa, sillä kunnat osallistuvat entistä enemmän työttömyysetuuksien rahoittamiseen.

Henkilöstökulut pysyvät lähes vuoden 2024 tasolla, koska palkkatuettujen palkkoihin ei ole vuonna 2025 määrärahavarausta. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan henkilöstökulujen määrärahavaraus alittaa, palkankorotuksista huolimatta, vuoden 2023 tason.

Toimintakate heikkenee vuoden 2024 muutettuun talousarvioon 12,0 prosenttia.

Vuonna 2025 ulkoisten ja sisäisten toimintamenojen määrä on yhteensä 40,1 milj.euroa.

Sisäiset ja ulkoiset toimintakulut jakautuu toimielimittäin seuraavasti: sivistys- ja vapaa-aikalautakunta 21,9 milj. euroa, kaupunginhallitus 10,3 milj.euroa, tekninen lautakunta 7,6 milj.euroa, ympäristölautakunta 0,3 milj.euroa ja tarkastuslautakunta 31 tuhatta euroa. Toimintamenojen jakautuminen toimielimittäin on esitetty alla olevassa kuvassa.

Suunnittelukauden riskit

Julkisomisteisten sidosyksikköyhtiöiden eli inhouse-yhtiöiden käyttö on yleistynyt kunnissa, Pääministeri Petteri Orpon hallituksen 20.6.2023 päivätyssä hallitusohjelmassa on määritetty, että sidosyksikön omistukselle asetetaan yleisen edun huomioon ottava vähimmäisomistusprosentti (10 prosenttia). Kunnan on näin ollen omistettava vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista, jotta yhtiö katsotaan kunnan sidosyksiköksi ja siltä voidaan tehdä sidosyksikköhankintoja.

Kiteen kaupungin talous- ja palkkahallinnon palvelut hankintaan Meidän IT ja Talous Oy:stä ja siivous- ja ateriapalvelut Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy:ltä. Kaupungilla ei ole missään edellä mainituista yhtiöistä vähintään 10 prosentin omistusta, minkä vuoksi sidosyksikköhankintoja lainsäädännön tullessa voimaan ei voi enää tehdä em. tahoilta.

Sote-uudistuksen yhteydessä kuntien omistuksessa olleet sote-kiinteistöt jäivät kuntien omistukseen ja hyvinvointialueet tulivat niihin vuokralle. Kaupunki on solminut sote-kiinteistöjä koskevan vuokrasopimuksen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kanssa. Nykyisen sopimuksen mukainen vuokrataso on voimassa vuoden 2025 loppuun ja vuodelle 2026 on vuokrausoptio, mutta vuokrataso on vielä vahvistamatta. Sote-kiinteistöjä koskee yhtiöittämisvelvollisuus, minkä vuoksi sote-kiinteistöt tulee yhtiöittää. Hyvinvointialueen palveluverkkoratkaisut vaikuttavat siihen, saadaanko kiinteistöt jatkossa vuokrattua hyvinvointialueelle.

1.1.2025 tapahtuvassa TE-uudistuksessa kunnille siirtyy vastuu työllisyyspalveluiden järjestämisestä ja samalla kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoittamisesta kasvaa. Kitee kuuluu Pohjois-Karjalan työllisyysalueeseen. Riskinä on, että uudistuksesta aiheutuvia ei saada katettua valtionosuuksien kasvulla, vaan osa kustannuksista jää katettavaksi kaupungin muulla rahoituksella.

Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää ollaan uudistamassa ja uuden järjestelmän on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alusta. Uudistuksella voi olla merkittävä vaikutus Kiteen saamiin valtionosuuksiin.

Kaupunkikonsernin yhtiöistä Kiinteistö Oy Kesälahden Vuokratalojen tilanne on haastava.

Kaupunkikonsernin kiinteistömässä on edelleen tarpeeseen nähden liian suuri ja siitä aiheutuu kaupungille ylimääräisiä kustannuksia.

3 KITEEN KAUPUNKISTRATEGIA 2021–2025

Kiteen kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 16.5.2022 § 18 kaupunkistrategian valtuustokaudelle 2021–2025. Strategia on päivitetty valtuustossa 17.6.2024 § 37.

Kaupunginhallituksen hyväksymään talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaohjeeseen viitaten toimialojen tulee huomioida kaupunginvaltuuston hyväksymän Kiteen kaupunkistrategian 2021–2025 asettamat talouden ja toiminnan tavoitteet. Kaupunkistrategia pitää sisällään Kiteen kaupungin mission, vision, vahvuudet, toimintaympäristökuvauksen, arvot, strategiset kehittämistarpeet, investoinnit ja mittarit valtuustokaudelle 2021-2025.

KITEE – PYSYTÄÄN VÄYLÄLLÄ!

Palveleva ja yhteisöllinen kylien ja pitäjien kaupunki
Rohkeasti tulevaisuuteen navigoiva kaupunki
Luotettava yhteistyökumppani yrityksille
Luonnollisesti osana luontoa ja vesistöjä

KITEEN VAHVUUDET

- Kaupungin vahva talouden selkänoja – vakavarainen
- Erinomainen saavutettavuus - maalta, vesiltä ja ilmasta
- Laadukkaat ja kokoaan monipuolisemmat palvelut – julkiset ja yksityiset
- Juuret maa- ja metsätaloudessa – mansikat, maito ja luonnontuotteet
- Monipuolinen teollinen tuotanto – suksista tekstiileihin, koneista kemianteollisuuteen ja huonekaluihin
- Kulttuurin kultajyviä – näyttelyitä, tapahtumia ja maailman luokan menestystarinoita
- Vireät ja yhteisölliset kylät – talkoohenkeä ja kehittämistä
- Ainutlaatuiset Natura-vesistöt – kalastus, virkistyskäyttö ja matkailu

ARVOT - TOIMINNAN VÄYLÄMERKIT

Yhteisöllisyys

Pidämme kaikki mukana, ehkäisemme sosiaalista eriytymistä, vahvistamme yhdessä tekemisen kulttuuria ja toivotamme kaikki tervetulleiksi. Vahvat yhteisömme tukevat ja vahvistavat toinen toisiaan ja jakavat kehittämiään toimintamalleja.

Palveluhenkisyys

Huolehdimme, että Kiteellä julkisten ja yksityisten toimijoiden palvelu on aina kohteliasta, avointa ja lämminhenkistä.

Luottamus

Olemme luottamuksen arvoisia, luotamme itseemme ja uskallamme, luotamme toisiimme ja rakennamme tulevaisuutta, luomme avoimen luottamukselliset suhteet naapureihin ja yhteistyötahoihin.

Tulevaisuuden usko

Pidämme Kiteen taloudellisesti vakaana, hyödynnämme uusinta tietoa ja etsimme ennakkoluulottomasti uusia innovatiivisia menestyksen väyliä.

KITEEN KAUPUNGIN TOIMINTAYMPÄRISTÖN RISTIAALLOKOITA**Ihmiset ja yhteisöt**

- Väestön vanheneminen
- Hyvinvointipalveluiden pysyvyyden haasteet
- Työn ja koulutuksen saatavuus
- Elinympäristöön kohdistuvat haasteet, luonto, rakennetun ympäristön vanheneminen
- Syrjäytymisen ja yksinäisyyden lisääntyminen

Ilmastonmuutos, hiilineutraalisuuden tavoittelu ja kiertotalous

- Paikallisen ilmaston voimakas vaihtelu, vaikutukset maa- ja metsätalouteen
- Mahdolliset massamuuttoliikkeet
- Energian, polttoaineiden ja ruuan hintojen kehitys
- Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen
- Kestävän kehityksen mukaisen matkailumallin rakentaminen

Digitalisaatio ja liikkuminen

- Digitaalisten palveluiden kehityksessä ja hyödyntämisessä mukana pysyminen
- Kehittyvät tietoliikenneyhteydet
- Perinteiset liikenneverkot ja väylät, tiestö, kevytliikenne, tavaraliikenteen sujuvuus

Raja ja turvallisuus

- Varautuminen eri tyyppisiin hybridioperaatioihin
- Paikallisen rauhallisuuden säilyttäminen
- Rajan sulkeutumisen negatiiviset vaikutukset alueen talouteen

Työvoiman ja koulutuksen taso ja saatavuus

- Rajoittaa elinkeinoelämän kehittymistä
- Haaste julkisella puolella, kunta, sote, pelastus ja palo
- Kotouttamisen järjestämisen haasteet
- Vakava kohtaanto-ongelma
- Väestön koulutustason eriytyminen alueiden välillä
- Fyysisten koulutusyksiköiden olemassaolon turvaaminen
- Koulutuksen arvostuksen heikkeneminen

STRATEGISET TOIMENPITEET**Ihmiset ja yhteisö**

- Vaikutamme väestörakenteeseen: tuemme koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa, markkinomme kaupunkia muuttajille, edistämme koulutus- ja työmahdollisuuksien rakentumista ja kaavoitamme houkuttelevasti.

- Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä: tuemme ja mahdollistamme järjestöjen ja yhdistysten matalan kynnyksen toimintoja ja kehitämme kansalaisopiston palveluita.
- Tuemme yhteisöllisyyskehitystä kumppanuuksilla ja nostamalla alueiden ja kylien viestiä esiin kaupungin viestinnässä, suhtaudumme positiivisesti eri toimijoiden aktiivisuuteen ja uusien toimintamallien kehittämiseen.
- Vahvistamme Kiteen keskustan vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä luomalla uusia mahdollisuuksia kokea kulttuuria, urheilua ja yhdessäoloa.
- Lisäämme ihmisten yleistä viihtyvyyttä luontoa kunnioittaen ja rakennettua ympäristöä kohentaen.
- Vahvistamme kaikenikäisten kuntalaisten osallisuutta vuorovaikutusmahdollisuuksia ja viestintää kehittämällä.
- Huolehdimme kattavien sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuudesta ja laadusta.

Yrittäminen ja elinkeinotoiminta

- Vaikutamme työvoiman saatavuuteen: huolehdimme ajantasaisen koulutuksen saatavuudesta, edistämme muutttoa Kiteelle, tuemme rekrytointia, edistämme avointen työpaikkojen markkinointia, varmistamme liikenteellisen saavutettavuuden ja pyrimme vaikuttamaan alueen asuntotilanteeseen.
- Monipuolistamme yritysten tukemista tarjoamalla asiantuntijatukea kasvuhaluille ja kansainvälistyville yrityksille – Kitee houkutteleva paikka kasvavalle yritykselle.
- Tehostamme uusien yritysten hakemista Kiteelle uudistamalla toimintamallia ja hankkimalla tarvittavaa asiantuntijuutta.
- Kehitämme aloittelevien ja pienten yritysten tukea.
- Markkinoimme aktiivisesti yritystiljoja ja –tontteja mukaan lukien etätyötilat - selvitämme eri toimintamallien edut ja teemme päätökset.
- Keskitämme elinkeinotoimintaa tukevan hanketoiminnan hallinnoinnin yhdelle asiantuntevalle taholle.
- Varaudumme TE-palveluiden uudistukseen kehittämällä mahdollisimman saumattoman yhteistyömallin työllisyys- ja elinkeinopalveluiden välille.
- Kehitämme lupapalveluita vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita.
- Terävöitämme kärkiviestejämme viestinnässä ja markkinoinnissa.

Laadukkaat, kattavat ja kohtuuhintaiset palvelut

- Muodostamme laadukasta kasvatus- ja koulutuspalvelua tarjoavan tarvetta vastaavan varhaiskasvatus- ja kouluverkon.
- Vastaamme tilojen ja infran suunnittelulla muuttuvan väestön muuttuviin tarpeisiin.
- Mahdollistamme riittävät tietoliikenneyhteydet, varmistamme tavaraliikenteen sujuvuuden ja pidämme yllä toimivaa asiointi- ja palveluliikennettä.
- Pidämme palvelumaksut ja taksat kohtuullisina pitääksemme elämisen kulut järkevällä tasolla.
- Edistämme kaupunkikeskustan toimivuutta ja virkeyttä, mikä tukee monipuolisten palveluiden kehittymistä ja saatavuutta.
- Tuotamme monipuoliset liikunnan ja kulttuurin kehittyvät palvelut, jotka osaltaan lisäävät kiteeläisten viihtyvyyttä ja terveyttä, piristävät matkailutoimintaa ja kohentavat kaupungin imagoa.
- Edistämme yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa ja varmistamme palveluiden sujuvuuden ja saatavuuden.

Luonto ja rakennettu ympäristö

- Huolehdimme ainutlaatuisista, puhtaista ja vetovoimaisista järvi-alueista.
- Huomioimme luontoarvot ja luonnon kestävä ja pitkäjänteisen virkistyskäytön kaavoituksessa, rakentamisessa ja päätöksenteossa.
- Teemme Hinku-kuntana kestäviä ja hiilineutraaleita ratkaisuja ympäristön parantamis- ja rakentamistoimenpiteissä.
- Sähköistämme asteittain kaupunkiorganisaation omaa liikennettä.
- Pyrimme rakennetun ympäristön suunnittelussa yleisen viihtyvyyden lisäämiseen ja yhteisöjen toimintaedellytysten parantamiseen.
- Parannamme asteittain kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia.
- Tuemme elinkeinojen kehittymistä ympäristöseikat huomioiden.

Elinkeinojen kehittäminen - toimialat

- Vahva ja monipuolinen teollinen tuotanto
- Kehittyvä ja monipuolinen matkailu
- Maa- ja metsätalous ja luonnontuotteet sekä jatkojalostus
- Uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksien edistäminen
- Muotoilu ja suunnittelu eri muodoissaan
- Aika- ja paikkariippumattoman työn mahdollistaminen
- Ennakkoluuloton suhtautuminen uusiin avauksiin

Investoinnit – ankkuri ylös!

- Suunnitelma teollisuuskiinteistöjen ja -alueiden kehittämistarpeista ja toimenpiteistä
- Kiteen kaupunkikeskustan kehittäminen vuoden 2025 loppuun mennessä
- Aimon kehitysprosessin jatkaminen talouden näkymien vahvistuessa
- Kaupungintalon ratkaisu on tehty vuonna 2023 ja kirjaston paikasta ratkaisu vuonna 2025
- Pylonit sisällytetään vuoden 2025 investointiohjelmaan
- Kesälahden kouluratkaisu ja toimenpiteet vuoden 2025 loppuun mennessä
- Liikuntapaikkasuunnitelmaa ja toimenpiteitä toteutetaan vuosittain
- Puhoksen kanavahankkeessa edetään kannattavuutta arvioiden

Kaupunkistrategiassa asetetut strategiset tavoitteet viedään vuosittain kaupungin talousarvioon ja käyttösuunnitelmaan, joissa määritellään tarvittavat määrärahat ja resurssit. Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain osavuosisiraporteissa ja tilinpäätöksessä.

Kaupunkistrategian talouden mittarit ja niiden toteutuminen

Valtuuston hyväksymän kaupunkistrategian 2021–2025 mukaisia talouden hoidon mittareita ovat:

- Veroprosentti maakunnan keskitasolla
- Kaupungin omavaraisuusaste 70 %
- Konsernin lainat ja vuokravastuut enintään 3 700 euroa / asukas
- Konsernin vuosikate riittää kattamaan poistot keskipitkällä aikavälillä (4 vuotta)
 - kriisikuntakriteeristöissä vuosikate 80 % poistoista
- Kaupungin vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä

4 OSALLISTUVA BUDJETOINTI

Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Kunnanvaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti mm. järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun. (Kuntalaki 22 §.)

Kumppanuuspöydät

Kiteen kaupunki on järjestänyt asukkailla ja palvelujen käyttäjille kumppanuuspöytiä, joissa on ollut mahdollista vaikuttaa kunnan talouden suunnitteluun.

Vuonna 2024 kumppanuuspöydät järjestettiin Iltalento-tapahtuman aikana, joka keräsi tuhansia vieraita. Iltalennon yhteydessä oli mahdollista jättää palautteita ja toisaalta kehitysideoita Kiteen kaupungin toimintaan.

Palautteissa haluttiin keskustaan enemmän erikoisliikkeitä, toivottiin isompaa toria ja siihen kiinteää esiintymislavaa, Näyttelykeskukseen toivottiin enemmän lasten juttuja, toritapahtumia toivottiin lisää, Iltalento -tapahtumaa kiiteltiin, S-marketin edessä oleva parkkipaikka toivottiin yksisuuntaiseksi, Romolan alapuolella oleva ryteikköä haluttiin siistiksi ja keskustaan toivottiin lisää istutuksia. Palautteissa toivottiin nuorille työpaikkoja ja erilaisia tapahtumia sekä kokoontumispaikkoja, kunnollista infraa torialueelle, kaupoista toivottiin LIDL:iä ja myös sellaista kauppaa, joka on auki 24/h.

Keskustaan toivottiin myös lisää penkkejä ja vanhuksille rampeja. Uimalaan toivottiin kesäaikaan pientä kioskia, ja yleisesti katuvaloja toivottiin lisää. Palautteissa toivottiin myös uutta kirjastoa, vesipistettä torille, sekä toimivaa liikennejärjestelyä torilta juna-asemalle. Myös luontopolut haluttiin kuntoon ja Kiteelle asukkaita lisää. Toiveissa oli keskustan alueelle ilmainen WC, ja tieviittoja haluttiin myös uusia. Kupiaisen risteykseen toivottiin liikenneympyrää ja Kiteelle omaa drive-in teatteria. Torille toivottiin myös säännöllisiä tapahtumia ja liiketiloja enemmän hyötykäyttöön.

Saadun palautteen perusteella vuoden 2025 talousarviossa määrärahaa on kohdennettu mm. keskustan kierto-
liittymän rakentamiseen, uuden kirjaston ja torialueen suunnittelulle sekä luonto- ja liikuntareittien kunnostukseen. Joukkoliikenteeseen on varattu rahaa Kiteen keskustan ja Kiteen rautatieaseman välisen liikenteen kehittämiseksi. Lisäksi kesätyöntekijöiden palkkauskustannuksiin tehty määrärahavaraus on 10 000 euroa vertailuvuotta suurempi.

5 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN PERUSTELUT

5.1 Yleistä

Kaupunginhallitus antoi 7.10.2024 § 272 talousarviokehityksen vuodelle 2025. Hyväksytyin talousarviokehityksen toimintakate oli -28,3 milj. euroa. Verorahoituksen määrä oli (valtionosuudet ja verot) yhteensä 31,7 milj.euroa.

Talousarviossa 2025 kaupungin toimintakate eli nettomenot ovat - 28,2 milj. euroa. Muutetun talousarvion 2/2024 toimintakate oli -25,1 milj. euroa.

Vuonna 2025 verorahoitusta (verotulot ja valtionosuudet) arvioidaan kertyvän 31,7 milj. euroa, kun muutettuun talousarvioon 2/2024 verorahoitusta kertyvän 30,8 milj. euroa. Tilikauden 2025 tulos on positiivinen noin 0,4 milj.euroa.

5.2 Verotulot

Kuntien verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Kaupunginvaltuusto päätti 4.11.2024 § 69 säilyttää vuoden 2025 veroprosentit vuoden 2024 tasolla.

Kiteen tulovero- ja yleinen kiinteistöveroprosentti on maakunnan alhaisin. Alla olevassa taulukossa on esitetty Pohjois-Karjalan kuntien tulo- ja kiinteistöveroprosentit vuosina 2024 ja 2025.

Kunta	Tulovero- prosentti		Yleinen kiinteistö- veropro- sentti		Vakituinen asuinraken- nus		Yleinen maapohjan veroprosentti		Muu kuin vakituinen asuinraken- nus	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Heinävesi	8,80	8,80	1,15	1,15	0,60	0,60	1,30	1,30	1,40	1,40
Ilomantsi	8,40	8,60	1,00	1,00	0,45	0,45	1,30	1,30	1,00	1,00
Joensuu	7,90	8,10	1,10	1,10	0,45	0,45	1,30	1,30	1,00	1,00
Juuka	8,50	8,50	1,00	1,00	0,45	0,45	1,30	1,30	1,30	1,30
Kitee	8,10	8,10	0,95	0,95	0,55	0,55	1,30	1,30	1,10	1,10
Kontiolahti	8,40	8,80	1,03	1,03	0,45	0,45	1,30	1,30	1,00	1,00
Lieksa	8,40	8,40	1,00	1,00	0,43	0,43	1,30	1,30	0,95	0,95
Liperi	8,90	9,50	1,05	1,05	0,50	0,50	1,30	1,30	1,00	1,00
Nurmes	8,90	8,90	1,05	1,05	0,47	0,47	1,30	1,30	1,04	1,04
Outo- kumpu	8,90	8,90	1,10	1,10	0,55	0,55	1,30	1,30	1,25	1,25
Polvijärvi	8,50	9,00	1,00	1,00	0,50	0,50	1,30	1,30	1,00	1,00
Rääkkylä	8,90	9,90	1,00	1,00	0,55	0,55	1,30	1,30	1,05	1,05
Tohmajärvi	9,10	9,10	1,00	1,00	0,55	0,55	1,30	1,30	1,15	1,15
P-Karjala	8,25	8,46	1,07	1,07	0,47	0,47	1,30	1,30	1,08	1,08
Koko maa	7,46	7,56	1,15	1,15	0,51	0,51	1,31	1,31	1,22	1,22

Lähde: Kuntaliitto / Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2025 yhteensä 18,3 milj. euroa, kun vuoden 2024 muutetussa talousarviossa ennakoitiin verotuloja kertyvän 18,3 milj. euroa. Verotulojen kertymä verotulolajeittain on esitetty alla olevassa taulukossa.

	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kunnallisvero	12 864 925	13 061 000	13 172 000	13 599 000	13 806 000
Yhteisövero	2 381 538	1 986 000	1 978 000	2 105 000	2 221 000
Kiinteistövero	2 965 304	3 209 000	3 197 000	3 197 000	3 197 000
Yhteensä	18 211 767	18 256 000	18 347 000	18 901 000	19 223 000

5.3 Valtionosuudet

Vuoden 2025 valtionosuusarviot perustuvat valtion talousarvioehdotukseen sekä Valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton ennakkotietoihin.

Ennakollisten laskelmien mukaan vuonna 2025 Kiteen kaupungin VM:n valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä ovat 14,0 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyy TE-uudistuksen vos-rahoitus yhteensä 1,8 milj. euroa. Oetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudeksi on arvioitu -0,6 milj. euroa vuodelle 2025. Talousarvioon valtionosuuksia on arvioitu saatavan yhteensä 13,4 milj. euroa.

Peruspalveluiden valtionosuuden lisäksi kaupungin kokonaisvaltionosuuksiin vaikuttaa opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus. OKM:n valtionosuuksien määrään vaikuttavat suoritemäärien ja mahdolliset yksikköhintojen muutokset.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudessa on talousarvion laadintahetkellä epävarmuutta, koska opetus- ja kulttuuriministeriö ei tuota ennakkollisia valtionosuuslaskelmia. Lopullinen tieto opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta saadaan vuodenvaihteessa 2024-2025. Vuonna 2025 arvioidaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden olevan normaalitasoa parempi, koska valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden määrä vuonna 2023 oli tavanomaista suurempi. Vuonna 2026 opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus palautunee normaaliin tasoon, eli noin -0,9 milj. euroon.

Valtionosuuslaskelma tarkentuu määräytymisperusteiden muutosten tarkentumisen myötä ja lopullinen valtionosuus voi poiketa arvioidusta.

Vuosi	Valtionosuudet yhteensä €	Erityistä
TP 2021	41 010 000	Koronatuki 71 910 €
TP 2022	43 947 000	Verotulomenetystenkorvaus johtuen matkakulujen määräaikaisesta korvauksesta 242 951 €
TP 2023	14 753 000	Siirtyminen hyvinvointialueelle 1.1.2023
TA 2024	12 504 000	Sote-siirtolaskelmien valmistuminen. OKM:n valtionosuus oli -106 000 €, normaalitaso – 900 000 euroa.
TA 2025	13 395 000	TE-uudistuksen vos-rahoitusta yhteensä 1 781 399 €. OKM:n valtionosuus – 600 000 € on arvioitu varovaisuuden periaatteella.

5.4 Henkilöstö

Henkilöstöpolitiikka

Kiteen päivitetty kaupunkistrategia valtuustokaudelle 2022–2025 hyväksyttiin valtuustossa 17.6.2024. Henkilöstöpoliittiset tavoitteet ja henkilöstön työhyvinvoinnin tunnusluvut on määritelty kaupunkistrategiassa vuosille 2022–2025. Henkilöstöpolitiikka täydentää henkilöstöhallinnon ohjeita ja yhteistoimintaa.

Kiteen kaupungin tärkein voimavara palveluiden tuottamiseksi on henkilöstö. Tärkeää on huomioida, miten sitoutetaan ja pidetään huolta henkilöstöstä, joka toteuttaa kaupunkistrategiaa. Kiteen kaupunki pyrkii edistämään henkilöstönsä työhyvinvointia lukuisin eri toimenpitein. Työhyvinvoinnin vaikutus ulottuu organisaatiossa paitsi henkilöstöön myös talouteen. Hyvinvoiva henkilöstö tuottaa palveluja tehokkaasti ja laadukkaasti.

Toisaalta työnantaja pyrkii myös ennakoimaan vaikutuksia henkilöstöön kuntatalouden kiristyessä merkittävästi. Kouluverkkoselvityksen ja lasten vähäisen syntyvyyden vaikutukset, työllisyyden TE2024 siirtymisen valtiolta kunnille 1.1.2025, sekä ammattitaitoisen ja kelpoisen henkilöstön veto- ja pitovoimatekijät ovat kokonaisuuksia, mitkä vaikuttavat henkilöstöön. Onnistuneilla rekrytoinneilla ja osaamisen kehittämisen toimenpiteillä vaikutetaan työnantajamielikuvaan.

Kehittämisen kohteena ja painopisteinä vuodelle 2025 on henkilöstön työskentelyyn liittyvien toimintatapojen ja palveluprosessien kehittäminen digitalisaatiota ja tekoälyä hyödyntäen, sekä edelleen henkilöstön työturvallisuuden vahvistaminen henkilöstön johtamisesta alkaen.

Ensisijainen vastuu fyysisestä ja psyykkisestä työturvallisuudesta on esihenkilöillä. Väkivallan ennaltaehkäisyn koulutusta kohdennetaan pienryhmien henkilöstöön mm. alkuopetuksen ohjaajat ja opettajat, sekä varhaiskasvatuksen pienryhmien henkilöstö. Lisäksi ko. koulutukseen osallistuu työsuojeluhenkilöstö. Koulutus antaa tietoisuuden oikeuksista ja velvollisuuksista tilanteisiin, sekä käytännön esimerkkejä toimintaan.

Henkilöstön kustannuksia ja uusia rekrytointia tulee arvioida perusteellisesti kunkin tehtävän kohdalla tarkastellen tulevia toiminnan sopeuttamisen vuosia. Työhyvinvoinnin toimenpiteitä ovat myös työkyvyn tukeminen eri elämänvaiheissa ja lähiesimiestyön tukeminen yhteistyössä toimivan työterveyshuollon kanssa.

Henkilöstömenojen kehitys vuosina 2017–2025

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 *)	TA-muutos 2024	TA 2025
14,9 milj.€	15,4 milj.€	16 milj. €	16,4 milj.€	16,7 milj.€	17,3 milj. €	15,7 milj.€	15,5 milj.€	15,3 milj.€

*) Siivous- ja ateriapalveluiden siirtyminen Polkka Oy:lle 1.1.2023

Henkilöstön kehitys toimialoitain 2017 -31.12.2024										
	Henkilöstöva- hvuus raportti 31.12.2017	Henkilöstöva- hvuus raportti 31.12.2018	Henkilöstö- vahvuus raportti 31.12.2019	Henkilöstö- vahvuus raportti 31.12.2020	Henkilöstö- vahvuus raportti 31.12.2021	Henkilöstö- vahvuus raportti 31.12.2022	Henkilöstö- vahvuus raportti 31.12.2023	Henkilöstö arvio 31.12.2024	Muutos 31.12.2017	Muutos % 31.12.2017
Kaupunginhallitus										
vakituiset	19	19	15	20	14	15	17	17	-2	
määräaikaiset	1	0	5	5	5	6	5	2	1	
sijaiset	1	1	2	0	1	1	0	0	-1	
työllistetyt	12	16	13	12	14	11	0	1	-11	
oppisopimussuhteinen	0	2	1	0	1	0	0	0	0	
oppilas, harjoittelija	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
Kaupunginhallitus yhteensä	33	38	36	37	35	33	23	20	-13	-37,1
Sivistyslautakunta										
vakituiset	182	176	177	180	176	166	164	170	-12	
määräaikaiset	22	39	48	50	42	62	66	53	31	
sijaiset	10	15	13	12	16	9	7	6	-4	
työllistetyt	17	11	18	6	13	15	9	4	-13	
oppisopimussuhteinen	0	1	1	2	0	0	0	0	0	
oppilas, harjoittelija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Sivistyslautakunta yhteensä	231	242	257	250	247	252	246	233	2	0,8
Tekninen lautakunta ja Ympäristölautakunta							*)			
vakituiset	69	68	61	65	63	62	19	19	-50	
määräaikaiset	2	3	2	5	3	5	3	3	0	
sijaiset	5	11	8	9	13	10	2	3	-11	
työllistetyt	9	6	11	9	6	15	10	5	4	
oppisopimussuhteinen	0	1	1	1	1	2	0	0	-1	
oppilas, harjoittelija	0		0	0	0	0	0	0	0	
Tekninen lautakunta yhteensä	85	89	83	89	86	94	34	30	-58	-67,4
Kaikki toimielimet yhteensä										
vakituiset	270	263	253	265	253	243	200	206	-64	
määräaikaiset	25	42	55	60	50	73	74	58	33	
sijaiset	16	27	23	21	30	20	9	9	-7	
työllistetyt	38	33	42	27	33	41	19	10	-28	
oppisopimussuhteinen	0	4	3	3	2	2	0	0	0	
oppilasharjoittelija	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
YHTEENSÄ	349	369	376	376	368	379	303	283	-66	-17,9

*) Siivous- ja ateriapalveluiden siirto Polkka Oy:lle 1.1.2023

Henkilöstömäärä oli 31.12.2023 yhteensä 303 henkilöä, joista vakinaisia 200. Vuonna 2024 keskimääräisen henkilöstömäärän arvioidaan olevan talousarvion mukaisesti noin 300 henkilöä. Kaupungille on tullut uutta toimintaa ja palkkatukityöllistämisen päättymisen vuoksi arvioidaan joitakin tehtäviä täytettävän pysyvämmiin, siten että keskimääräisen henkilöstömäärän arvioidaan olevan vajaa 300 henkilöä vuonna 2025.

Vuoden 2024 aikana arvioidaan eläköityvän Kiteen kaupungin palveluksesta 5 vakinaista henkilöä ja vuosina 2025–2028 yhteensä 32 vakinaista henkilöä, joka on 15,5 % tilanteen 31.12.2024 arvioidusta vakinaisesta henkilöstöstä.

Vuoden 2023 sairauspoissaolokertymä oli erityisen hyvällä tasolla ja 26,4 % parempi, eli pienempi kuin vuonna 2022. Vuoden 2024 sairauspoissaolojen arvioidaan jäävän vuoden 2023 tasolle, siten että kaupunginhallituksen ja teknisen keskuksen henkilöstön sairauspoissaolot vähenevät eli paranevat ja sivistyskeskuksen poissaoloissa on arvioitavissa vastaavaa kasvua.

Eläköitymisen toteutuminen toimialoittain 2017–2024 ja ennuste 2025–2028

Toimiala	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	YHT.
Kaupunginhallitus	1	2	2	3	1	0	1	0	3	0	0	1	14
Sivistyskeskus	9	11	11	9	5	13	4	4	8	6	5	6	91
Tekninen	4	4	7	3	7	5	1	1	1	1	1	0	35
YHTEENSÄ	14	17	20	15	13	18	6	5	12	7	6	7	140

Sairauspoissaolojen kehitys toimialueittain 2017 – 2024

Toimielin	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	Arvio 2024
	Kalent.pv.	Kalent.pv.	Kalent.pv.	Kalent.pv.	Kalent.pv.	Kalent.pv.	Kalent.pv.	Kalent.pv.
Kaupunginhallitus	538	336	373	215	201	482	301	100
Sivistys	2633	2533	2337	2885	2986	3585	2488	2700
Tekninen*)	519	102	228	539	234	223	197	120
Yhteensä	3245	2601	2784	3546	3305	4059	2986	2920

*) huomioitu teknisen keskuksen siirtyneen henkilöstön sairauspoissaolot pois, luvut ovat vertailukelpoiset.

5.5 Investoinnit

Talousarvion vuoden 2025 investointimenot ovat -13,4 milj. euroa ja -tulot 2,4 milj. euroa. Investointien nettosumma on -11,0 milj. euroa. Suunnitelman mukaiset poistot ovat 3,5 milj. euroa.

Investointiohjelmaan sisältyy elinvoimaa, kuntakuvaa, alueiden vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä lisääviä rakentamishankkeita mm. Puhoshallin muutostyöt, Puhoksen Bio- ja luonnontuoteterminaalihanke, keskustan kiertoliittymä sekä Kesälahden koulun ja torialueen suunnittelua.

5.6 Vieras pääoma

Vuoden 2023 lopussa lainaa oli 1,6 milj. euroa. Vuonna 2024 ei ole otettu uutta pitkäaikaista lainaa. Alla olevassa taulukossa on esitetty vuosittainen lainamäärän muutos.

Vuosi	Lainamäärä milj. € 31.12.	Lyhennys milj. €	Kassa lainojen osuus lainoista milj. €	Uusi pitkäaikainen laina milj. €
TP 2022	2,5	0,9	0	0,0
TP 2023	1,6	0,8	0	0,0
TA 2024	1,3	0,3	0	1,0
TA 2025	1,2	0,1	0	1,0

Vuoden 2024 korkokuluiksi arvioidaan nykyisellä lainakannalla 45 tuhatta euroa.

Suunnitelmanmukaiset lainojen lyhennykset ovat vuonna 2025 yhteensä 0,1 milj. euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa otetaan vuonna 2025 enintään 1,0 milj. euroa.

6 TALOUSARVION SITOVUUS JA TALOUSARVIOSSA ANNETTAVAT TOIMIVALTUUDET

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuusto hyväksyy vuoden loppuun mennessä seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvion. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuusto hyväksyy myös taloussuunnitelman kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kaupungin toiminnassa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Talousarvion sitovia eriä ovat kaupunginvaltuuston hyväksymät toiminnan tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Sitovuustaso päätetään talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Talousarvion sitovuus valtuustoon nähden tarkoittaa sitä, että asetettua tavoitetta ei saa alittaa eikä annettua määrärahaa (brutto tai netto) ylittää tai tuloarviota alittaa ilman valtuuston lupaa. Ensisijaisesti määrärahasta ja tavoitteesta vastuussa oleva(t) tilivelvolliset kattavat mahdollisen tarpeen oman sitovan kokonaisuuden sisältä. Jos kattamista ei pystytä tekemään, tilivelvollisten tulee esittää hyvissä ajoin valtuustolle määrärahan tarve, tavoitteen muutos ja esitys, miten syntynyt rahoitustarve katetaan.

6.1 Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovuus kaupunginvaltuustoon nähden

Kiteen kaupungissa talousarvion sitovuus valtuustoon nähden on seuraava:

Käyttötalousosa:

Tulosalueiden (15 kpl) sitovat toiminnan tavoitteet ja toimintakate.

Tuloslaskelmaosa:

Verotulot ja valtionosuudet

Investointiosa:

Yksittäisen yli 1 milj.euron hankkeen investointimeno (netto) on valtuustoon nähden sitova. Kaupunginhallituksen ja lautakuntien investointimenojen (netto) yhteissumma on valtuuston nähden sitova.

Valtuusto päättää yksittäisistä yli 1 milj. euron kustannusarvion hankkeista.

Rahoitusosa:

Korollisten lainojen muutos ja antolainojen lisäys

Talousarvion sitovuus kaupunginhallitukseen ja lautakuntiin nähden

Kiteen kaupungissa talousarvion sitovuus kaupunginhallitukseen ja lautakuntiin nähden on seuraava:

Käyttötalousosa:

Tulosityksikön sitovat toiminnan tavoitteet ja toimintakate.

Investointiosa:

Kunkin toimielimen yksittäisen hankkeen tai kalustohankinnan investointimeno on kaupunginhallitukseen tai lautakuntiin nähden sitova.

Tekninen lautakunta päättää toimialaansa kuuluvien urakoiden ja sopimusten hyväksymisestä talousarviomäärärahojen puitteissa.

Vastuulliset viranhaltijat vastaavat investointien talousarvion seurannasta ja raportoivat merkittävistä lisätoista ja/tai talousarvion ylityshasta. Toimialajat raportoivat edelleen lautakunnalle ja/tai kaupunginhallitukselle sekä tekevät tarvittavat määrärahamuutosesitykset viivytyksettä.

Yhteenveto käyttötalousosan valtuuston nähdn sitovista määrärahoista

Seuraavassa taulokossa on esitetty yhteenveto talousarvion käyttötalousosan nähdn sitovista määrärahoista sekä tilivelvolliset luottamushenkilöt ja viranhaltijat.

Tulosalue	TA 2025 toimintakate (€)	Tilivelvolliset
Tarkastustoimi	-31 000	Tarkastuslautakunnan jäsenet
Yleishallinto	-789 000	Kaupunginhallituksen jäsenet kaupunginjohtaja talousjohtaja hallintopäällikkö henkilöstöpäällikkö
Elinvoima- ja omistajaohjaus	-3 650 000	Kaupunginhallituksen jäsenet kaupunginjohtaja maankäyttöpäällikkö elinkeinopäällikkö
Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut	- 3 071 000	Kaupunginhallituksen jäsenet kaupunginjohtaja hallintopäällikkö
Opetus- ja kulttuuritoimen hallinto	-264 884	Sivistys- ja vapaa-aikalautakun- nan jäsenet sivistysjohtaja
Varhaiskasvatus	-4 197 505	Sivistys- ja vapaa-aikalautakun- nan jäsenet sivistysjohtaja varhaiskasvatuksen päällikkö
Peruskoulutus	-11 358 289	Sivistys- ja vapaa-aikalautakun- nan jäsenet sivistysjohtaja
Toisen asteen koulutus	-2 145 155	Sivistys- ja vapaa-aikalautakun- nan jäsenet sivistysjohtaja lukion rehtori
Kirjastopalvelut	-626 732	Sivistys- ja vapaa-aikalautakun- nan jäsenet sivistysjohtaja
Vapaa-aikapalvelut	-1 851 399	Sivistys- ja vapaa-aikalautakun- nan jäsenet sivistysjohtaja vapaa-aikapäällikkö
Joukkoliikenne	-248 758	Sivistys- ja vapaa-aikalautakun- nan jäsenet sivistysjohtaja
Rakentaminen ja ympäristön valvonta	-221 000	Ympäristölautakunnan jäsenet ympäristöpäällikkö
Teknisen toimen hallinto	8 183	Teknisen lautakunnan jäsenet tekninen johtaja
Toimitilat	1 388 723	Teknisen lautakunnan jäsenet tekninen johtaja kiinteistöpäällikkö
Kuntatekniikka	-1 117 906	Teknisen lautakunnan jäsenet tekninen johtaja kuntatekniikan päällikkö

Yhteenveto investointiosan valtuuston nähden sitovista määrärahoista

Seuraavassa taulukossa on yhteenveto talousarvion investointiosan valtuuston nähden sitovista määrärahoista sekä tilivelvolliset luottamushenkilöt ja viranhaltijat. Luvussa 10 on esitetty yksityiskohdainen investointiohjelma.

Toimielin	TA 2025 investointimenot yhteensä netto	Tilivelvolliset
Kaupunginvaltuusto	8,0 milj. euroa	Kaupunginhallituksen jäsenet kaupunginjohtaja Tekninen lautakunta ja tekninen johtaja toimialaansa kuuluvien hankkeiden osalta.
Kaupunginhallitus	0,7 milj. euroa	Kaupunginhallituksen jäsenet kaupunginjohtaja Tekninen lautakunta ja tekninen johtaja toimialaansa kuuluvien hankkeiden osalta.
Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta	0,1 milj. euroa	Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenet sivistysjohtaja Tekninen lautakunta ja tekninen johtaja toimialaansa kuuluvien hankkeiden osalta.
Tekninen lautakunta	2,2 milj. euroa	Teknisen lautakunnan jäsenet tekninen johtaja

6.2 Talousarviossa annettavat toimivaltuudet vuodelle 2025

Kiteen kaupungin euromääräiset toimivaltuudet (alv 0 %) vuodelle 2025 ovat seuraavat:

Toimielin / viranhaltija	Sopimukset, sitoumukset ja hankehakemuksen omarahoitusosuus	Tavaroiden ja palveluiden hankkiminen/ostaminen
Kaupunginhallitus	500 000 euroa ja suuremmat	alle 1 000 000 euroa
Lautakunnat	alle 500 000 euroa	alle 500 000 euroa
Kaupunginjohtaja	alle 120 000 euroa	alle 120 000 euroa
Talousjohtaja	alle 80 000 euroa	alle 80 000 euroa
Sivistysjohtaja	alle 80 000 euroa	alle 80 000 euroa
Tekninen johtaja	alle 150 000 euroa	alle 150 000 euroa
Hallintopäällikkö	alle 60 000 euroa	alle 60 000 euroa
Maankäyttöpäällikkö	alle 60 000 euroa	alle 60 000 euroa
Henkilöstöpäällikkö	alle 15 000 euroa	alle 15 000 euroa
Elinkeinopäällikkö	alle 60 000 euroa	alle 60 000 euroa
Vapaa-aikapäällikkö	alle 30 000 euroa	alle 30 000 euroa
Varhaiskasvatuksen päällikkö	alle 30 000 euroa	alle 30 000 euroa
Lukion rehtori	alle 30 000 euroa	alle 30 000 euroa
Kirjastotoimenjohtaja	alle 30 000 euroa	alle 30 000 euroa
Perusopetuksen rehtori (Arppen koulu)	alle 10 000 euroa	alle 10 000 euroa
Koulunjohtajat ja kansalaisopiston suunnittelijaopettaja	alle 5000 euroa	alle 5000 euroa
Arppen koulun apulaisrehtori	alle 5 000 euroa	alle 5 000 euroa
Kuntatekniikanpäällikkö	alle 80 000 euroa	alle 80 000 euroa
Ympäristöpäällikkö	alle 15 000 euroa	alle 15 000 euroa
Kiinteistöpäällikkö	alle 80 000 euroa	alle 80 000 euroa
Rakennustarkastaja	alle 15 000 euroa	alle 15 000 euroa

Hankintavaluudet koskevat kunkin omaa hallintokuntaa, tulosaluetta tai tulositykettä.

Tavaroiden ja palveluiden hankkiminen/ostaminen -tarkoittaa kertahankintaa eli yksittäistä ostopahtumaa.

Sopimukset ja sitoumukset– tarkoittaa toistaiseksi voimassaolevien sopimuksen tai sitoumuksen kokonaisuuden arvoa enimmillään 4 vuoden tarkastelujaksolla.

Hankehakemuksen omarahoitusosuus tarkoittaa yksittäisen hankkeen omarahoitusosuutta. Talousarvioon sisältyvistä yksittäisistä hankinnoista päättää kukin toimielin tai tilivelvollinen viranhaltija talousarviossa annettujen määrärahojen puitteissa. Käyttötalouteen kirjataan irtaimistohankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa. Yli 10 000 euron irtaimistohankinnasta tulee olla määrärahavaraus talousarvion investointiosassa.

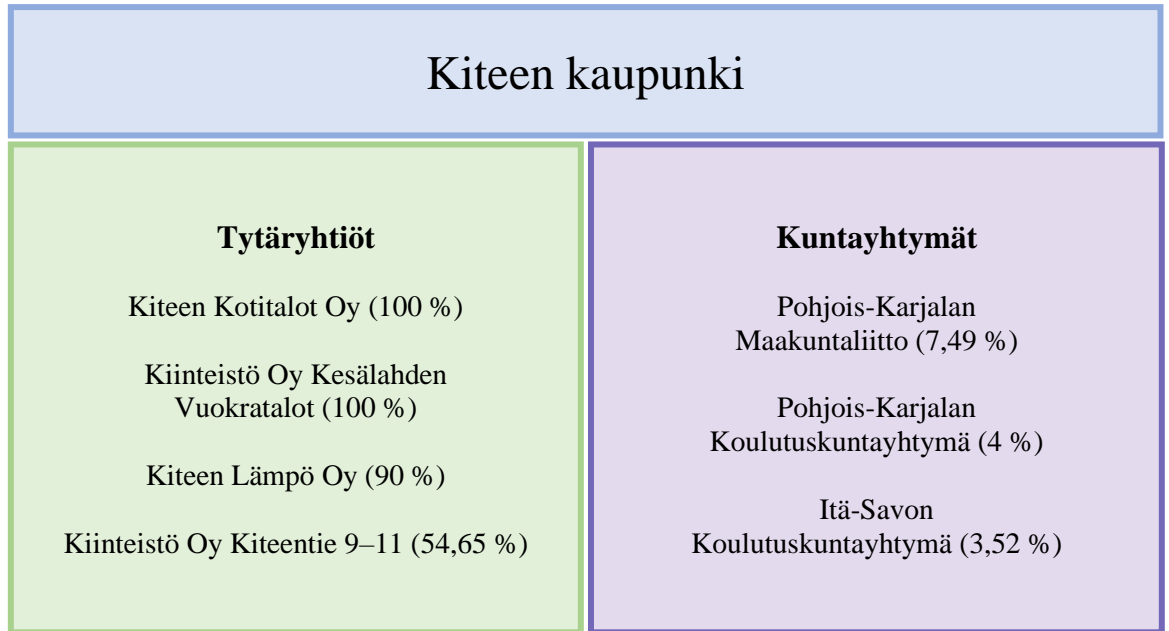
Vuoden 2025 hallintosäännön päivityksen yhteydessä tarkennetaan toimivaltuuksia koskevia säännöksiä.

Kaupungin kaikissa hankinnoissa on noudatettava julkisista hankinnoista annettuja säädöksiä ja kaupunginhallituksen 21.9.2020 hyväksymää hankinta-ohjetta.

7 KAUPUNKIKONSERNI

7.1 Yleistä

Konsernilla tarkoitetaan kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Lisäksi kunnan konsernitilinpäätökseen yhdistellään ne kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Kiteen konsernirakenne on esitetty alla.

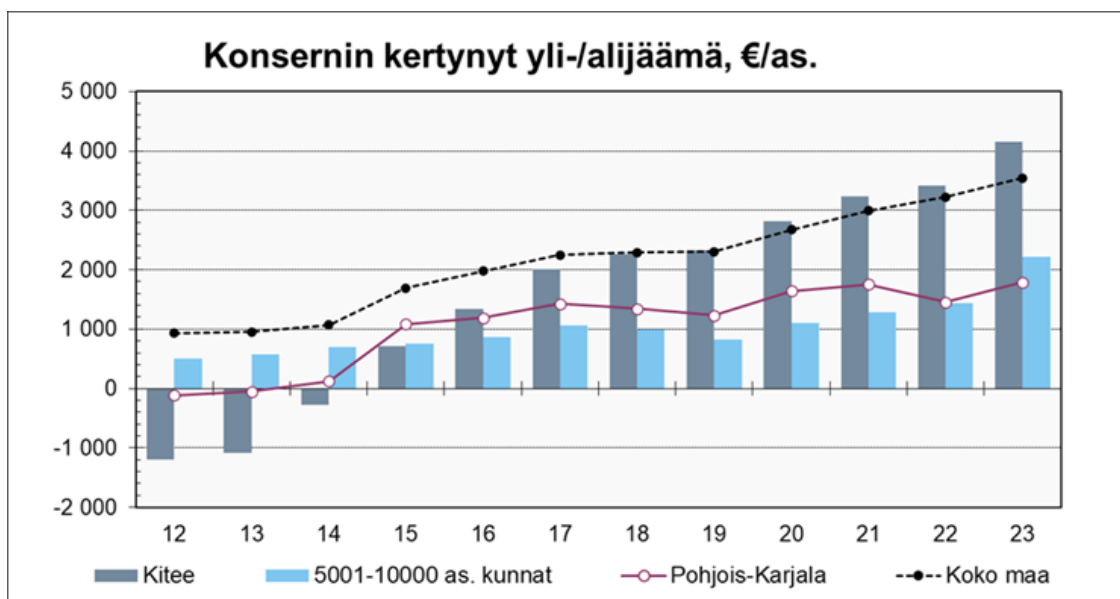
Kuntalaki korostaa kunnan ja konsernin ohjaamista kokonaisuutena. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet ja talousarviossa tulee ottaa myös huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. (Kuntalaki 110 §.) Tarkoituksena ei kuitenkaan ole laatia konsernin talousarviota.

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää mm. omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Kiteen kaupungin konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 19.8.2024 § 221. Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kuntalain 48 §:n mukaan kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

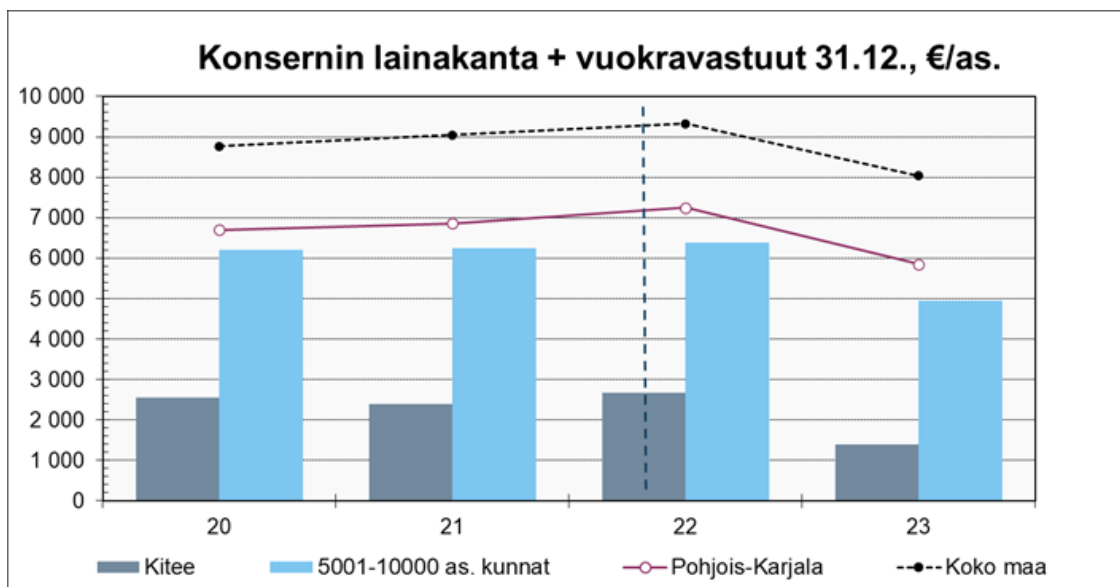
7.2 Talouden vastuut ja velvoitteet

Kiteen konsernin taloudellinen asema on vahva. Konsernitaloutta kuitenkin rasittaa Kiinteistö Oy Kesälahden vuokratalojen haastava taloudellinen tilanne. Kaupunki joutunee vuonna 2025 avustamaan yhtiötä. Kaupungin omistamilla vuokrataloyhtiöillä on korjausvelkaa.

Konsernitaseen 31.12.2023 mukainen ylijäämä oli 38,4 milj. euroa. Kiteen konsernin kertynyt ylijäämä (€/as) on hyvällä tasolla verrattuna koko maan kuntiin.

Kiteen konsernin lainakanta ja vuokravastuut ovat alhaisella tasolla koko maan tilanteeseen verrattuna. Tilinpäätöksessä 2023 konsernin lainakanta ja vuokravastuut oli 1 392 euroa/asukas, kun koko maan tasolla kuntakonsernin lainakanta ja vuokravastuut oli 8 053 euroa/asukas. Konsernin lainakanta 31.12.2023 oli 13,0 milj. euroa, josta Kiteen Lämpö Oy:n lainakanta oli 7,7 milj. euroa.

7.3 Konserniyhteisöille asetetut tavoitteet

Kiteen Lämpö Oy

Kiteen Lämpö Oy on Kiteen kaupunkikeskustan alueella lämpöenergiaa tuottava ja jakava osakeyhtiö. Yhtiön osakkeista omistaa Kiteen kaupunki 90 % ja Pohjois-Karjalan Sähkö Oy 10 %.

Kiteen Lämpö Oy on kaupungin strategista omistamista, jonka tehtävänä ei ole tuottaa ensisijaisesti voittoa omistajalleen, vaan tavoitteena on turvata energiahuollon toimintavarmuus, hinnan kilpailukyky sekä energiatoimialan paikallinen kehittäminen.

Kiteen kaupungin tärkeä kilpailutekijä on panostukset uusiutuvaan ja päästöttömään energiaan.

LUONTO JA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ		
Strateginen toimenpide:		
<i>Tuemme elinkeinojen kehittymistä ympäristöseikat huomioiden.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Kiteen Lämpö Oy	Energiantuotannossa öljyn osuus mahdollisimman pieni	Polttoöljyn osuus käytetyistä polttoaineista alle 3 %
LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Pidämme palvelumaksut ja taksat kohtuullisina pitääksemme elämisen kulut järkevällä tasolla.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Kiteen Lämpö Oy	Kaukolämmön keskimääräinen hinta €/MWh pidetään asiakkaille kohtuullisena, huomioiden kuitenkin yhtiön riittävä maksuvalmius uuden lämpökeskuksen lainan hoitamiseen	Kaukolämmön hinta valtakunnan keskitaso: energia + tehomaksu 1.1.2025 alkaen 117,91 €/MWh (sis. alv 25,5 %)
Strateginen toimenpide:		
<i>Edistämme kaupunkikeskustan toimivuutta ja virkeyttä, mikä tukee monipuolisten palveluiden kehittymistä ja saatavuutta.</i>		
Kiteen Lämpö Oy	Toimitusvarmaa kaukolämpöä	Ennakoimattomia keskeytyksiä 0 kpl

Kiteen Kotitalot Oy

Kiteen Kotitalojen käyttöaste on saatu nousemaan 90 prosentin tuntumaan purkamalla ylikapasiteettia. Asuntokannan toimenpidesuunnitelmaa päivitetään asuntojen kysyntää ja kiinteistöjen kunnostustarpeet huomioiden.

Asuntojen käyttöasteen pysyminen yli 90 %:n turvaa talouden vakautta. Asukasvaihtuvuus kuvaa asukkaiden pysyvyyttä.

Vuokratason muutos pyritään pitämään maltillisena, huomioiden kustannusten nousu ja tulevat korjaustarpeet. Hallitus päättää joulukuussa vuokrasta, jotka tulevat voimaan maaliskuun alussa. Keskineliövuokraan ei sisälly Rantapiha.

IHMISET JA YHTEISÖT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Lisäämme ihmisten yleistä viihtyvyyttä luontoa kunnioittaen ja rakennettua ympäristöä kohentamalla.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Kiteen Kotitalot Oy	Isännöinnin ja asiakaspalvelun muutokset valmiiksi.	Uusi toimisto ja isännöinti toiminnassa.
	Kiinteistöjen toimenpidesuunnitelman päivittäminen.	Korjausohjelma vuosille 2025-2026 valmisteltu.
YRITTÄMINEN JA ELINKEINOTOIMINTA		
Strateginen toimenpide:		
<i>Vaikutamme työvoiman saatavuuteen: huolehdimme ajantasaisen koulutuksen saatavuudesta, edistämme muuttoa Kiteelle, tuemme rekrytointeja, edistämme avointen työpaikkojen markkinointia, varmistamme liikenteellisen saavutettavuuden ja pyrimme vaikuttamaan alueen asuntotilanteeseen.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Kiteen Kotitalot Oy	Viihtyisät ja turvalliset asunnot	Asukasvaihtuvuus enintään 20 %
	Asuntojen tehokas vuokraus koko asuntokannassa	Asuntojen käyttöaste 90 %
LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Pidämme palvelumaksut ja taksat kohtuullisina pitääksemme elämisen kulut järkevällä tasolla.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Kiteen Kotitalot Oy	Talouden tasapainossa pitäminen/tyhjien asuntojen määrä.	Tyhjät asunnot (6 kk): enintään 20 kpl 2024 tyhjennetyin talon purkaminen vuoden 2025 aikana.
	Kohtuullinen vuokrataso	Vuokratason nousu kulut huomioiden kohtuullisesti. Keskineliövuokra 2024: 9,49 €/jm ² /kk.

Kiinteistösaakeyhtiö Kesälahden Vuokralat

Kiteen kaupungin 100 % omistama tytäryhtiö Kiinteistö Oy Kesälahden Vuokralat on taloudellisesti vaikeuksissa eikä ole pystynyt hoitamaan kaikkia velvoitteitaan, vaan on tarvinnut kaupungin tukea viime vuosina.

Kiteen kaupunginvaltuusto päätti 24.6.2019 § 37, että Kiinteistö Oy Kesälahden vuokralat säilytetään itsenäisenä yhtiönä ja sitä ei pureta. Kiinteistö Oy Kesälahden vuokralatojen tavoitteeksi asetettiin nostaa asuntojen käyttöaste yli 90 %:n ja talouden vakauttaminen vaiheittain vuoteen 2025 mennessä.

Kaupunginvaltuusto edellytti päätöksessään, että Kiinteistö Oy Kesälahden vuokralat alaskirjaa tarpeeseen nähden liian suuren rakennuskannan vuosina 2019–2025. Kaupunginvaltuusto sitoutui avustamaan yhtiötä tavoitteeseen pääsemiseksi.

Toimenpidesuunnitelman avulla ylikapasiteettia on purettu ja velkamäärä on pienentynyt. Ukrainan sota viivytti yhtiön toimenpidesuunnitelman toteutusta ja se joudutaan tekemään uudestaan. Yhtiö tekee yhteistyössä konsernin kanssa suunnitelmaa jatkotoimenpiteille, jossa huomioidaan kaupunkikonsernin muu asuntokapasiteetti Kesälahdella ja määritellään panostukset joita tarvitaan, jotta yhtiön kapasiteetti, talous ja kiinteistöjen kunto kehittyvät kestäväksi tasolle. Yhtiön korjausvelka on merkittävä ja se on kasvanut edelleen.

Käytössä olevan asuntokannan käyttöaste on vuonna 2024 yli 50 %. Käyttöaste heikkeni ns. kuntamallin päättymisen 2023 vuoden lopussa. Yhtiöllä on käytössä kuusi taloa, joissa on vuokrattavissa 93 asuntoa.

IHMISET JA YHTEISÖT**Strateginen toimenpide:**

Lisäämme ihmisten yleistä viihtyvyyttä luontoa kunnioittaen ja rakennettua ympäristöä kohentamalla.

	Toimenpiteet	Mittari
Kiinteistö Oy Kesälahden vuokralat	Toimenpideohjelman toteutus Poistetaan ylikapasiteettia.	Päätökset kolmen talon poistamisesta ja yhden myymisestä 1-4/2025 aikana sekä talojen tyhjentäminen 5-8/2024 aikana. Myyntitoimenpiteet myytävien talojen osalta sekä purettaville taloille ARAlta purkulupa ja päätös avustuksesta. Purkamisten aloitus vuoden loppuun mennessä.

YRITTÄMINEN JA ELINKEINOTOIMINTA**Strateginen toimenpide:**

Vaikutamme työvoiman saatavuuteen: huolehdimme ajantasaisen koulutuksen saatavuudesta, edistämme muuttoa Kiteelle, tuemme rekrytointeja, edistämme avointen työpaikkojen markkinointia, varmistamme liikenteellisen saavutettavuuden ja pyrimme vaikuttamaan alueen asuntotilanteeseen.

	Toimenpiteet	Mittari
--	---------------------	----------------

Kiinteistö Oy Kesälahden vuokratalot	Viihtyisät ja turvalliset kuntakonsernin asunnot	Käyttöaste yli 80 % vuoden 2025 loppuun mennessä yhtiölle jäävissä taloissa. Säilytettävissä taloissa asuntojen korjauksia, talouden mahdollistamissa
LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Pidämme palvelumaksut ja taksat kohtuullisina pitääksemme elämisen kulut järkevällä tasolla.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Kiinteistö Oy Kesälahden vuokratalot	Kohtuullinen vuokrataso kuntakonsernin asunnoissa.	Vuokrataso lähellä vuoden 2024 tasoa kustannukset huomioiden. Keskivuokra 2024: n. 10,44 €/jm ² /kk.

Kiinteistö Oy Kiteentie 9-11

Kiinteistö Oy Kiteentie 9-11 on yhtiö jonka toimialan on omistaa ja hallita liike-, toimisto- ja asuintaloa Kiteen keskustassa. Kiteen kaupunki omistaa 54,65 % yhtiön osakekannasta. Kiteen kaupungintalo sijaitsee talossa.

Yhtiön tarkoitus on omistaa ja hallita kiinteistöä, jossa on liike-, toimisto-, ja asuinhuoneistoja.

Yhtiön tavoitteena on ylläpitää kiinteistöä siten että sen käyttö on turvallista, sujuvaa ja että sen tekninen kunto säilyy hyvänä ja talous vakaana.

Talouden tavoite on tilikauden positiivinen tulos.

LUONTO JA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ		
Strateginen toimenpide:		
<i>Tuemme elinkeinojen kehittymistä ympäristöseikat huomioiden.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Kt Oy Kiteentie 9-11	Yhtiön järjestelmät pidetään kunnossa, että energian kulutus pysyy kohtuullisena	Energian kulutus kasvaa vain käyttäjämäärästä johtuen
LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Pidämme palvelumaksut ja taksat kohtuullisina pitääksemme elämisen kulut järkevällä tasolla.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Kt Oy Kiteentie 9-11	Yhtiövastiketta kehitetään huomioiden kustannusten nousu ja korjaustarpeet sekä yhtiön taloudellinen tilanne.	Hoitokate positiivinen. Laaditaan vuoden 2025 aikana poistosuunnitelma.
Strateginen toimenpide:		
<i>Edistämme kaupunkikeskustan toimivuutta ja virkeyttä, mikä tukee monipuolisten palveluiden kehittymistä ja saatavuutta.</i>		

Kt Oy Kiteen- tie 9-11	Rakennuksen ja kiinteistön käytettä- vyys sujuvaa ja turvallista	Tilojen keskeytyksetön käyttö kiinteis- töstä johtuvista syistä 100 %
---------------------------	---	--

8 TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelma, euroa (ulkoiset ja sisäiset)

	TP 2023	TA 2024 + MUUTOS	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot					
Myyntituotot	3 887 023	3 968 185	4 245 208	4 152 208	3 902 608
Maksutuotot	391 071	389 200	310 800	299 300	299 300
Tuet ja avustukset	1 406 884	898 804	666 214	666 214	666 214
Muut toimintatuotot	7 594 756	6 404 673	6 724 635	6 724 635	7 324 635
Toimintatuotot	13 279 734	11 660 862	11 946 857	11 842 357	12 192 757
Valmistus omaan käyttöön	568	0	0	0	0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-15 758 189	-15 490 330	-15 321 315	-15 314 105	-15 329 967
Palkat ja palkkiot	-12 495 973	-12 357 692	-12 322 365	-12 316 309	-12 329 589
Henkilösivukulut	-3 262 216	-3 132 638	-2 998 950	-2 997 796	-3 000 378
Eläkekulut	-2 813 070	-2 764 823	-2 619 610	-2 618 601	-2 620 811
Muut henkilösivukulut	-449 146	-367 815	-379 340	-379 195	-379 567
Palvelujen ostot	-12 143 821	-12 711 784	-15 057 430	-15 067 640	-15 073 278
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 001 984	-2 987 627	-3 077 618	-3 077 118	-3 077 618
Avustukset	-1 688 080	-2 030 600	-2 983 640	-2 983 640	-2 983 640
Muut toimintakulut	-4 678 450	-3 601 037	-3 682 576	-3 682 576	-3 682 576
Toimintakulut	-37 270 524	-36 821 378	-40 122 579	-40 125 079	-40 147 079
Toimintakate	-23 990 222	-25 160 516	-28 175 722	-28 282 722	-27 954 322
Verotulot	18 211 767	18 256 000	18 347 000	18 901 000	19 223 000
Valtionosuudet	14 753 055	12 503 953	13 395 000	13 095 000	13 095 000
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	405 381	0	255 000	105 000	55 000
Muut rahoitustuotot	413 143	304 900	306 156	306 156	306 156
Korkokulut	-73 197	-35 000	-45 000	-45 000	-45 000
Muut rahoituskulut	-1 481	-2 500	-2 473	-2 473	-2 473
Rahoitustuotot ja -kulut	743 845	267 400	513 683	363 683	313 683
Vuosikate	9 718 445	5 866 837	4 079 961	4 076 961	4 677 361
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 245 967	-3 248 941	-3 479 961	-3 479 961	-4 079 961
Arvonalentumiset	-129 594	-100 000	-200 000	-200 000	-200 000
Poistot ja arvonalentumiset	-3 375 561	-3 348 941	-3 679 961	-3 679 961	-4 279 961
Tilikauden tulos	6 342 885	2 517 896	400 000	397 000	397 400
Poistoeron muutos	28 410	0	0	0	0
Varausten muutos	-4 000 000	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 371 295	2 517 896	400 000	397 000	397 400

9 RAHOITUSOSA

Rahoituslaskelma, euroa

	TP 2023	TA 2024 + MUUTOS	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	9 718 445	5 866 837	4 079 961	4 076 961	4 677 361
Tulorahoituksen korjauserät	352 576	20 000	-60 000	-60 000	-60 000
	10 071 021	5 886 837	4 019 961	4 016 961	4 617 361
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-5 364 954	-10 844 370	-13 422 500	-13 141 650	-1 250 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	284 102	1 947 359	2 413 750	669 655	200 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	84 108	380 000	60 000	60 000	60 000
	-4 996 744	-8 517 011	-10 948 750	-12 411 995	-990 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	5 074 277	-2 630 174	-6 928 789	-8 395 034	3 627 361
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-4 980	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennys	6 942	0	0	0	0
	1 962	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-916 075	-345 152	-95 152	-95 152	-95 152
	-916 075	654 848	904 848	904 848	904 848
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-72 652	0	0	0	0
Saamisten muutos	-189 723	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	-3 138 983	0	0	0	0
	-3 401 358	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-4 315 470	654 848	904 848	904 848	904 848
Rahavarojen muutos	758 807	-1 975 326	-6 023 941	-7 490 186	4 532 209

10 KÄYTTÖTALOUSOSA

10.1 Tarkastuslautakunta (toimielin)

10.1.1 Tarkastustoimi (tulosalue)

Tilivelvolliset: Tarkastuslautakunnan jäsenet

Tulosityksiköt:

Tarkastustoimi

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Tarkastuslautakunnan toiminta jatkuu vuonna 2025 saman sisältöisenä kuin edellisenäkin vuonna. Tilintarkastuspalvelu kilpailutetaan vuonna 2025.

TALOUSARVIO 2025

Sitovat toiminnan tavoitteet:

TARKASTUSLAUTAKUNTA		
Strateginen toimenpide:		
	Toimenpiteet	Mittari
Tarkastustoimi	Tarkastuslautakunta koulutetaan tehtävänsä.	Tarkastuslautakunta osallistuu vähintään yhteen koulutukseen.
	Kirjallisten selvitysten pitäminen korkealla tasolla viranhaltijoiden kuulemisissa.	Vähintään puolet kuulemisista myös kirjallisena
	Kaupungin investointien suunnittelun ja toteutuksen seuranta.	Talousarvion noudattamisen seuranta vähintään kahdessa kokouksessa.
	Tutustumiskäyntien määrä.	Vähintään kolme tutustumiskäyntiä/vuosi.
	Kutsutaan kaupunginvaltuuston, -hallituksen sekä valtuustoryhmien puheenjohtajisto kokoukseen.	Yhdessä kokouksessa vuosittain.

TALOUS

100		Muutettu			
Tarkastuslautakunta	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-35 178	-34 000	-31 000	-33 000	-33 000
* Toimintakate	-35 178	-34 000	-31 000	-33 000	-33 000

*Valtuuston nähden sitova taso

10.2 Kaupunginhallitus (toimielin)

10.2.1 Yleishallinto (tulosalue)

Tilivelvolliset: kaupunginhallituksen jäsenet, kaupunginjohtaja, talousjohtaja, hallintopäällikkö

Tulosyksiköt:

Vaalit
Luottamushenkilöhallinto
Hallintopalvelut
Henkilöstöpalvelut

Toiminta-ajatus

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on hoitaa ylimpänä vaaliviranomaisena vaalilaissa sille määrätyt tehtävät.

Luottamushenkilöhallinnon tehtävänä on järjestää kaupunginvaltuuston ja -hallituksen työskentely pyrkien kokonaisvaltaiseen päätöksentekoon.

Hallintopalvelut vastaavat kaupunginvaltuuston ja -hallituksen kokous- ja asiakirjahallinnosta sekä muista kaupungin keskushallinnon tehtävistä. Hallintopalvelut tuottavat kaupungin virallisen talousraportoinnin kaupungin strategisen johtamisen tueksi.

Henkilöstöpalvelut tarjoavat toimialoille sisäisiä palveluja, jotka tukevat henkilöstöä ja esimiehiä tuloksellisessa toiminnassa.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vuonna 2025 järjestetään alue- ja kuntavaalit.

Kiteen kaupunginvaltuusto päätti 4.11.2024 § 71 pienentää valtuuston kokoa siten, että valtuustossa on 29 jäsentä valtuustokaudella 2025–2029. Kaupunginhallituksen alaisia vaikuttamistoimielimiä valtuustokaudella 2025–2029 ovat vanhusneuvosto, Keski-Karjalan kuntien yhteinen vammaisneuvosto, HYTE-edistämisen neuvottelukunta, seudullinen romaniasianneuvottelukunta ja kumppanuuspöydät.

Valtuustokauden vaihtuessa aloitetaan kuntastrategian tarkastaminen. Kaupungintalon muuton vuoksi tavoitteena on siirtyä kokonaan sähköiseen arkistointiin vuoden 2025 aikana.

Henkilöstöpalveluissa tapahtuu muutoksia vuonna 2025 henkilöstöpäällikön ja työsuojelupäällikön vaihtuessa. Lisäksi HR-järjestelmä on vaihtumassa uuteen järjestelmään. Työsuojeluvaalit työsuojelun toimintakaudelle 2026–2029 ovat syksyllä 2025. Valtakunnallisesti on odotettavissa mahdollinen kunnallisten palkkausjärjestelmien muutos tva-palkkajärjestelmästä tasopalkkajärjestelmään.

Työllisyyspalveluiden tulosyksiköstä muodostettiin talousarviovuodelle 2025 oma tulosalueensa TE-uudistuksen vuoksi. Vuonna 2024 työllisyyspalveluiden talousarvio sisältyi yleishallinnon talousarvioon.

TALOUSARVIO 2025

Talousarviossa on varauduttu alue- ja kuntavaaleihin. Tarvittava määräraha vaalien järjestämiseen on varattu.

Luottamushenkilöhallinnon osalta toiminnan tavoitteeksi on asetettu uuden valtuuston koulutus ja järjestää tarpeelliset tutustumiskäynnit päätöksenteon kannalta merkittävässä kohteissa. Talousarvioon on varattu 278 000 euron määräraha (252 800 euroa vuonna 2024) kaupunginvaltuuston- ja hallituksen kokouksiin, kokouspalkkioihin, luottamushenkilöiden kouluttautumiseen, vaikuttamistoimielinten kuluihin, valatilaisuuteen ja kumppanuuspöytien järjestämiseen.

Hallintopalveluiden osalta toiminnan tavoitteena on aloittaa kuntastrategian tarkastaminen. Lisäksi jatketaan hallintosäännön sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen ajantasaistamista ja aloitetaan varautumissuunnitelman päivittäminen. Ostolaskujen käsittelyä automatisoidaan tekoälyn avulla vuonna 2025. Talousarvioon on varattu 135 000 euroa sähköiseen arkistointiin. Ostolaskujen automatisoinnille on tehty talousarvioon 15 000 euron määrärahavaraus. Kyläavustuksiin on varauduttu 27 000 euron määrärahalla (27 000 euroa vuonna 2024). Talousarvioon on tehty 379 000 euron varaus talous- ja palkkapalveluiden hankintaan varten (364 000 euroa vuonna 2023). Verotuskustannuksiin on varauduttu 80 000 eurolla (80 000 euroa vuonna 2024).

Henkilöstöpalveluiden kehittämisen kohteena vuodelle 2025 on henkilöstön työturvallisuusasioiden vahvistaminen. Riskien ja vaarojen arvioinnin sähköinen työkalu on kaikkien kaupungin työyksiköiden ja henkilöstön käytävissä vuonna 2025. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen on esitetty myös talousarviovaraus uusien työmenetelmien kehittämiseen, tekoälyn hyödyntämiseen ja /tai työhyvinvoinnin johtamiseen. Henkilöstötietojen E-passin Flex-hyvinvointiin esitetään korotusta 120 eurosta 150 euroon henkilöä kohden vuodessa. Henkilöstön lounasedun arvoa esitetään nostettavaksi kahdesta eurosta kolmeen euroon työpäivää kohden. Uutena henkilöstötietona esitetään työsuhteiden polkupyöräedun tarjoamista henkilöstölle leasing sopimuksella. Talousarviovaraus on esitetty 35 työsuhteiden polkupyörälle, josta työnantajan hallinnointikustannukset ovat noin 5 000 euroa. Henkilöstöpalveluiden talousarvio 2025 on laadittu siten, että nettokasvua ei synny vuoteen 2024 verrattuna. HR-järjestelmän vaihtamiseen on tehty investointiosaan 100 000 euron määrärahavaraus.

Tulosalueen talousarvioon sisältyi vuonna 2024 ympäristöterveydenhuollon maksuosuus 336 400 euroa. Vuonna 2025 ympäristöterveydenhuollon maksuosuuden määrärahavaraus 349 000 euroa siirrettiin elinvoima- ja omistajaohjauksen talousarvioon.

Yhteenveto

Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän yhteensä 1,9 milj. euroa. Merkittävin erä on sisäisten tarvikkeiden ja palvelujen myyntituotot ollen 1,8 milj. euroa. Toimintatuotot ovat lähes talousarviovuoden 2024 tasolla.

Toimintakulut ovat yhteensä 2,7 milj. euroa, kun ne talousarviovuonna 2024 ovat 3,1 milj. euroa. Toimintakulujen lasku johtuu siitä, että ympäristöterveydenhuollon maksuosuus ei sisälly vuonna 2025 tämän tulosalueen talousarvioon.

Henkilöstökuluihin on varauduttu 1,0 milj. eurolla. Palvelujen ostoihin on varauduttu 1,5 milj. eurolla, joista suurimmat erät muodostuvat talous- ja palkkahallinnon palveluista (0,4 milj. euroa), ICT-palveluista (0,2 milj. euroa) ja terveystalouksista (0,2 milj. euroa).

Sitovat toiminnan tavoitteet:

KAUPUNGINHALLITUS		
IHMISET JA YHTEISÖT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Vaalien kiinnostavuuden lisääminen.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Vaalit	<p>Laadukkaiden äänestystapahtumien toteuttaminen.</p> <p>Vaalilautakuntien, -toimikuntien ja keskusvaalilautakunnan jäsenet sekä vaalivirkailijat ovat koulutettuja ja äänestyspaikoilla on tarpeeksi henkilöstöä äänestystilanteen sujuvoittamiseksi ja jonojen välttämiseksi.</p>	<p>Äänestysprosentti Kiteellä on korkeampi kuin viime vaaleissa (v. 2021 kuntavaaleissa 50,9 %). Toteutuu/ ei toteudu.</p> <p>Koulutukset vaaleista on järjestetty kaikille toimitsijoille. Toteutuu/ ei toteudu.</p>
Strateginen toimenpide:		
<i>Tuemme yhteisöllisyyskehitystä kumppanuuksilla ja nostamalla alueiden ja kylien viestiä esiin kaupungin viestinnässä, suhtaudumme positiivisesti eri toimijoiden aktiivisuuteen ja uusien toimintamallien kehittämiseen.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Luottamushenkilöhallinto	<p>Tutustumiskäynnit päätöksenteon kannalta merkittäviin kohteisiin.</p> <p>Koulutuspäivät</p>	<p>Toimielinten tutustumiskäyntien määrä 7 kohdetta.</p> <p>2–3 yhteistä koulutusta vuoden aikana.</p>
LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Olemme digitaalisten palveluiden kehityksessä ja hyödyntämisessä mukana.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Hallintopalvelut	<p>Sähköinen arkistointi</p> <p>Ostolaskujen käsittelyn automatisointi</p>	<p>Sähköisen arkistoinnin suunnittelu ja vuoden 2025 asiakirjojen tallentaminen vain sähköisessä muodossa.</p> <p>Toteutuu/ei toteudu.</p>
Strateginen toimenpide:		
<i>Pidämme palvelumaksut ja taksat kohtuullisina pitääksemme elämisen kulut järkevällä tasolla.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari

Hallintopalvelut	Ajantasainen ja realistinen talouden raportointi. Nopea reagointi yllättäviin muutoksiin.	Veroprosentti maakunnan keskitasolla. Kaupungin omavaraisuusaste 70 %. Kaupungin vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä (4 vuotta). Konsernin vuosikate riittää kattamaan poistot keskipitkällä aikavälillä (4 vuotta). Konsernin lainat ja vuokravastuut enintään 3 700 euroa / asukas.
------------------	--	--

Strateginen toimenpide:

Ajantasainen ja laadukas hallinto

	Toimenpiteet	Mittarit
Hallintopalvelut	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen päivittäminen	Toteutuu/ei toteudu.
	Hallintosäännön päivittäminen	Toteutuu/ei toteudu.
	Valmiussuunnitelmien päivityksen aloittaminen v. 2025, suunnitelmat valmiina vuonna 2026.	Toteutuu/ei toteudu.
	Valtuustokauden vaihduttua aloitetaan kuntastrategin tarkastaminen.	Toteutuu/ei toteudu.

Strateginen toimenpide:

Henkilöstön osaamisen kehittymistä ja hyvinvointia käsittelevät mittarit.

	Toimenpiteet	Mittari
Henkilöstöpalvelut	Hyvinvoiva henkilöstö. Työterveysyhteistyön vahvistaminen. Työterveyshuollon toimintasuunnitelman toteuttaminen.	Henkilöstön keskimääräinen sairauspoissaolojen määrä hyvällä tasolla. Enintään 13 kalenteripäivää/hlö/vuosi ja ehdottomasti alle valtakunnallisen tason.
	Henkilöstön ammatillisen osaamisen vahvistaminen.	Henkilöstön koulutuspäivien määrä vähintään 4 koulutuspäivää /hlö/vuosi.
	Henkilöstön työturvallisuuden vahvistaminen.	Koulutuspäivät toteutuneet.
	Kohdistetaan koulutusta varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen yksiköiden	Vähenevä väkivalta- ja uhkatilanne ilmoitusten määrä.

	<p>henkilöstölle, kuinka pystytään ennaltaehkäisemään työpaikkaväkivaltaa.</p> <p>Työkyvyn ylläpitäminen ja tukeminen liikunnan tukemiseen panostaen. Työntekemisen keinovalikoimien mahdollistaminen hyödyntäen uusia työmenetelmiä.</p> <p>Henkilöstön työhyvinvointi. Kevan työhyvinvointisyke kyselyn toteuttaminen syksyllä 2025.</p>	<p>Työurien pituus kasvava vertailuvuosien välillä, eläköitymisen keskiikä nouseva ja täysien työkyvyttömyyksien minimointi.</p> <p>Vuonna 2025 henkilöstön työhyvinvointi ja vastausprosentti vähintään vuoden 2022 tasolla.</p>
--	--	---

200		Muutettu TA			
Yleishallinto	TP 2023	2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 624 162	2 077 593	1 927 380	1 916 380	1 934 780
Toimintakulut	-2 488 065	-3 095 957	-2 716 380	- 2 694 380	- 2 716 380
* Toimintakate	-863 904	-1 018 364	-789 000	-778 000	-781 600

*** Valtuuston nähdn sitovataso**

Vuodet eivät ole vertailukelpoisia. Vuonna 2025 ympäristöterveydenhuollon maksuosuus (349 000 euroa) sisältyy elinvoima- ja omistajauksen ohjauksen talousarvioon.

10.2.2 Elinvoima ja omistajaohjaus (tulosalue)

Tilivelvolliset: kaupunginhallituksen jäsenet, kaupunginjohtaja, elinkeinopäällikkö ja maankäyttö- päällikkö

Tulosyksiköt:

Elinvoima- ja omistajaohjaus
Viestintä
Elinkeinotoiminnan edistäminen
Kaavoitus ja maankäyttö

Toiminta-ajatus

Kunnan tärkeimmät tehtävät ovat alueen elinvoiman ja hyvinvoinnin edistäminen. Elinvoiman edistämällä tarkoitetaan tässä yhteydessä elinkeinojen toimintaedellytysten edistämistä. Elinvoiman parantamiseen tähtäävillä toimenpiteillä pyritään verotulopohjan kasvattamiseen, uusien työpaikkojen luomiseen ja olemassa olevien säilyttämiseen.

Kiteen kaupunkistrategia valtuustokaudelle 2022–2025 hyväksyttiin valtuustossa 16.5.2022 (päivitetty 17.5.2024). Elinvoiman kehittymiselle on asetettu strategiassa kunnianhimoiset tavoitteet, joiden toteuttamiseen liittyvät infra-hankkeet ovat käynnistyneet.

Elinvoiman- ja omistajaohjauksen tulosityksikkö vastaa alueellisesta yhteistoiminnasta, jakaa yritysten kehittämistukea ja avustuksia sekä hallinnoi kaupungin omaisuutta.

Elinkeinotoiminnan edistämisen tulosityksikkö on keskeinen toimija kaupungin omien projektien ja hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Laajemmin tarkasteltaessa elinvoiman edistämisen tavoitteet ovat samat kuin elinvoima ja omistajaohjaus tulosityksiköllä, mutta toiminnan taso on enemmän projekti- ja hankeperustainen perustuen ulkoiseen hankerahoitukseen. Tähän tulosityksikköön sisältyy myös matkailun edistäminen.

Viestinnän tulosityksikkö vastaa viestinnän ylläpidosta ja kehittämisestä sekä huolehtii ajantasaisesta päätöstiedottamisesta. Lisäksi se tukee Kiteen mielikuvan ja brändin kehittämistä myönteisempään suuntaan kaupungin monipuolisen tiedottamisen kautta. Viestintä tarjoaa toimialoille sisäisiä palveluja, jotka tukevat henkilöstöä sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä.

Kaavoituksen ja maankäytön tulosityksikön tehtävänä on kaupungin maankäytön suunnittelu ja toteuttaminen maapoliittisen ohjelman ja muiden linjausten mukaisesti.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Venäjän hyökkäyssodan ja energian hinnan nousun seurauksena kiihtynyt inflaatio on vuoden 2024 aikana saatu pitkälti kuriin ja Euroopan Keskuspankki on aloittanut laskemaan ohjaukorkoa. Korkojen laskun odotetaan vahvistavan yritysten tilauskantoja.

Vuoden 2025 alusta TE-uudistuksen myötä elinvoimatyöhön liittyy kiinteästi myös työllisyyden hoito ja TE-palveluiden osana kunnille siirtyvä yrityspalvelukokonaisuus. Hyvinvointiuudistuksen myötä vuoden 2023 alusta kuntien toiminnan painopiste muuttui aiempaa voimakkaammin elinvoimatyötä painottavaksi. Samalla verorahoituksen painopiste siirtyi valtionosuuspainotteisesta verorahoituspainotteiseksi.

Elinvoima- ja omistajaohjauksen ja työllisyyden tulosalueiden muodostamassa kokonaisuudessa riskinä on, että työllisyyden hoitamiseen varattu määräraha ei ole riittävä vuonna 2025. Riski on kaksi osainen, sillä työllisyyden

hoidon maakunnallinen talousarvio on laadittu tiukaksi ja toiseksi työttömyyden hoidosta aiheutuvien kunnalle siirtävien kulujen suuruutta on vaikea arvioida tilanteiden muuttuessa.

TALOUSARVIO 2025

Vuodelle 2025 talousarviopohjaa muutettiin siten, että tulosalue sisältää ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminnan maksuosuuden. Kiteen kaupungin maksamista yhteistoimintaosuuksista suurimpia ovat ympäristöterveydenhuolto 349 000 euroa, Business Joensuu ja matkailun markkinointipalvelut 285 000 euroa, maakuntaliitto 200 000 euroa, maaseutupalvelut 111 000 euroa ja maaseuturahasto 80 900 euroa. Alueelliseen yhteistoimintaan käytettävä kokonaisrahamäärä on noin 1 050 000 euroa. Rakennusten purkamiseen on varattu yhteensä 800 000 euron määräraha, mikä sisältää mm. vanhan kaupungintalon purkukustannukset.

Elinvoiman edistämiseen on varattu 600 000 euroa. Kehittämisrahasta myönnetään yrityksille 500 euron suuruisia kehittämisrahoja yritys yhteistyöpelisääntöjen mukaisesti. Lisäksi kehittämisrahasta maksetaan Business Joensuun organisoiman Start Me Up -liikeideakilpailun Kiteen sarjan palkintokulut. Markkinointiviestintäkumppanuuksiin on varattu aiempien vuosien tapaan 90 000 euroa ja lapsirahaan 20 000 euroa.

Kiteen kaupungin elinkeinojen kehittämisen kärkihankkeena on Puhoksen biotermiinaali- ja satama-alueen infran rakentamisen – hankkeen (JTF, EU) rinnakkaishankkeena toteutettava Bioter – Kestävien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittäminen -hanke. Tarkoituksena on kehittää Puhoksen biotermiinaali- ja satama-alueesta sekä samalla koko teollisuusalueesta älykään infran ja uusiutuvan energian ratkaisuja hyödyntävä ja vetovoimainen sijoittumispaikka ja ekosysteemi metsäteollisuuden, elintarvike- ja energiateollisuuden sekä bioalan ja logistiikan alan yrityksille. Elinkeinotoiminnan edistämisen käyttötalouden hankkeisiin on tehty 184 000 euron määrärahavaraus. (vuonna 2024 varaus oli 64 400 euroa). Lisäksi investointiosa sisältää määrärahavaroja elinkeinojen kehittämisen hankkeille.

Viestinnän talousarvioon on varattu määräraha videoiden tuotantoon, joiden avulla pyritään kehittämään Kiteen tunnettavuutta ja positiivista mielikuvaa. Talousarvioon sisältyy määrärahavaraus myös teemalehtien tuotantoon. Palvelujen ostoihin on varattu yhteensä 84 500 euroa (vuonna 2024 varaus oli 83 500 euroa).

Kaavoituksen ja maankäytön talousarviossa on varattu määrärahat seuraaviin hankkeisiin: Keskustan asemakaavan kokonaiskustannusarvio on 120 000 euroa, josta vuodelle 2025 on tehty 55 000 euron määrärahavaraus. Pyhjärven rantaosayleiskaavan muutokseen Syrjäsalmen osalta vuodelle 2025 on varattu 40 000 euroa ja rantaosayleiskaavan poikkeamislupien päivytykseen on varattu 50 000 euroa. Puhoksen/Suorlahden Teollisuusalueen asemakaavamutokseen on varattu 15 000 euroa.

Yhteenveto

Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän yhteensä 403 tuhatta euroa. Elinvoiman hankkeiden rahoituksesta muodostuu 125 tuhatta euroa, pysyvien vastaavien luovutusvoitosta 90 tuhatta euroa sekä maa- ja vesialueiden vuokrasta 37 tuhatta euroa. Talousarviovuonna 2024 toimintatuottoja on arvioitu kertyvän 47 tuhatta euroa. Toimintatuottojen kasvu johtuu hankerahoituksista sekä rantatonttien luovutusvoitoista.

Toimintakulut ovat yhteensä 4,1 milj. euroa. Henkilöstökuluihin on varauduttu 364 tuhannella eurolla. Palvelujen ostoihin on varauduttu 2,8 milj. eurolla. Näistä suurimmat erät muodostuvat yhteistoimintaosuuksista (1,2 milj. euroa), avustuksista (0,9 milj. euroa) sekä alueiden ja rakennusten kunnossapidosta (0,8 milj. euroa). Vuoden 2024 alkuperäisessä talousarviossa toimintakuluja arvioitiin kertyvän 3,0 milj. euroa. Toimintakulujen kasvua selittää ympäristöterveydenhuollon (0,3 milj. euroa) maksuosuuden sisällyttämien tulosalueen talousarvioon sekä se, että vuonna 2025 käynnistyy uusia elinvoimahankkeita.

Toimintakate on 3,7 milj. euroa, kun se vuoden 2024 alkuperäisessä talousarviossa oli 3,0 milj. euroa.

Sitovat toiminnan tavoitteet:

KAUPUNGINHALLITUS		
YRITTÄMINEN JA ELINKEINOTOIMINTA		
Strateginen toimenpide:		
<i>Monipuolistamme yritysten tukemista tarjoamalla asiantuntijatukea kasvuhaluille ja kansainvälistyville yrityksille – Kitee houkutteleva paikka kasvavalle yritykselle.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Elinvoima ja omistaja-ohjaus, elinvoimatyön osa-alue	<p>Rakennamme vuoden 2025 aikana elinvoimaa tukevan työllisyyden ekosysteemimallin yhteistyössä työllisyysalueen, Business Joensuun ja alueen yritysten kanssa.</p> <p>Terävöitämme yhteistyötä elinvoiman vahvistamiseksi Kiteen kaupungin ja Business Joensuun asiantuntijoiden kanssa.</p>	<p>Kiteellä toimivien yritysten kokonaisliikevaihto. Tavoitteena nouseva trendi vertailuvuosien välillä.</p> <p>Työvoiman määrä Ely:n tilaston mukaan. Tavoitteena vähenemisen hidastuminen vertailuvuosien välillä.</p> <p>Teollisten työpaikkojen määrän lisääntyminen. Nouseva trendi vertailuvuosien välillä. Tavoitteen toteutuminen mahdollista Puhoksen investointien valmistuttua.</p>
Strateginen toimenpide:		
<i>Terävöitämme kärkiviestejämme viestinnässä ja markkinoinnissa</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Viestintä	<p>Tuotamme videoita, joiden tavoitteena on uusien yritysten ja asukkaiden saaminen Kiteen talousalueelle. Uuden Aimo alueen ja Puhoksen Bioter -hankkeen brändityössä myös videotuotanto mukana.</p> <p>Yhteistyön lisääminen eri medioiden kanssa sekä paikallisesti, että valtakunnallisesti.</p>	<p>Videosarjalla vähintään 1 000 latausta per jakso ja osa latauksista tapahtuu Kiteen talousalueen ulkopuolelta.</p> <p>3–4 valtakunnallista juttua vuoden 2025 aikana.</p>
IHMISET JA YHTEISÖT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Vahvistamme kuntalaisten osallisuutta ja vuorovaikutusmahdollisuuksia viestintää kehittämällä. Tuemme yhteisöllisyyskehitystä kumppanuuksilla ja nostamalla alueiden ja kylien viestiä esiin kaupungin viestinnässä, suhtaudumme positiivisesti eri toimijoiden aktiivisuuteen ja uusien toimintamallien kehittämiseen.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Viestintä	Rakennamme mallin, joka mahdollistaa yhdistysten ja	Viestintämallin valmiusaste: 2025 toimintamallin testaus ja osa keskeisistä toimijoista mukana; 2025 pääosa keskeisistä toimijoista mukana;

	kylien viestin kanavoitumisen Kiteen kaupungin viestintäkanavien kautta.	2025 kaikki sen hetkiset keskeiset toimijat mukana; 2026 toteutetaan mallin toimivuuden arviointi ja tehdään tarvittavat muutokset; 2026 loppuarviointi.
Strateginen toimenpide:		
<i>Vaikutamme väestörakenteeseen: tuemme koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa, markkinoimme kaupunkia muuttajille, edistämme koulutus- ja työmahdollisuuksien rakentumista ja kaavoitamme houkuttelevasti</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Kaavoitus ja maankäyttö	Houkutteleva, etukäteispainotteinen kaavoitus. Kiteen keskustan asemakaavan laatiminen.	Kaavaluonnos nähtävillä vuonna 2025; kaavaehdotus nähtävillä 2025, voimaantulo 2026.
Strateginen toimenpide:		
<i>Vahvistamme kuntalaisten osallisuutta vuorovaikutusmahdollisuuksia ja viestintää kehittämällä.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Kaavoitus ja maankäyttö	Vuorovaikutussuunnitelman valmistelu kaavoituksen viestinnän selkeyttämiseksi ja tehostamiseksi.	Vuorovaikutussuunnitelman laatiminen aloitetaan vuonna 2025. Toteutuu/ei toteudu.
ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN – TOIMIALAT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Suunnitelma teollisuuskiinteistöjen ja -alueiden kehittämistarpeista ja toimenpiteistä</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Kaavoitus ja maankäyttö	Päivitetään maapoliittinen ohjelma. Tehdään selvitys teollisuusalueiden kehittämistarpeista yhteistyössä elinvoima-asiantuntijoiden kanssa.	Toteutuu/ei toteudu. Valmis vuonna 2025.

Luettelo projekteista:

Projektin nimi	Hallinnoija	Kesto	Tavoitteet
Saimaa European Region of Gastronomy -koordinaatiohanke	Etelä-Savon maakuntaliitto	1.8.2023 - 31.5.2025	Saimaa ERG -juhlavuoden 2024 aikana Saimaan alue nostetaan näkyvästi esille kansainväliset mitat täyttävänä matkailukohteena ruokamatkailun ja kulttuurin keinoin
Vastuullinen yritystoiminta Pohjois-Karjalassa -hanke	Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry	1.6.2023-31.5.2026	Tavoitteena on vastuullisuus megatrendien merkityksen, vaatimusten ja mahdollisuuksien avaaminen kaikille yrittäjille
Ilmastokestävä P-K 2030 -hanke	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	1.1.2024-31.5.2026	Kehittää kuntien ilmasto-, energia- ja kiertotalousosaamista ja vakiinnuttaa nämä osaksi kuntien jokapäiväistä työtä. Tavoitteena on myös vauhdittaa alueen elinkeinoelämän kestävä kasvua

Projektin nimi	Hallinnoija	Kesto	Tavoitteet
Saimaa Lautasella -hanke	Savonlinnan Seudun Matkailu Oy	1.10.2023-30.9.2025	Luoda uusia ruokatuotteita ja -palveluja, kasvattaa niiden kysyntää ja tunnettua, parantaa paikallisten raaka-aineiden hyödyntämistä horeca-alalla sekä kasvattaa yritysten osaamis- ja omia ruokatuotteissa ja -matkailussa
SMEOrigin-projekti – Elintarvikkeiden alkuperämerkintöjen hyödyntäminen, kansainvälinen ”policy learning” -hanke	Savonlinnan Hankekehitys Oy	1.3.2023-31.5.2027	Tehostaa elintarvikkeiden suojattujen maantieteellisten alkuperämerkintöjen (esim. Puruveden muikku) hyödyntämistä liiketoiminnassa
EXPRESS – European regions promoting renewable energy selfsufficiency -hanke	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	1.3.2023-1.3.2027	Kasvattaa alueiden energiaomavaraisuutta ja uusiutuvan energian osuutta energian tuotannossa kahdeksan kumppanimaan yhteishankkeessa
Bioter – Kestävien ja innovatiivisten ratkaisujen kehittäminen	Kiteen kaupunki	1.2.2024-31.5.2026	Puhoksen bioterminaali ja teollisuusalue kiinnostaa yrityksiä sijoittumaan, hyödyntämään ja kehittämään tulevaisuuden vihreän teollisuuden ja logistiikan ekosysteemiä, joka hyödyntää älykkään infran ja uusiutuvan energian ratkaisuja toiminnassaan.
Monipaikkaisten Pohjois-Karjala - Potentiaalipuheista tekoihin	UEF, pilotit: Kiteen kaupunki, Nurmeksen kaupunki, ...	1.8.2024-31.3.2026	Maakunnallisten toimintatapojen kehittäminen ja testaaminen monipaikkaisten tavoittamiseksi, juurruttamiseksi sekä heidän osaamisensa ja toimijuuden hyödyntämiseksi paikallisesti ja alueellisesti. Kiteen kaupungilla pilotti 2: Etätyöpisteiden kehittäminen houkutteleviksi ja näkyviksi.
Keski-Karjalan pyöräreittisuunnitelman laa- ttaminen	Keski-Karjalan Jetin ry, Kiteen kaupunki kumppanina toteutuksessa	11.9.2024-31.12.2025	Hankkeessa valmistellaan Keski-Karjalan alueen yhdistävä ja muihin maakuntiin luontevasti yhdistyvä sekä palveluiden saatavuuden huomioiva pyöräreittisuunnitelma.

TALOUS

210 Elinvoima- ja omistajaohjaus	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 037 206	49 500	403 009	403 009	403 009
Toimintakulut	-3 067 176	-1 964 153	-4 053 009	-4 053 009	- 4 053 009
* Toimintakate	-2 029 970	-1 914 653	-3 650 000	-3 650 000	-3 650 000

*** Valtuuston nähden sitovataso**

Vuonna 2025 ympäristöterveydenhuollon maksuosuus (349 000 euroa) sisältyy elinvoima- ja omistajauksen talousarvioon

10.2.3 Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut (tulosalue)

Tilivelvolliset: kaupunginhallituksen jäsenet, kaupunginjohtaja ja hallintopäällikkö

Tulosityksiköt:

Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut

Toiminta-ajatus

Työllistämisen kokonaiskoordinointi ja työllistämistoimenpiteiden toteuttaminen siten, että kaupungin työllisyysaste kohentuu ja työmarkkinatuen kuntaosuus pysyy kestäväällä tasolla.

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuu ja siihen liittyvä henkilö- ja työnantaja-asiakkaan lakisääteisten palvelujen järjestäminen siirtyvät valtiolta 1.1.2025 kunnille. Työvoimapalvelujen järjestämisestä (380/2023) tarkoitettujen julkisten työvoimapalvelujen järjestämisestä on tehty sopimus Pohjois-Karjalan kuntien kesken. Sopimuksella on muodostettu Pohjois-Karjalan työllisyysalue, jonka vastuukuntana toimii Joensuun kaupunki.

Maahanmuuttopalvelut koordinoidaan v. 2025 voimaan tulevan uuden kotouttamislain edellyttämällä tavalla.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Pohjois-Karjalan työllisyysalue aloittaa toimintansa 1.1.2025 alkaen. Kitee, Tohmajärvi ja Rääkkylä muodostavat yhteisen Keski-Karjalan palvelualueen. Palvelujen järjestämisestä vastaavana yhteisenä toimielimenä ja työllisyysalueen työvoimaviranomaisena toimii Joensuun kaupungin lautakunta, joka sijoittuu Joensuun kaupunginhallituksen alaisuuteen. Lautakunnan jäsenet ovat kuntien poliittisia luottamushenkilöitä. Työllisyysalueen lautakunnan tehtävänä on vastata työllisyysalueen lakisääteisten palvelujen suunnitelmallisesta toteuttamisesta. Lautakunnan toiminta pohjautuu vuosittain hyväksyttävään työllisyysalueen palvelusuunnitelmaan ja talousarvioon. Joensuun kaupunki vastaa työllisyysalueen operatiivisesta toiminnasta yhteistyössä työllisyysalueen kuntien kanssa. Yhteistyötä varten perustetaan lisäksi kuntien viranhaltijaryhmä.

Sopimuksen mukaisten tehtävien taloudenhoito on Joensuun kaupungin vastuulla. Kustannukset, lukuun ottamatta asiakkaille tarjottavien työllisyyttä edistävien ostopalveluiden sekä palkkatukien ja starttirahojen kustannuksia, jaetaan kunnille siirtyvien TE-palvelujen järjestämiseksi osoitetun valtionosuuskriteereiden mukaisessa suhteessa.

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuun muuttuessa kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee vuoden 2025 alussa.

Toiminnan vakiintuessa tulosalueen tavoitteena on työllisyysalueen ja kunnan yhteistyön varmistaminen ja yhteisten prosessien kehittäminen asiakkaiden hyväksi. Lisäksi tärkeää on työllisyyden ekosysteemin kehittäminen yhteistyössä verkoston kanssa.

Työllisyyden kehitys on pysynyt lähes samana vuoden takaiseen verrattuna. Työttömyysaste (työttömien osuus työvoimasta) syyskuun 2024 lopussa Kiteellä oli 14,7 prosenttia, eli 0,1 % matalampi kuin vuotta aiemmin.

Maakunnallisen työllisyysalueen palveluihin suunnattava määräraha vähenee valtionosuuden pienentymisen myötä. Palkkatukityöllistämisen kustannukset nousevat tulevien lakimuutosten myötä. Muutosten vuoksi kuntien palkkatukityöllistäminen työllisyysalueella on päätetty lopettaa ja suunnata vapautuva resurssi työllisyysalueen muuhun palvelutuotantoon.

Kaupunki on mukana useissa maakunnallisissa työllisyyden hoidon hankkeissa mm.: TNO Pohjois-Karjala -ryhmähanke, Kuhina -Järjestötyöllistäminen työllisyyden ekosysteemissä-hanke, Stay and Live in North Karelia - Elä ja osallistu Pohjois-Karjalassa ELO-hanke, SILTA - Sosiaalinen integraatio, Linkitetty Työllistyminen ja Aktivoiva osallistuminen -hanke, Siun Sote Työkyvyn tuen palvelut -hanke sekä EHEÄ - Yhteisiä ratkaisuja vaikuttavaan ehkäisevään päihdetyöhön Pohjois-Karjalassa -hanke.

Maahanmuuttopalveluissa valmistautuminen KOTO24 muutokseen jatkuu. Uusi laki kotouttamisen edistämisestä vuoden 2025 alusta tuo kunnille lisävelvoitteita maahanmuuttajien palvelujen järjestämisessä. Yhteistyötä lakiuudistukseen liittyvän kotouttamisohjelman laatimisessa on tehty Tohmajärven kanssa. Vuonna 2025 alkavan ELO-hankkeen kautta saadaan lisäresurssia palvelujen tuottamiseen ja kehittämiseen.

TALOUSARVIO 2025

TE-uudistuksen perusteella saatava valtionosuusrahoitus on yhteensä 1 781 000 euroa, josta palveluiden rahoitus on 1 328 000 euroa ja työttömyysetuuskulujen kasvun kompensatio 453 000 euroa.

Pohjois-Karjalan työllisyysalueen talousarvio on yhteensä 21 771 000 euroa, josta Kiteen kaupungin maksuosuus on 1 328 000 euroa. Kiteen kaupungin maksuosuus vastaa TE-palveluiden rahoituksen valtionosuutta. Työmarkkinatuen kuntaosuuden määrärahavaraus on vuonna 2025 yhteensä 1 500 000 euroa (1 000 000 euroa vuonna 2024). TE-uudistuksen perusteella saatava valtionosuusrahoitus työttömyysetuuskulujen kasvun kompensointiin on 453 000 euroa. Vuoden 2025 alusta Kela laskuttaa kunnilta niiden osuuden kaikista kolmesta työttömyystuesta eli Kelan maksamasta työmarkkinatuesta ja peruspäivärahasta sekä työttömyyskassojen maksamasta ansiopäivärahasta.

Talousarvioon on varattu määräraha työllisyys-, työkyky- ja maahanmuuttajakoordinaattoreiden palkkakuluihin. Työkyky- ja maahanmuuttajakoordinaattoreiden kustannukset jaetaan Tohmajärven kanssa sopimuksen mukaisesti. Työllisyyden hoitoon on varattu määrärahat koko kaupungin kesätyöntekijöiden palkkaukseen yhteensä 40 000 euroa, jossa on mukana aiemmin elinvoima- ja omistajaohjaus tulosalueella olleet matkailuneuvojien palkkakustannukset ja lisäksi summaan on tehty 10 000 euron lisäys kesätyöntekijöiden palkkauskustannuksiin v. 2024 verrattuna.

Työllisyydenhoidon hankkeisiin on tehty yhteensä 63 000 euron varaus.

Nuorten työseteleihin on varattu vuonna 2025 määrärahaa yhteensä 50 000 euroa (40 000 euroa vuonna 2024). Maahanmuuttajanuorten työseteleihin on varattu 10 000 euroa. Työseteleiden enimmäismäärä on 15 päivää eli 375 euroa per nuori.

Kaupungin omien työllistämistä edistävien tukimuotojen (mm. kuntalisä ja yhdistystyöllistämisen palkkiot) myöntämisperusteet ovat muuttuneet merkittävästi palkkatukiudistuksen (1.7.2023) sekä työttömyysturvan muutoksien (2.9.2024) myötä. Kaupunginhallituksen 07.10.2024 § 266 päätöksen mukaan tukimuodot päivitetään vastaamaan tulevia lakimuutoksia vuoden 2025 alussa, talousarvioon on tehty 20 000 euron määrärahavaraus.

Kotouttamisen osalta toimeentulokorvauksiin on varattu vuodelle 2025 yhteensä 380 000 euroa, vuonna 2024 korvaus on ollut keskimäärin n. 30 000 e/kk. Kyseisen korvauksen osalta on huomioitavaa, että toiminnassa on varauduttava siihen, että v. 2026 aikana korvausten määrä laskee huomattavasti ja v. 2027 korvausta maksetaan tämänhetkisen tiedon perusteella n. 30 000 euroa.

Kotouttamisessa on v. 2025 myös varauduttu kotouttamissuunnitelmien tekemisestä saataviin korvauksiin 22 000 eurolla ja lisäksi kotouttamiseen on merkitty tilapäisen suojelun lisätuki 30 000 euroa (valtionavustus, TEM), jota on haettu syksyllä 2024.

Kotoutumisen asiantuntija- ja konsulttipalveluissa on varauduttu mm. kasvaviin tulkkaukspalvelukustannuksiin ja kielikurssien sekä yhteiskuntaorientaation järjestämiseen uuden lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi uutena asiana

vuodelle 2025 kotoutumisen kustannuksissa on varauduttu mahdollisiin kumppanuussopimuksiin eri järjestöjen ja yhdistysten kanssa 10 000 eurolla.

Elinvoima- ja omistajaohjauksen ja työllisyyden tulosalueiden muodostamassa kokonaisuudessa riskinä on, että työllisyyden hoitamiseen varattu määräraha ei ole riittävä vuonna 2025. Riski on kaksi osainen, sillä työllisyyden hoidon maakunnallinen talousarvio on laadittu tiukaksi ja toiseksi työttömyyden hoidosta aiheutuvien kunnalle siirtyvien kulujen suuruutta on vaikea arvioida tilanteiden muuttuessa.

Yhteenveto

Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän yhteensä 482 tuhatta euroa. Toimintatuotot muodostuvat suurelta osin kotouttamisen toimeentulokorvauksista (talousarviovaraus 380 tuhatta euroa). Talousarviovuonna 2024 toimintatuottoja arvioitiin kertyvän 676 tuhatta euroa, joista palkkatukipalkkatukipalkkoihin liittyviä tukia arvioitiin saatavan 298 tuhatta euroa. Vuonna 2025 ei saada palkkatuetujen palkkoihin liittyviä tukia.

Toimintakulut ovat yhteensä 3,6 milj. euroa, kun ne talousarviovuonna 2024 olivat 2,5 milj. euroa. Palvelujen ostoihin on varauduttu 1,6 milj. eurolla, josta maksuosuus työllisyysalueelle on 1,3 milj. euroa. Avustuksiin on varauduttu 1,6 milj. eurolla, josta työmarkkinatuen kuntaosuuden määrärahavaraus on 1,5 milj. euroa. Henkilöstökuluihin on varattu 0,3 milj. euroa, kun vuonna 2024 henkilöstökulujen talousarviovaraus oli 1,0 milj. euroa. Palkkatuetujen palkkojen määrärahavaraus vuonna 2024 oli 0,8 milj. euroa.

Sitovat toiminnan tavoitteet:

KAUPUNGINHALLITUS		
YRITTÄMINEN JA ELINKEINOTOIMINTA		
Strateginen toimenpide:		
<i>Vaikutamme työvoiman saatavuuteen: huolehdimme ajantasaisen koulutuksen saatavuudesta, edistämme muuttoa Kiteelle, tuemme rekrytointeja, edistämme avointen työpaikkojen markkinointia, varmistamme liikenteellisen saavutettavuuden ja pyrimme vaikuttamaan alueen asunotilanteeseen.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Työllisyyspalvelut	Työllisyyden suunnitelmallinen hoito työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvun pienentämiseksi.	Työmarkkinatuen kuntaosuuden pitämisen kestäväällä tasolla, €/asukas alempi kuin P-K:ssa keskimäärin (v. 2023 Kitee 89,08 €/asukas ja Pohjois-Karjala 113,54 €/asukas)
	Työllisyysohjelman päivitystyön aloittaminen.	Toteutuu/ei toteudu.
	Yksittäisten tukien ja palkkioiden avustusperusteiden päivittäminen.	Toteutuu/ei toteudu.
	Maahan muuttaneiden itsenäisen toiminnan tukeminen paikkakunnalle kiinnittymiseksi ja ohjautuminen koulutukseen tai työelämään.	Kotoutumissuunnitelmien laatiminen on aloitettu ja asiakkaat kontaktoitu. Toteutuu/ei toteudu.

Toiminnan laajuustiedot

Laajuustieto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Työmarkkinatuen kunnantaosuus asiakkaita noin / kk listalla	151/kk	noin 210/kk	noin 430/kk	noin 430/kk	noin 430/kk

Työllisyyden hoidon projektit

Projektin nimi	Hallinnoija	Kesto	Tavoitteet
TNO - tietoa, neuvontaa ja ohjausta pohjoiskarjalaisten menestykseksi	Joensuun kaupunki	1.1.2024 – 31.12.2026	Hankkeen tavoitteena kehittää Pohjois-Karjalan alueen työllisyyden kynnyksetön tieto-, neuvonta- ja ohjauksen asiakaspalvelupiste -malli.
Kuhina -Järjestötyöllistämisen työllisyyden ekosysteemissä	Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry	1.1.2024-31.12.2026	Hankkeen tavoitteet toteutetaan kolmen työpaketin mukaisesti: Yksilöllinen tuki työnhakijalle työllistymiseen, Pohjois-Karjalan välityömarkkinat työllisyyden hoidossa ja monimuotoisuuden vahvistaminen
ELO – Stay and Live in North Karelia – Elä ja Osallistu Pohjois-Karjalassa	Joensuun kaupunki	1.1.2025-30.6.2027	Hankkeen tavoitteena oleskelulupaneuvonnan osaamisen ja tarjonnan turvaaminen, maahan muuttaneiden asettautumis- ja kotoutumispalveluiden kehittäminen ja vakiinnuttaminen maakunnallisesti sekä asiakasosallisuuden ja vuorovaikutuksen kehittäminen.
SILTA-hanke	Aljans ry	1.1.2024-30.6.2025	Hankkeen ydintavoite/ajatus on työikäisten työttömien maahanmuuttajien ja Ukrainan pakolaisten työn ja toimintakyvyn parantuminen.
EHEÄ - Yhteisiä ratkaisuja vaikuttavaan ehkäisevään päihdetyöhön Pohjois-Karjalassa	Hyvinvointialue Siun sote	2024–2025	Hankkeen tarkoituksena on kehittää hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspinnoilla tapahtuvaa ehkäisevää päihdetyötä ja siihen liittyviä menetelmiä laadukkaaksi ja vaikuttavaksi kokonaisuudeksi.
Työkyvyn tuen palvelut -hanke	Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote	1.3.2024-30.6.2026	Hankkeen tavoitteena on selkeyttää hyvinvointialueen ja tulevan työllisyysalueen välisiä yhdyspintoja ja rakenteita sekä selkeyttää hyvinvointialueen sisäistä vastuunjako

Projektin nimi	Hallinnoija	Kesto	Tavoitteet
			liittyen osatyökykyisten henkilöiden palveluiden järjestämiseen ja johtamiseen.

TALOUS

280

Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	463 219	676 089	482 000	400 000	132 000
Toimintakulut	- 1 586 064	- 2 472 859	-3 553 000	- 3 553 000	- 3 553 000
* Toimintakate	- 1 122 845	- 1 796 770	- 3 071 000	- 3 153 000	- 3 421 000

*** Valtuustoon nähden sitovataso**

Vuodet eivät ole vertailukelpoisia. Vuonna 2024 talousarvioon sisällytettiin koko kaupungin palkkatukipalkat. Vuonna 2025 nettomenoja kasvattaa TE-uudistuksen maksuosuus ja työttömyysetuuskulujen kasvu (1,8 milj. euroa).

KAUPUNGINHALLITUS YHTEENSÄ

	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	3 124 018	2 803 182	2 812 389	2 719 389	2 469 789
Toimintakulut	-7 141 305	-7 532 969	-10 322 389	-10 300 389	-10 322 389
Toimintakate	-4 016 719	-4 729 787	-7 510 000	-7 581 000	-7 852 600

10.3 Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta (toimielin)

10.3.1 Opetus- ja kulttuuritoimen hallinto (tulosalue)

Tilivelvolliset: Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenet, sivistysjohtaja

Tulosyksiköt:

Sivistystoimen hallinto

Toiminta-ajatus

Sivistystoimen hallinnonalan toimintaa johdetaan ja kehitetään johdonmukaisesti. Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelut järjestetään laadukkaasti ja taloudellisesti yhteistyössä sisäisten ja ulkoisten kumppaneiden kanssa. Toimintaa tukevaa projektirahoitusta haetaan aktiivisesti eri lähteistä. Sivistyskeskuksen johto osallistuu aktiivisesti koulutuksesta ja hyvinvoinnista käytävään keskusteluun ja päätöksentekoon sekä maakuntatasolla, että kansallisilla foorumeilla.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Suomessa aloittavat uudet hyvinvointialueet vuoden 2023 alussa. Hyvinvointialueiden muodostumiseen liittyy paljon uutta lainsäädäntöä, joka näkyy sivistystoimen hallintoon sivistystoimen ja uuden hyvinvointialueen yhdyspinnassa. Muutoksia tapahtuu myös peruskuntien valtionosuusrahoituksessa. Jatkossa valtionosuuksia maksetaan käytännössä vain kaikista alle 16-vuotiaista kuntalaisista. Alhainen syntyvyys tulee leikkaamaan Kiteen valtionosuuksia koko tämän vuosikymmenen. Kunkin vuoden syntyvä ikäluokka on aina pienempi kuin 16 vuotta täyttävä ikäluokka. Perusopetuksen oppilasmäärä tulee tippumaan noin 200 oppilaan verran tällä vuosikymmenellä. Tämä aiheuttaa noin 1,7 miljoonan kustannuspaineen pelkästään perusopetukseen. Tämän lisäksi valtionosuuksia leikataan vuodelle 2024 noin 3 miljoonaa euroa koko kaupungin tasolla, johtuen vuonna 2022 liikaa maksetuista valtionosuuksista. Tämän leikkauksen vaikutukset ulottuvat vuosille 2024–2026. Hyvinvointialueiden muodostumisen jälkeen sivistystoimesta tulee kunnan suurin toimiala. Sivistystoimen hallinto seuraa muutosta ja tukee sivistystoimen tulosalueita muutoksessa.

Sivistystoimen toimialalla tapahtuu suunnitelmakaudella merkittäviä lakimuutoksia. Toisen asteen koulutuksen rahoitusta uudistetaan lukiokoulutuksen osalta ja perusopetuksen kolmiportaisen tuen malli hylätään ja tilalle tulee uusi toimintamalli. Molempien uudistusten vaikutuksia päästään arvioimaan kevään 2025 kuluessa. Sivistystoimen hallinto seuraa lakimuutoksia.

TALOUSARVIO 2025

Sivistystoimen hallinnon vuoden 2025 talousarvio sisältää vain tarvittavat varat toiminnan pyörittämiseen. Sivistystoimen hallinto edelleen kehittää sähköisiä palveluita ja tukee sivistystoimen eri yksiköitä sähköisten palveluiden käyttöönotossa.

Sivistystoimen hallinto on tehnyt talousarviovarauksen hyvinvoinnin- ja terveydenedistämiseen.

Sitovat toiminnan tavoitteet:

SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA		
LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Muodostamme laadukasta kasvatus- ja koulutuspalvelua tarjoavan tarvetta vastaavan varhaiskasvatus- ja kouluverkon.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Sivistystoimen hallinto	Sivistystoimen hallinto seuraa lapsimäärien kehitystä ja valtionosuuksien suuruutta ja raportoi niistä sivistyslautakunnalle, hallitukselle ja valtuustolle.	Tiedot käytettävissä.
INVESTOINNIT - ANKKURIT YLÖS!		
Strateginen toimenpide:		
<i>Kesälahden kouluratkaisu ja toimenpiteet vuoden 2025 loppuun mennessä</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Sivistystoimen hallinto	Sivistystoimen hallinto osallistuu Kesälahden koulukiinteistöjen tulevaisuuden valmisteluun.	Suunnitelma valmistuu 2025 loppuun mennessä.

Toiminnan laajuustiedot

Laajuustieto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kokoukset (ltk)	11	11	11	11	11
Viranhaltijapäätökset (sivistysjohtaja)	197	180	180	180	180

TALOUS

300 Opetus- ja kulttuuritoimen hallinto	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	2 345	0	2 000	2 000	2 000
Toimintakulut	-246 686	-267 735	-266 884	-266 884	-266 884
* Toimintakate	-244 341	-267 735	-264 884	-264 884	-264 884

* Valtuuston nähden sitovataso

10.3.2 Varhaiskasvatus (tulosalue)

Tilivelvolliset: sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenet, varhaiskasvatuksen päällikkö, sivistysjohtaja.

Tulosityksiköt:
Varhaiskasvatus

Toiminta-ajatus

Positiivisen ja ratkaisukeskeisen pedagogiikan mukaisen laadukkaan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestäminen lasten kasvua ja oppimista edistäen.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Mahdolliset lakimuutokset vaikuttavat varhaiskasvatuspalvelujen järjestämiseen suunnitelmakauden aikana. Opetushallitus on päivittämässä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, jolloin esi- ja perusopetuksessa annettu tuki uudistuu. Muutokset esiopetussuunnitelmaan täytyy tehdä elokuuhun 2025 mennessä. Perhevapaa-uudistus, jossa vanhempainvapaapäivien määrä kasvoi ja vapaiden käytön joustavuus lisääntyi, tuli voimaan 1.8.2022. Laki mahdollistaa lisäksi lapsen oikeuden varhaiskasvatukseen sen kuukauden alusta, kun lapsi täyttää yhdeksän kuukautta. Asiakasmaksulain muutos 1.3.2023, jossa maksujen perusteena olevia tuloeroja korotettiin 33 %, sekä indeksitarkistus 1.8.2024 ovat vaikuttaneet pienentävästi varhaiskasvatusmaksujen tuottoihin ja vaikutus jatkuu edelleen. Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun velvoite (laki tasa-arvosta 609/1986 ja yhdenvertaisuudesta 1325/2014) astui voimaan varhaiskasvatuksessa sekä esiopetuksessa 1.6.2023. Hallitus on esittänyt muutoksia yhdenvertaisuuslakiin koskien yhdenvertaisuuden edistämistä varhaiskasvatuksessa. Laki ei enää velvoittaisi varhaiskasvatuksen järjestäjiä laatimaan toimipaikkakohtaisia toiminnallisia yhdenvertaisuussuunnitelmia. Jatkossa suunnitelma olisi paikallinen yhteinen suunnitelma. Lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2025 alusta.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu valikoiduissa kunnissa on päättynyt 31.5.2024. Kiteellä jatkuu maksuton viskaritoiminta. Yksityisen Päiväkoti Siilinpiilon ostopalvelun hankintasopimuksen optiokausi päättyy 31.7.2025. Sopimusta ei ole tarvetta kilpailuttaa uudelleen lapsimäärän vähentyessä ja varhaiskasvatuksen toimintaympäristön muuttuessa.

TALOUSARVIO 2025

Varhaiskasvatuksen vuoden 2025 painopisteinä ovat yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kasvun ja oppimisen mahdollisuuksien luominen ja vahvistaminen. Lasten yhdenvertaista oppimista tuetaan tarvittavalla tukitoimenpiteillä, sekä henkilöstön osaamiseen lisäämisellä koulutussuunnitelman mukaisesti. Pedagogiikan painopisteenä jatkuu tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä osallisuuden tukeminen. Jokaisen lapsen omaa oppimisen polkua ja osallisuutta tuetaan. Lapsen yksilöllistä kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tuetaan jatkossakin kokopäiväpedagogiikan ja leikin avulla. Monikielisten ja -kulttuuristen lasten suomen kielen kehitystä tuetaan kieli- ja kulttuuriopettajan sekä kasvattajien työn pedagogisella kehittämisellä arvostaen kaikkia kieliä ja kulttuureja. Kieli- ja kulttuuriopettajan pitää katsomuskasvatus-koulutuksen yksiköiden työntekijöille keväällä 2025, joka tukee tätä työtä. Suomen kielen omaksumista tuetaan kaikissa arjen tilanteissa ja oppimiskokonaisuuksissa varhaiskasvatuksessa sekä esiopetuksessa.

Kasvun ja oppimisen tuen lakimuutoksen vaikutukset huomioidaan henkilöstön mitoituksissa, henkilöstön ammatillisen osaamisen tukemisessa, erityisopettajien työn jakamisessa ja pienryhmätoiminnassa. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan toinen vakinainen virka käynnistetään rekryyn uudelleen keväällä 2025.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksen tultua voimaan 1.3.2023 varhaiskasvatuksen asiakasmaksut ovat pienentyneet vaikuttaen merkittävästi varhaiskasvatuksen maksutuottoihin. Varhaiskasvatusmaksuja ja tuloeroja tarkastettiin 1.8.2024 (indeksitarkistus). Muutosten myötä perheiden varhaiskasvatusmaksut ovat alentuneet ja maksuton varhaiskasvatus on lisääntynyt. Muutos on vaikuttanut varhaiskasvatuksessa tuntirajavalinnan muutoksina suurempiin tuntiin, jolloin henkilöstöresurssien tarve kasvaa. Lasten syntyvyyden määrän pieneneminen ei vaikuta varhaiskasvatuksen tarpeeseen suoraan, koska perheiden varaamat varhaiskasvatuksen tuntimäärät kasvavat. Maksuttoman viskarin osallistumisaste 2024 on 100 %. Esiopetuksen täydentävässä varhaiskasvatuksessa syksyllä 2024 on 90 % esioppilasta. Maksuton 20 h / viikko viskaritoiminta jatkuu kaikissa varhaiskasvatuksen päiväkotiyksiköissä.

Esi – ja perusopetuksen tasa-arvoavustuksella lisätään tuen tarjoamisen mahdollisuuksia esiopetusryhmässä. Aiempien Tunnekasvatuksen tuki -hankkeen sekä erityisopetuksen kehittämisen hankkeen kautta saatuja tietoja ja taitoja, menetelmiä sekä materiaalia hyödynnetään varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Erityisopetuksen kehittämishankkeen kautta hankittua Vertikal OY:n videokirjastoa hyödynnetään henkilöstön osaamisen kehittämiseen siten, että käytännöt ja kehittämisen tulokset muuttuvat pysyviksi rakenteiksi. Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmän (Valssin) käyttöönoton tukemiseen haetaan avustusta vuodelle 2025.

Jatkamme laadukkaana varhaiskasvatuksen järjestämistä kouluttamalla henkilökuntaa koulutussuunnitelman mukaisesti. Koulutussuunnitelmaan kirjatuilla koulutuksilla tuetaan henkilöstön osaamista haastaviin kasvatustilanteisiin, sekä lisääntyviin varhaiskasvatuksen väkivaltilanteisiin. Henkilökuntaa koulutetaan myös kiinnittäen huomiota varhaiskasvatussuunnitelma-osaamiseen. Pedagogiikkaa ja toimintakulttuuria kehitetään suunnitelmallisesti. Lisäksi perustana laadukkaalle kasvatukselle ja opetukselle on henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen, jota tuetaan osallistavalla johtamisella, sekä koulutuksella. Ammattiryhmäpalaverit toteutuvat kaksi kertaa vuodessa. Ammattiryhmäpalaverien koulutusaiheeksi nostetaan ajankohtaisia asioita, kuten syksyllä 2024 toteutettu kuvatuun ammattiryhmäpalaveri. Varhaiskasvatuksen esihenkilöille jatkuu varallaolorinki, johon lisänä kokeillaan viikonloppujen osalta erillistä varallaolo-pilottia. Varallaolosta vastataan sovittujen periaatteiden mukaisesti. Varallaolojärjestelmä tukee esihenkilöiden sekä henkilöstön työhyvinvointia. Kieli- ja kulttuuriopettajan vakinainen tehtävä tukee kielitietoisuuden varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintakulttuuria, kehittää oppimisympäristöjä sekä vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua ja tasoittaa oppimiseroja.

Kellonsoittajantien yksikköön on suunniteltu jäävän elokuussa 2025 ainoastaan ryhmäperhepäivähoito Pikkukellot. Kellonsoittajantien päiväkodin muiden ryhmien toiminta päättyy 31.7.2025. Vakinaisille työntekijöille tarjotaan mahdollisuutta siirtyä toiseen yksikköön. Syksyllä 2025 Kiteen taajamassa aloittavien esioppilaiden määrän vastaa kahta esiopetusryhmää. Varhaiskasvatusta ja esiopetusta toteutetaan viidessä yksikössä sekä viidellä perhepäivähoitajan tehtävällä.

Palvelusuunnittelua toteutetaan tehokkaasti varhaiskasvatusta ja esiopetusta tukien. Määräaikaisen henkilöstön rekrytointia ja määräaikaisia sijaisvuoroja pyritään vähentämään keskittämällä henkilöstöresursseja. Eläköitymisen kautta vakinaisiin tehtäviin rekrytointien tarpeeseen kiinnitetään huomiota. Huoltajille jaetaan tietoa Daisyn hoitoaikavarauksien tärkeyteen liittyen ja ohjeistetaan hoitoaikavarausten tekemisessä sekä Daisyn sähköisessä asiointissa. Daisyn kautta on suunniteltu otettavan käyttöön myös sähköinen arkistointi 1.8.2025.

Sitovat toiminnan tavoitteet:

SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA		
LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Muodostamme laadukasta kasvatus- ja koulutuspalvelua tarjoavan tarvetta vastaavan varhaiskasvatus- ja kouluverkon.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Varhaiskasvatus	Tarvetta vastaavan laadukkaan varhaiskasvatuksen tarjoaminen. Henkilöstön ammatillisen osaamisen ja työssäjaksamisen tukeminen sekä ylläpitäminen.	Varhaiskasvatuksen osallistumisaste. Vuoden 2024 taso ja vähintään koko maan keskiarvo. Osaamista kehittävän ja tukevan ammatillisen koulutuksen järjestäminen, koulutuspäivät 4 pv / hlö / vuosi. Kevan työhyvinvointikyselyn tulokset. Tavoitetaso parempi kuin vuoden 2021 kyselyssä.
IHMISET JA YHTEISÖT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Vahvistamme kaikenikäisten kuntalaisten osallisuutta vuorovaikutusmahdollisuuksia ja viestintää kehittämällä.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Varhaiskasvatus	Vuosittaisen asiakastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen huoltajille, kyselyssä huomioidaan palvelusuunnittelun ja viestinnän osuus.	Lasten huoltajille kysely palvelun laadusta 1 krt / vuosi asteikolla 1–5, tavoitetaso 4.

Toiminnan laajuustiedot

Laajuustieto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Alle 3-vuotiaiden määrä 31.12*	123	113	116	116	106
Varhaiskasvatuksessa olevien alle 3 v lasten määrä	68	56	64	64	59
3–4-vuotiaiden lasten määrä 31.12	94	89	91	75	78
Varhaiskasvatuksessa olevien 3–4 v lasten määrä 31.12	94	87	89	72	75
5-vuotiaiden määrä 31.12	54	54	50	50	41
Maksuttomassa viisivuotiaiden varhaiskasvatuksessa/esiopetuskokeilussa olevien lasten määrä	54	54	50	50	41
Varhaiskasvatuksessa olevien 5 v lasten määrä 31.12	54	54	50	49	40

Laajuustieto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Esiopetuksessa olevien lasten määrä 31.12	61	71	42	50	50
Varhaiskasvatuspalveluissa olevien esi-koululaisten määrä 31.12	53	61	38	46	46
Kotihoidontuella olevien lasten määrä 31.12	47	58	50	50	49

*Syntyvyys v.2024 44, ennuste 2025 38 lasta, 2026–2027 34 lasta/vuosi.

**Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrät Daisystä 29.10.2024.

Projektit

Projektin nimi	Hallinnoija	Kesto	Tavoitteet
Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoraha v. 2024–2027	Kiteen kaupunki	17.4.2024-31.12.2027	Sosioekonomisista taustasyistä johtuvan oppimisvajeen paikkaaminen

TALOUS

310 Varhaiskasva- tus	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	492 580	139 500	123 702	123 702	123 702
Toimintakulut	-5 259 792	-4 538 509	-4 321 207	-4 321 207	-4 321 207
* Toimintakate	-4 767 212	-4 399 009	-4 197 505	-4 197 505	-4 197 505

* Valtuuston nähden sitovataso

10.3.3 Peruskoulutus (tulosalue)

Tilivelvolliset: Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenet ja sivistysjohtaja

Tulosityksiköt:

Perusopetus

Toiminta-ajatus

Järjestetään nykyaikaisen positiivisen pedagogiikan mukaista monipuolisesti oppimisympäristöjä hyödyntävää laadukasta perusopetusta. Opetuksen järjestämisen edellytykset ovat hyvät kaikissa yksiköissä ja kaikkia yksiköitä kehitetään yhtäläisesti.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Suunnitelmakaudella 2025–2027 perusopetuksen oppilasmäärä jatkaa laskuaan alhaisen syntyvyyden perusteella. Suunnitelmakauden lopulla perusopetuksen aloittavat ensimmäiset alle viidenkymmen lapsen ikäluokat.

Muutoksia tapahtuu myös peruskuntien valtionosuusrahoituksessa. Jatkossa valtionosuuksia maksetaan käytännössä vain kaikista alle 16-vuotiaista kuntalaisista. Alhainen syntyvyys tulee leikkaamaan Kiteen valtionosuuksia koko tämän vuosikymmenen. Kunkin vuoden syntyvä ikäluokka on aina pienempi kuin 16 vuotta täyttävä ikäluokka. Perusopetuksen oppilasmäärä tulee tippumaan noin 200 oppilaan verran tällä vuosikymmenellä. Tämä aiheuttaa noin 1,7 miljoonan kustannuspaineen pelkästään perusopetukseen.

Suunnitelmakaudella 2025–2027 jatketaan kouluverkkosuunnitelman toteuttamista Kiteen kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti.

TALOUSARVIO 2025

Perusopetuksessa noudatettu kolmiportaisen tuen malli uudistuu täydellisesti lukuvuoden 2025–2026 alkuun mennessä. Uudistus tulee vaikuttamaan opetuksenjärjestämiseen, mutta uudistuksen lopulliset vaikutukset selviävät vasta keväällä 2025. Lisäksi perusopetuksen vuosiluokille 1–6 lisätään kolme vuosiviikkotuntia. Kiteellä on jo lisätty sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan aiemmalla päätöksellä kaksi tuntia vuosiluokille 1–2 täsmälleen hallituksen esityksen mukaisesti. Oppituntien lisäämisen aiheuttamia kustannuksia on luvattu kompensoida valtionosuusjärjestelmän kautta.

Kesälahden koulun vuosiluokkien 7–9 oppilaiden siirtyminen Arppen koulun oppilaiksi on vähentänyt perusopetuksen henkilöstön määrää. Henkilöstön määrä tulee laskemaan pienentyvien oppilasmäärien mukana. Henkilöstömäärän laskulla on iso vaikutus perusopetuksen talousarvion laadintaan.

Valtion tiukka taloudellinen tilanne tulee näkymään OKM:n ja OPH:n myöntämissä hankerahoituksissa. Lisäksi AVI on ilmoittanut, että opetushenkilöstön koulutuksiin ei varattu rahaa AVI:n vuoden 2025 talousarviossa.

Perusopetuksen vuoden 2025 talousarviossa on pyritty huomioimaan inflaation vaikutukset erilaisten aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hintoihin. Lisäksi talousarvioon on tehty varaus vanhentuvien tietokoneiden korvaamiseksi uusilla.

Perusopetuksessa jatketaan hyvin alkanutta Pro Koulu -toimintaa. Opettajia ja ohjaajia on koulutettu nepsy -valmentajiksi ja tätä koulutusta on tarkoitus jatkaa vuonna 2024. Näillä toimilla pyritään kehittämään lasten ja nuorten valmiuksia toimia ryhmässä muut huomioiden ja kehittämään opettajien ja ohjaajien valmiuksia kohdata haastavia

oppilaita. Yhteisöllisyyteen ja kiusaamisen ehkäisyyn kiinnitetään huomiota koulujen arjessa. Hanketoiminnan puitteissa perusopetuksessa myös kehitetään Covid-19-pandemian aikana tauolla ollutta kansainvälistä toimintaa.

Sitovat toiminnan tavoitteet:

SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA		
IHMISET JA YHTEISÖT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Vaikutamme väestörakenteeseen: tuemme koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa, markkinoimme kaupunkia muuttajille, edistämme koulutus- ja työmahdollisuuksien rakentumista ja kaavoitamme houkuttelevasti.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Peruskoulutus	Huolehdimme, että ammattitaitoista henkilöstöä on käytettävissä, päivitämme opetussuunnitelmaa ja järjestämme perusopetuksen valmistavaa opetusta ja S2 -opetusta eri yksiköissä tarvittaessa.	Valmistavan opetuksen ja S2 -opetuksen tuntiresurssi syyslukukaudella verrattuna edellisen vuoden syyslukukautteen. Pätevien opettajien lukumäärä. Vuoden 2024 taso.
Strateginen toimenpide:		
<i>Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä: tuemme ja mahdollistamme järjestöjen ja yhdistysten matalan kynnyksen toimintoja ja kehitämme kansalaisopiston palveluita.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Peruskoulutus	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä järjestämällä perusopetukseen kytkettyä harrastustoimintaa.	Koulupäivän yhteydessä järjestettävien Harrastamisen Suomen mallin ja koulunkerhotoiminnan kerhojen lukumäärä suhteessa perusopetuksen oppilaiden määrään ja verrattuna edelliseen syyslukukauteen.
YRITTÄMINEN JA ELINKEINOTOIMINTA		
Strateginen toimenpide:		
<i>Vaikutamme työvoiman saatavuuteen: huolehdimme ajantasaisen koulutuksen saatavuudesta, edistämme muuttoa Kiteelle, tuemme rekrytointeja, edistämme avointen työpaikkojen markkinointia, varmistamme liikenteellisen saavutettavuuden ja pyrimme vaikuttamaan alueen asuntotilanteeseen.</i>		
	Toimenpiteet	Mittari
Peruskoulutus	Panostamme perusopetuksen henkilöstön koulutukseen.	Koulutuspäivien lukumäärä perusopetuksen työntekijää kohden verrattuna edelliseen kalenterivuoteen. Vuoden 2024 taso.

Toiminnan laajuustiedot

Laajuustieto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Perusopetuksessa olevien oppilaiden määrä (20.09.) (ei sis. valmistavan opetuksen oppilaita)	731	728	732	732	732

Peruskoulutuksen projektit

Projektin nimi	Hallinnoija	Kesto	Tavoitteet
ERASMUS+ 2023	Kiteen kaupunki	1.6.2023–31.5.2025	Kansainvälisen kehitystyön tavoitteellinen ja pitkäjänteinen kehittäminen peruskouluissa ja lukiossa.
Yhteisöllisen opiskeluohjelman vahvistaminen 2024–2025	Kiteen kaupunki	1.1.2024–31.7.2025	Yhteisöllisen opiskeluohjelman ennaltaehkäisevän tuen sekä yksilökohtaisen opiskeluohjelman varhaisen tuen mahdollistaminen kaikkien opiskelijoiden saataville yksilöllisten tarpeiden mukaisesti ja yhdenvertaisesti.
ERASMUS+ 2024	Kiteen kaupunki	1.6.2024–31.7.2025	Kansainvälisen kehitystyön tavoitteellinen ja pitkäjänteinen kehittäminen peruskouluissa ja lukiossa. Kehitystavoitteet kohdentuvat pedagogiseen kehittämiseen, digitaalisen osaamiseen, kansainvälisyystaitoihin ja kestäväan kehitykseen.
Esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoraha 2024–2027 (Avustus maksetaan vuosina 2025 ja 2026 sillä ehdolla, että eduskunta myöntää tarkoitukseen määrärahat)	Kiteen kaupunki	17.4.2024–31.7.2027	Esi- ja alkuopetukseen panostetaan hyvän startin takaamiseksi lasten ja nuorten koulupolulle.
Nordplus Junior 2024	Kiteen kaupunki	1.6.2024–31.7.2026	Oppilaiden hyvinvoinnin kehittäminen osallisuuden ja vastuunantamisen kautta
Koulun kerhotominnan tukeminen 2024	Kiteen kaupunki	20.5.2024–31.12.2025	Oppilaskerhotoiminnan järjestäminen
Move!sta moneksi - Hoksahda liikunnan riemuun	Kiteen kaupunki	1.8.2024–30.6.2025	Kehitetään Kiteen oma Move! prosessi, jossa luodaan perusopetusikäisille polku parempaan toimintakykyyn ja toiminnallisempaan koulupäivään.

TALOUS

320		Muutettu TA			
Peruskoulutus	TP 2023	2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	570 230	376 582	385 149	385 149	385 149
Toimintakulut	-11 693 270	-11 524 878	-11 743 438	-11 743 438	-11 743 438
* Toimintakate	-11 123 039	-11 148 296	-11 358 289	-11 358 289	-11 358 289
* Valtuuston nähden sitovataso					

10.3.4 Toisen asteen koulutus (tulosalue)

Tilivelvolliset: Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenet, sivistysjohtaja, lukion rehtori

Tulosityksiköt:

Lukio
Kansalaisopisto

Toiminta-ajatus

Tarjota ja tuottaa monipuolista ja laadukasta oppivelvollisuuden jälkeistä toisen asteen yleissivistävää sekä vapaan sivistystyön koulutusta Kiteellä ja Keski-Karjalassa.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kiteen lukion voimassa oleva opetussuunnitelma (LOPS21) astui voimaan 1.8.2021. Opetus- ja kulttuuriministeriössä on työn alla oppimisen tukea lukiokoulutuksessa koskevia lakimuutoksia. Opetushallitus tulee päivittämään näiden pohjalta oppimisen tuen osuudet lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteisiin, minkä jälkeen muutokset on tehtävä myös paikalliseen opetussuunnitelmaan. Oppimisen tuen osalta muutetun opetussuunnitelman on tarkoitus astua voimaan 1.8.2025. Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee hallitusohjelman mukaisesti myös lukiokoulutuksen rahoituksen uudistamista.

Tällä hetkellä voimassa olevassa ylioppilastutkinnon mallissa edellytetään viisi pakollista koetta. Kokeet sisältävät myös oppiainerajat ylittäviä tehtäviä. Ne voivat perustua lukion opetussuunnitelmassa kuvattuun laaja-alaisen osaamiseen, joita ovat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Laaja-alaisen osaamisen opettaminen ja arviointi edellyttää opettajien täydennyskoulutusta, samoin kuin tekoälyn pedagoginen käyttöönotto.

Opetushallituksessa on menossa taide- ja taitoaineiden lukiodiplomien kehittämistyö. Suunnitteilla on tarjota syksystä 2029 alkaen ylioppilaskokelaille mahdollisuuden korvata yksi pakollisista ylioppilaskokeista taide- ja taitoaineiden (musiikki, kuvataide, liikunta) kokeella. Vuosina 2026–2027 lukion opetussuunnitelmia tullaan muuttamaan, mikäli taide- ja taitoaineiden ottaminen mukaan ylioppilastutkintoon etenee suunnitelmien mukaisesti. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut ottavat käyttöä uuden todistusvalintamallin vuodesta 2026 alkaen. Uuden ylioppilastutkintoarvosanojen pisteityksen on tarkoitus vähentää lukiolaisten stressiä ja antaa lukiolaisille nykyistä paremman mahdollisuuden keskittyä itseä kiinnostaviin oppiaineisiin.

Kiteen kaupungin strategiassa koulutusperäisen maahanmuuton edistäminen on nostettu yhdeksi tavoitteista. Kiteen lukio osallistuu vuonna 2025 Finest Future -ohjelmaan. Finest Future ylläpitää kansainvälistä hakijaportaalia ja tekee suomalaista lukiokoulutusta tunnetuksi erityisesti Aasian maissa. Vuoden 2025 aikana Erasmus+ akkreditointi helpottaa kansainvälisten kouluvaihtokurssien ja leirikoulujen järjestelyjä. Päämäärätietoisien harrastamisen ja opiskelun yhteensovittamisen helpottamiseksi Kiteen lukio mahdollistaa urheilijoille liikuntapainotuksen valitsemisen yhteistyössä paikallisten urheiluseurojen kanssa.

Seudullista yhteistyötä jatketaan Kiteen lukion ja Tohmajärven lukion kesken entisessä mittakaavassa. Ammatillisten opintojen ja ylioppilastutkinnon eli ns. kaksoistutkinnon suorittajien määrä on vähentynyt viime vuosina.

Kiteen kaupunkistrategiassa on Ihmiset ja yhteisö –pääteeman yhdeksi strategiseksi toimenpiteeksi määritelty kansalaisopiston palveluiden kehittäminen. Kansalaisopisto on kunnassa yksi hyvinvointipalveluja järjestävä taho, joka tarjoaa kuntalaisille monipuolisia sosiaalisen vuorovaikutuksen mahdollisuuksia harrastaa ja elää aktiivisesti.

Suunnitelmakauden aikana tarjotaan mahdollisimman monille kuntalaisille mahdollisuus osallistua kansalaisopiston kursseille tarjoamalla kurssimaksuhelpotuksia. Työttömille työnhakijoille ja heidän lapsilleen tarjotaan edelleen 50 % alennus kurssimaksuista. Senioreille ja maahanmuuttajille haetaan opintoseteliavustusta, mikäli Opetushallitus edelleen tarjoaa erillistä valtionosuusmäärärahaa.

Keväällä 2024 toteutetaan asiakaskysely, jonka tulosten pohjalta kansalaisopiston palveluja kehitetään.

Valtionvarainministeriö esittää vuoden 2024 talousarvioesityksessään, että kansalais- ja työväenopistojen valtionosuutta lasketaan 12,5 miljoonaa euroa. Supistukset kohdennettaisiin suoritteisiin eli valtionosuustunteihin. Mikäli esitys hyväksytään, pienenevät Keski-Karjalan kansalaisopiston valtionosuustuntimäärä sekä -korvaus seuraavana vuotena 2024. Valtion tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti nostaa opiskelijoiden omavastuuosuutta, mikä tarkoittaa korkeampia kurssimaksuja. Valtionosuustuntimäärän supistus vaikuttaa myös kansalaisopiston koulutus- ja tarjonnan laajuuteen.

TALOUSARVIO 2025

Lukion perustehtävä on oppimisen edistäminen, minkä vuoksi opetukseen käytetään suurin osa talousarvion menoista. Suurimmat menoerät ovat henkilöstökulut (n. 70 %), tila- ja pääomavuokrat (n. 15 %) sekä ruokailu (n. 8 %). Ruokapalveluiden siirryttyä Polkka Oy:lle koululounaiden kustannukset ovat kasvaneet (nousu 80 % vuoteen 2022 verrattuna). Oppivelvollisuuden laajenemisen takia lisääntyneiden oppimateriaali- ja laitekustannusten kattamiseksi opetusryhmien kokoa kasvatetaan. Yhteistyö Tohmajärven lukion kanssa parantaa kustannustehokkuutta pienten valintamäärien valtakunnallisten valinnaisten opintojen opettamisessa etäopetusohjelmia hyödyntäen tai lähiopetusta tarjoten.

Suurimmat menoerät kansalaisopiston talousarviossa ovat henkilöstökulut (n. 70 %), sisäiset ja ulkoiset toimitilavuokrat (14 %) ja palvelujen ostot (14 %) (mm. tuntiopettajien matkakorvaukset, talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut ja ICT-palvelut sekä koneiden ja laitteiden vuokrat).

Kansalaisopiston kurssimaksujen korotustarvetta tarkastellaan lukuvuodeksi 2024–2025 yleisen kustannustason nousun sekä valtionosuusmäärärahan supistumisen vaikutuksien perusteella.

Sitovat toiminnan tavoitteet:

SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA		
IHMISET JA YHTEISÖT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä: tuemme ja mahdollistamme järjestöjen ja yhdistysten matalan kynnyksen toimintoja ja kehitämme kansalaisopiston palveluja.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Kansalaisopisto	Kansalaisopiston koulutustarjonnan järjestäminen sekä taajamissa että haja-asutusalueilla tavoittaen mahdollisimman monta asukasta toiminta-alueella.	Kursseille osallistuvien määrä / Kiteen asukasluku. Tavoitetaso 10 %.
Kansalaisopisto	Kurssimaksujen verkkomaksupalvelun mahdollinen käyttöönotto.	Selvitetään kurssimaksujen verkkomaksupalvelun käyttöönotto. Toteutetaan mahdollisuuksien mukaan syksyllä 2025.
Strateginen toimenpide:		

Vaikutamme väestörakenteeseen: tuemme koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa, markkinoimme kaupunkia muuttajille, edistämme koulutus- ja työmahdollisuuksien rakentumista ja kaavoitamme houkuttelevasti.

Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Lukio	Tiedotamme Kiteen lukiosta kansainvälisille opiskelijoille muun muassa osallistumalla Finest Future -toimintaan.	Lukion aloittavien maahanmuuttajaopiskelijoiden määrä. Tavoitetaso: syksyllä 2025 lukion aloittaa vähintään 12 uutta maahanmuuttajaopiskelijaa.
Strateginen toimenpide:		
<i>Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä: tuemme ja mahdollistamme järjestöjen ja yhdistysten matalan kynnyksen toimintoja ja kehitämme kansalaisopiston palveluita.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Lukio	Ehkäisemme nuorten syrjäytymistä ja opintojen keskeytymistä tukemalla nuoria ohjauksellisin ja opiskelu-huollollisin keinoin lukio-opintojen aikana.	Oppivelvollisuuden keskeyttäneiden määrä. Tavoitetaso: vuoden 2025 aikana 0 hlöä keskeyttää oppivelvollisuuden suorittamisen.

Toiminnan laajuustiedot

Laajuustieto, kansalaisopisto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kurssilaisten määrä	2 107	2 000	2 000	2 000	2 000
Kurssien lukumäärä	210	200	200	200	200
Netto-opiskelijat	1 026	1 100	1 050	1 050	1 050
Valtionosuustuntimäärä	4 298	3 800	n. 3 700	n. 3 700	n. 3 700

Laajuustieto, lukio	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Lukion opiskelijamäärä	151	145	150	140	140
Lukion kurssimäärä	230	220	230	220	220

Toisen asteen koulutuksen projektit

Kansalaisopiston Projektin nimi	Hallinnoija	Kesto	Tavoitteet
Opintoseiteli 2025–2026	Keski-Karjalan kansalaisopisto	lv. 2025–2026	Eläkkeellä olevien osallistumiskynnyksen madaltaminen kurssimaksuallennuksen avulla.

Lukion Projektin nimi	Hallinnoija	Kesto	Tavoitteet
Laadukas lukiokoulutus Kiteellä ja Tohmajärvellä	Kiteen kaupunki	19.12.2022-31.1.2025	Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman edistäminen

TALOUS

330 Toisen asteen koulutus	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	271 171	220 000	211 982	211 982	211 982
Toimintakulut	-2 231 028	-2 365 155	-2 357 137	-2 357 137	-2 357 137
* Toimintakate	-1 959 857	-2 145 155	-2 145 155	-2 145 155	-2 145 155
* Valtuuston nähden sitovataso					

10.3.5 Kirjastopalvelut

Tilivelvolliset: Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenet, sivistysjohtaja

Tulosityksiköt:

Kirjastotoimi

Toiminta-ajatus

Kirjaston tehtävänä on edistää kuntalaisten lukemisharrastusta, tiedonsaantia ja monipuolista lukutaitoa tarjoamalla pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisäilytyksiin. Kirjasto tarjoaa tietopalvelua ja ohjausta tiedonhankinnassa ja mahdollistaa elinikäisen osaamisen kehittämisen. Kaikille avoimena ja maksuttomana palveluna ja kohtaamispaikkana kirjasto edistää aktiivista kansalaisuutta ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjastotoiminnan lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

TALO USSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kirjaston palvelupisteitä ovat Kiteen, Kesälahden ja Puhoksen kirjastot. Kirjasto on mukana Pohjois-Karjalan yhteisessä Vaara-kirjastojen kirjastojärjestelmässä. Osa e-aineistoista hankitaan yhteisesti ja ne ovat verkkokirjaston kautta asiakkaiden käytössä. Huhtikuussa 2024 otettiin käyttöön Kansalliskirjaston hallinnoima e-Kirjasto, jossa Kitee on mukana muiden Vaara-kirjastojen kanssa. Kirjastojen asiakkaiden e-aineistojen saatavuus parani uudistuksen myötä merkittävästi. Pääkirjaston omatoimilehtisali mahdollistaa lehtivalikoiman käytön aukioloaikojen ulkopuolella.

Kesälahden asiointipisteen hoito on jaettu kirjastonhoitajan ja yleishallinnon työntekijän, palveluneuvojan kesken. Palveluneuvojan työajasta 30 prosenttia on varattu kirjastossa työskentelyyn. Kesälahden kirjaston ja asiointipisteen aukioloajat ovat suurimmaksi osaksi yhteneväiset. Omatoimivalmius otettiin käyttöön Kesälahden kirjastossa v. 2023. Henkilökunta palvelee kolmena päivänä viikossa eli maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin. Muina aikoina omatoimisopimuksen tehneet asiakkaat pääsevät asioimaan kirjastossa omatoimisesti.

TALOUSARVIO 2025

Kirjaston toimintatuotoiksi on arvioitu 12 880 euroa. Ne koostuvat normaalin kirjastotoiminnan maksuista kuten myöhästymismaksuista ja poistokirjamyynistä. Entistä merkittävämpi osa kirjaston tuotoista tulee tulosteista ja kopiaista, koska monellakaan asiakkaalla ei tulostinlaitteita kotonaan.

Yleinen kustannustason nousu vaikuttaa hankittavan aineiston määrään. Myös tapahtumien määrää on pitänyt tarkentaa tarkemmin, koska niihin liittyy matka- ja lehti-ilmoitus ja tarjoilukuluja. Kirjastot pyrkivät jatkossakin tarjoamaan asiakkailleen ajantasaista, laadukasta ja viihdyttävää aineistoa ja järjestämään monipuolisia tapahtumia eri kohderyhmille vuoden ympäri.

Sitovat toiminnan tavoitteet:

SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA		
YRITTÄMINEN JA ELINKEINOTOIMINTA		
Strateginen toimenpide:		
<i>Terävöitämme kärkiviestejämme viestinnässä ja markkinoinnissa.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Kirjastotoimi	Lehtiartikkeleita tasaisesti pitkin vuotta kirjaston toiminnasta, tapahtumista, lukemisen edistämisestä yms.	Lehtiartikkelien ilmestymistiheys 4 artikkelia/ vuosi
	Kirjastotoimen Facebook-päivitysten aktivointi	1 päivitys/ viikko
	Koulutukset	2 yhteistä koulutuspäivä
LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Tuotamme monipuoliset liikunnan ja kulttuurin kehittyvät palvelut, jotka osaltaan lisäävät kiteeläisten viihtyvyyttä ja terveyttä, piristävät matkailutoimintaa ja kohentavat kaupungin imagoa.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Kirjastotoimi	Järjestämme monipuolisia tapahtumia eri kohderyhmille vuoden ympäri.	Tapahtumien määrä, tavoite 100/ vuosi

Toiminnan laajuustiedot

Laajuustieto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kirjaston toimipisteiden aukioloaika h/vuosi	6 212	9 611	9 611	9 611	9 611

TALOUS

350 Kirjastotoimi	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	13 256	14 280	12 880	12 880	12 880
Toimintakulut	-558 386	-605 937	-639 612	-639 612	-639 612
* Toimintakate	-545 130	-591 657	-626 732	-626 732	-626 732

* Valtuuston nähden sitovataso

10.3.6 Vapaa-aikapalvelut (tulosalue)

Tilivelvolliset: Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenet, sivistysjohtaja, vapaa-aikapäällikkö

Tulosityksiköt:

Nuorisotoimi
Kulttuuritoimi
Liikuntatoimi

Toiminta-ajatus

Vapaa-aikapalvelut järjestävät kuntalaisille monipuoliset, laadukkaat ja kustannustehokkaasti tuotetut vapaa-ajanpalvelut, jotka ennaltaehkäisevästi tukevat kuntalaisten sosiaalista, henkistä ja fyysistä hyvinvointia.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vapaa-aikapalveluiden eri toimintayksiköt osallistuvat oman toimintansa osalta hyvinvointialueen kanssa tehtävään yhteistyö- ja kehittämistyöhön. Eri toimintayksiköt hakevat myös aktiivisesti valtionrahoitusta toimintansa kehittämiseen.

Jäähalli siirtyi Kiteen kaupungin omistukseen toukokuun 31.pv 2024. Liikuntapaikkojenhoitajia rekrytoitiin kaksi lisää. Jäähallin käyttöaste on ympäri vuoden aktiivista. Kesäkuukausina käyttöaste nousee huippuunsa kansanopiston järjestämän taitoluisteluleirin ansiosta. Kiteen kaupungin monipuoliset sekä ulko- että sisäliikuntapaikat ovat käyttöasteeltaan erinomaisella tasolla.

Nuorisotoimen palveluiden painopiste sijoittuu ehkäisevään työhön ja sitä toteutetaan mm. koulunuorisotyön, digitaalisen nuorisotyön, nuorisotilatoiminnan, etsivän nuorisotyön sekä erilaisten tapahtumien ja retkien yhteydessä. Kerho- ja harrastustoimintaa toteutetaan kumppanuuksien avulla.

Kulttuuritoimi järjestää ja organisoii monipuolisesti ja kustannustehokkaasti tapahtumia ja elämyksiä kaikille kuntalaisille. Toiminnan tavoitteina ovat niin kaupunkikuvan kohottaminen kuin yhteisöllisyyden vahvistaminen. Kulttuuripalveluiden tuottamista kehitetään vahvistamalla kumppanuuksia ja yhteistyötä järjestö- ja yhdistystoimintaa hyödyntämällä paikallisesti ja seudullisesti.

TALOUSARVIO 2025

Toimintakuluissa edellisvuoteen nähden korottavana tekijänä ovat vallitsevan maailmantilanteen vuoksi kohonneet tarvike- ja työkustannukset. Tiukentuneesta taloustilanteesta huolimatta eri vapaa-aikapalvelujen palveluja pyritään tuottamaan pääosin edellisvuosien tavoin, huomioiden yksikkökohtaiset talouden tehostamistoimenpiteet palvelujen tuottamiseen. Osaltaan vapaa-aikapalvelujen toimintatuottoja ja -kuluja nostavat vuodelle 2025 jatkuvat liikunta- ja nuorisotoimen hankerahoitukset.

Mm. nuorten työpajatoiminta, musiikkiopiston toiminta sekä osa liikuntapaikkojen kunnossapidosta toteutetaan edelleen ostopalveluna. Urheilutalo-Uimahalli Vespeli on suljettu kesällä 2025 noin viisi viikkoa normaalin huolto- ja kunnossapidon vuoksi. Vapaa-aikapalveluiden taloudellisia riskejä ovat mm. maksullisten vapaa-ajanpalvelujen mahdollinen vähäinen käyttöaste sekä sääolosuhteet, jotka voivat lisätä liikuntapaikkojen kunnossapitomäärärahojen tarvetta.

Kuntosalimaksut tarkastetaan vuoden 2025 alussa ja mahdolliset tarvittavat määrärahamuutokset esitetään osavuosiraportin 1. yhteydessä. Asiasta on tehty myös valtuustoaloite.

Vuoden 2025 ajalle jatkuvan liikunta-elintapaohjaus-hankkeen aikana tavoitteena on vahvistaa kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyötä edelleen. Hankkeen kärkitavoitteena ovat liikunta-elintapaohjauksen juurruttaminen kunnan vakituiseksi toiminnaksi sekä hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyön syventäminen kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Sitovat toiminnan tavoitteet:

SIVISTYS- VAPAA-AIKALAUTAKUNTA		
IHMISET JA YHTEISÖT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä: tuemme ja mahdollistamme järjestöjen ja yhdistysten matalan kynnyksen toimintoja ja kehitämme kansalaisopiston palveluita.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Liikuntatoimi	Liikuntapalvelut ja -paikat kohdennettuina kaikille kohderyhmille.	Hyte raha/asukas, yli Pohjois-Karjalan kuntien keskiarvon. Uimahallin ja kuntosalien kävijämäärät. Vuoden 2024 taso. Jäähallin käyttöaste syksyllä 2025 sama kuin syksyllä 2024.
Nuorisotoimi	Nuorisopalvelut kaikkien saavutettavissa. Pyritään takaamaan kaikille lapsille ja nuorille ainakin yksi harrastus.	HSM-ilmoittautumiset vuoden 2024 taso. Tavoite 320 lasta ja nuorta.
Strateginen toimenpide:		
<i>Tuemme yhteisöllisyyskehitystä kumppanuuksilla ja nostamalla alueiden ja kylien viestiä esiin kaupungin viestinnässä, suhtaudumme positiivisesti eri toimijoiden aktiivisuuteen ja uusien toimintamallien kehittämiseen.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Liikuntatoimi	Liikuntapalvelut myöntävät kohdeavustuksia ja tekevät kumppanuussopimuksia laajasti eri yhdistyksille.	Toteutuneet kumppanuussopimukset ja avustukset. Sopimusten määrä vuoden 2024 tasolla.
Nuorisotoimi	Avustukset ja kumppanuussopimukset	Kumppanuussopimusten määrä. Sopimusten määrä vuoden 2024 tasolla.
Strateginen toimenpide:		
<i>Vahvistamme Kiteen keskustan vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä luomalla uusia mahdollisuuksia kokea kultuuria, urheilua ja yhdessäoloa.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Nuorisotoimi	Kiteen nuorisotila tarjoaa keskustan alueen nuorille toimintaa	Nuorisotila Linkin kävijämäärät. Vuoden 2024 taso + 2 %.
LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT		
Strateginen toimenpide:		

*Tuotamme monipuoliset kulttuurin palvelut, jotka osaltaan lisäävät kiteeläisten viihtyvyyttä ja terveyttä, pirstävät matkailutoimintaa ja kohentavat kaupungin imagoa.
Vahvistamme Kiteen keskustan vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä luomalla uusia mahdollisuuksia kokea kulttuuria, urheilua ja yhdessäoloa.*

Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Kulttuuritoimi	<p>Kulttuuritoimi järjestää monipuolisia kulttuuritapahtumia</p> <p>Uusi näyttelykeskus tarjoaa monipuolisia elämyksiä kaikenikäisille kohderyhmille ja myös ulkopuolisille vierailijoille</p> <p>Mainonnan tehostaminen monikanavaisesti yhteistyössä viestintäpäällikön kanssa.</p>	<p>Kulttuuritoimen järjestämien tapahtumien lukumäärä verrattuna edelliseen vuoteen. Tavoitteena vuoden 2024 taso.</p> <p>Vaihtuvien näyttelyiden lukumäärä. Tavoitteena vuoden 2024 taso.</p> <p>Kulttuuritoimen järjestämien maksullisten tapahtumien keskimääräinen asiakasmäärä. Tavoitteena vähintään vuoden 2024 taso.</p>

Strateginen toimenpide:

Edistämme koulutus- ja työmahdollisuuksien rakentumista

Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Kulttuuritoimi	Kiteen kulttuuritoimi tarjoaa opiskelijoille työharjoittelupaikkoja.	Työharjoittelijoiden lukumäärä verrattuna edelliseen vuoteen. Tavoitteena vuoden 2024 taso.

INVESTOINNIT, ANKKURIT YLÖS!

Strateginen toimenpide:

Liikuntapaikkasuunnitelmaa ja toimenpiteitä toteutetaan vuosittain

Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Liikuntapalvelut	Liikuntapaikkasuunnitelman toimenpiteet.	Toteutetut liikuntapaikkasuunnitelman toimenpiteet.

Toiminnan laajuustiedot

Laajuustieto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikuntatoimen vakituisten liikuntaryhmien määrä	10	8	8	8	8
Peltolan latupohjan ja hiihtoladun käyttäjätalasto	13 531, laskuri ollut osan vuodesta rikki	11 000	11 000	11 000	11 000
Uimahallin kävijämäärä	42 207	43 500	43 500	43 500	43 500
VesPelin kuntosalin kävijämäärä	10 305	12 000	10 000	10 000	10 000

Laajuustieto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kesälahden Paloaseman kuntosalin avainkorttien myynti	207	180	180	180	180
Myytyjen seniorikorttien määrä	283	260	270	270	270
Kulttuuritapahtumat	55	45	50	50	50
Omien ja yhteistyössä tuotettujen tapahtumien osallistujamäärä (kulttuuritoimi)	35 000	-	20 000	20 000	20 000
Nuorisotapahtuma	25	10	10	10	10
Retket (nuorisotoimi)	3	3	3	3	3
Omien ja yhteistyössä tuotettujen tapahtumien ja retkien osallistujamäärä (nuorisotoimi)	1 200	1 500	1 500	1 500	1 500
Nuorisovaltuuston aloitteiden ja kannanottojen määrä.	0	1	1	1	1
Kumppanuuksilla tuettujen nuorten kerhotoiminnassa olleiden lasten ja nuorten määrä.	206	200	200	200	200

Vapaa-aikatoimen projektit

Projektin nimi	Hallinnoija	Kesto	Tavoitteet
Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta 24–25	Kiteen kaupunki	1.5.2024–31.5.2025	Monipuolisen kerhotoiminnan tarjoaminen Kiteellä lasten ja nuorten vapaa-ajalla.
HSM Kitee - Kokeile, Innostu, Kehity!	Kiteen kaupunki	01.08.2024–31.07.2025	Monipuolisen kerhotoiminnan tarjoaminen Kiteeläisille peruskouluikäisille välittömästi koulupäivän jälkeen.
Hyvinvointia yhdyspinnoilla paikallisesti – Elintapaohjauksen yhteistyömalli TERVE Kitee	Kiteen kaupunki	01.03.2024–28.02.2025	Prosessinomaisen elintapaohjauksen toimintamallin sekä yhdyspinta ja vastinparityöskentelyn kehittäminen Kiteellä.

TALOUS

360 Vapaa-aikapalvelut	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	408 558	360 750	461 496	461 496	461 496
Toimintakulut	-2 226 689	-2 171 535	-2 312 895	-2 312 895	-2 312 895
* Toimintakate	-1 818 131	-1 810 785	-1 851 399	-1 851 399	-1 851 399

* Valtuuston nähden sitovataso

10.3.7 Joukkoliikenne (tulosalue)**Tilivelvolliset: Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenet ja sivistysjohtaja****Tulosityksiköt:**

Joukkoliikenne

Toiminta-ajatus

Palvelu- ja asiointiliikenteen järjestäminen Kiteen alueella.
Joukkoliikenne sisältää ELY-liikenteen.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027**Toimintaympäristö ja sen muutokset**

Kiteen kaupungin sisäinen palvelu- ja asiointiliikenne on järjestetty siten, että kaupungin eri alueilta on mahdollisuus päästä kerran viikossa asioimaan joko Kesälahden tai Kiteen keskustaan. Lisäksi kerran viikossa on järjestetty Kesälahden ja Kiteen taajaman välinen liikenne. Asiointiliikenteen kilpailutus toteutettiin keväällä 2022. Pohjois-Savon ELY kilpailutti kuntarajat ylittävän liikenteen keväällä 2021 ja uudet reitit astuivat voimaan 1.8.2021. Uusi kilpailutus toteutetaan keväällä 2025. Joukkoliikenteen tulosalue sisältää lisäksi ELY:n organisoiman kuntarajat ylittävän liikenteen vuosittaisen maksuosuuden.

Asiointi- ja palveluliikenne kilpailutettiin koulukuljetusten yhteydessä keväällä 2024. Asiointi- ja palveluliikenteen kyydit kytkettiin koulukuljetusten aikatauluihin ja sitä kautta liikennöiville autoille saatiin lisää kilometrejä. Uuden kilpailutuksen kilpailutuskausi on sama kuin koulukuljetusten eli kevääseen 2028. Uudessa kilpailutuksessa Kesälahden ja Kiteen keskustan välinen asiointi- ja palveluliikenne korvattiin koulukyydeillä.

TALOUSARVIO 2025

Vuoden 2025 joukkoliikenteen talousarvioon on varattu varat nykyisen joukkoliikennetason ylläpitämiseksi. Lisäksi joukkoliikenteeseen on varattu rahaa Kiteen keskustan ja Kiteen rautatieaseman välisen liikenteen kehittämiseksi.

Sitovat toiminnan tavoitteet:

SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA		
LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Mahdollistamme riittävät tietoliikenneyhteydet, varmistamme tavaraliikenteen sujuvuuden ja pidämme yllä toimivaa asiointi- ja palveluliikennettä.</i>		
Tulosityksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Joukkoliikenne	Ylläpidämme ja kehitämme nykyisiä joukkoliikennetarkoituksia asiakas-tarpeet huomioiden.	Asiointi- ja palveluliikenteen asiakasmäärät verrattuna edelliseen vuoteen. ELY-liikenteen vuorojen määrä/viikko verrattuna edelliseen kilpailutuskauteen.

Toiminnan laajuustiedot

Laajuustieto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Palvelu- ja asiointiliikennettä käyttävien henkilöiden määrä kuukaudessa	214	175	185	185	185

TALOUS

390 Joukkoliikenne	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	15 148	15 000	15 000	15 000	15 000
Toimintakulut	-233 379	-232 110	-263 758	-263 758	-263 758
* Toimintakate	-218 231	-217 110	-248 758	-248 758	-248 758

* Valtuuston nähden sitovataso

SIVISTYS- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 773 288	1 126 112	1 212 209	1 212 209	1 212 209
Toimintakulut	-22 449 229	-21 705 859	-21 904 931	-21 904 931	-21 904 931
Toimintakate	-20 675 941	-20 579 747	-20 692 722	-20 692 722	-20 692 722

10.4 Ympäristölautakunta (toimielin)

10.4.1 Rakentaminen ja ympäristön valvonta (tulosalue)

Tilivelvolliset: ympäristölautakunnan jäsenet, ympäristöpäällikkö

Tulosyksiköt:

Rakennusvalvonta
Ympäristötoimi

Toiminta-ajatus

Ympäristölautakunnan tehtävänä on huolehtia maankäyttö- ja rakennuslain rakennusvalvontaviranomaisen sekä ympäristölainsäädännön mukaisista kunnalle kuuluvista tehtävistä. Tavoitteena on luoda terveellinen, turvallinen ja viihtyisä ympäristö.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Ympäristötoimea ja rakennusvalvontaa ohjaavat lainsäädännöt muuttuvat jatkuvasti. Eduskunta on hyväksynyt uuden rakentamislain 1.3.2023. Syyskuussa 2024 hallitus on antanut eduskunnalle esityksen rakentamislain muuttamisesta ja tämän esityksen käsittely on eduskunnassa vielä kesken. Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi 1.1.2025 voimaan tulevaa rakentamislakia sekä maankäyttö- ja rakentamislakia, jonka nimike muuttuu mainittuna ajankohdantana alueidenkäyttölaiksi. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia ja viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annettua lakia. Hallituksen tavoitteena on saada rakentamislakiin tehtävät muutokset astumaan voimaan 1.1.2025 alkaen.

Lakimuutoksilla on todella merkittäviä muutoksia rakennusvalvonnan toimintaan. Lakiuudistus edellyttää Kiteen kaupunkia uusimaan kaupungin hallintosäännön, rakennusjärjestyksen, rakennusvalvonnan taksan sekä päivittämään rakennusvalvonnan toimintaprosessit ja ohjeet kokonaisuudessaan. Edellä luetellut muutokset olisi pitänyt saada valmiiksi vuoden 2024 aikana, mutta ns. rakentamislain korjaussarja on aiheuttanut sen, että valmistelua ei ole pystytty tekemään kaikilta osin, koska lainsäädäntö on vielä muuttumassa.

Muutos aiheuttaa myös rakennusvalvonnan käyttämien ohjelmistojen puolella päivityksiä, lisähankintoja ja koulutautumista. Lakiuudistus muuttaa mm. rakentamisen luvitusta vapauttamalla nykyisin luvan vaativia toimenpiteitä kokonaan luvan hakemisesta. Kiteen rakennusvalvonnan osalta tämä vaikuttaa merkittävästi rakennusvalvonnan tuloihin 1.1.2025 alkaen, koska kunnan alueella suuri osa rakennustoimenpiteistä on ollut tällaisia luvanvaraisuudesta vapautuvia hankkeita. Tästä syystä rakennusvalvonnan maksuja on nostettava vuonna 2025, jotta toiminta saadaan pysymään kestävällä tasolla.

TALOUSARVIO 2025

Suurin osa tulosalueen määrärahoista käytetään henkilöstömenoihin. Ostopalveluista suurin osa käytetään ICT-palveluihin. Rakentamiseen liittyvien lupien ja ilmoitusten kokonaismäärän arvioidaan laskevan vuonna 2025, koska rakentamislain voimaan astumisen myötä rakentamista vapautetaan rakentamisluvan hakemiselta.

Yleinen kustannustason nousu ostopalveluissa sekä erityisesti rakennusvalvonnan ohjelmistotoimittajille tulevat ylimääräiset pakolliset ohjelmistojen kehittämishankkeet aiheuttavat rakennusvalvontaviranomaisen taksan hinto-

jen korottamispainetta. Vuodelle 2023 rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen taksoja tarkastettiin ja hintoja nostettiin yleisen kustannuskehityksen takia. Vuonna 2025 ympäristötoimen taksoihin tehdään pieniä muutoksia ja rakennusvalvonnan taksa uudistuu kokonaisuudessaan rakennuslupatyypin yksinkertaistuksessa.

Sitovat toiminnan tavoitteet:

YRITTÄMINEN JA ELINKEINOTOIMINTA		
Strateginen toimenpide:		
<i>Kehitämme lupapalveluita vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Rakennusvalvonta	Rakennusjärjestyksen uusiminen vuoden 2025 alussa rakentamislain mukaisesti.	Uusi rakennusjärjestys astuu voimaan ke- säkuuhun 2025 mennessä.
IHMISET JA YHTEISÖT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Lisäämme ihmisten yleistä viihtyvyyttä luontoa kunnioittaen ja rakennettua ympäristöä kohentaen.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Rakennusvalvonta	Rakennetun ympäristön katselmus	vähintään 1 kpl / joka toinen vuosi
Strateginen toimenpide:		
<i>Lisäämme ihmisten yleistä viihtyvyyttä luontoa kunnioittaen ja rakennettua ympäristöä kohentaen.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Ympäristötoimi	Rakennetun ympäristön katselmus	vähintään 1 kpl / joka toinen vuosi
LUONTO JA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ		
Strateginen toimenpide:		
<i>Huolehdimme ainutlaatuisista, puhtaista ja vetovoimaisista järviolueista.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Ympäristötoimi	Olemme mukana alueellisissa vesistöjenkunnostushankkeissa/ yhteistyöryhmissä	Toteutuu/ei toteudu

YRITTÄMINEN JA ELINKEINOTOIMINTA		
Strateginen toimenpide:		
<i>Kehitämme lupapalveluita vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita.</i>		
Tulosalue	Toimenpiteet	Mittari
Rakennusvalvonta Ympäristötoimi	Kehitämme rakennusvalvonnan, ympäristötoimen, kaavoituksen ja maankäytön yhteistoimintaa ja näin parannamme palveluiden sujuvuutta.	Yhteiset kokoukset ajankohtaisista hankkeista kerran kuukaudessa.

Toiminnan laajuustiedot

Laajuustieto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Lautakunnan kokoukset, lkm	9	8	8	8	8
Lautakunnassa käsitellyt asiat, lkm	97	100	100	100	100
Viranhaltijapäätökset	179	180	88	88	88
Koulutuspäivät, lkm	39	12	14	14	14

TALOUS

700 Rakentamisen ja ympäristön- valvonta	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	91 432	83 000	65 500	54 000	54 000
Toimintakulut	-291 676	- 298 812	-286 500	-309 000	-309 000
* Toimintakate	- 200 243	- 215 812	- 221 000	- 255 000	- 255 000
* Valtuuston nähden sitovataso					

10.5 Tekninen lautakunta (toimielin)

10.5.1 Teknisen toimen hallinto (tulosalue)

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunnan jäsenet, tekninen johtaja

Tulosityksiköt:

Teknisen toimen hallinto
Maa- ja metsäkiinteistöt

Toiminta-ajatus

Tuottaa palvelut laadukkaasti, neuvonnan, ohjauksen, sähköisten palvelujen kehittämisen ja hyvän asiakaspalvelujen avulla.

TALO USSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Teknisen toimen hallinnossa pyritään tuottamaan palveluita yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa muun muassa kumppanisopimusten kautta. Teknisen keskuksen hallinnollisia prosesseja kehitetään sekä tulosalue/-yksikkökohtaisesti että poikkiorganisatorisesti virtauksen tehostamiseksi ja läpimenoaikojen lyhentämiseksi. Teknisen toimen palvelutuotannon suunnitelmallisuuden ja laadun parantamiseen kohdistuvat selvitykset valmistuvat vuoden 2025 aikana. Sähköisiä palveluita kehitetään asiakas- ja tulosityksikkötarpeiden mukaisesti.

TALOUSARVIO 2025

Teknisen toimen hallinnon vuoden 2025 talousarvio mahdollistaa palvelutuotannon säilyttämisen pääosin vuoden 2024 tasolla. Toimintatuottojen osalta suurin muutos kohdistuu valtiolta haettavaan avustukseen, joiden ennustetaan puolittuvan vuoden 2024 tasosta parhaillaan käynnissä olevien hankkeiden päättymisen myötä. Toimintakulut säilyvät pääosin vuoden 2024 tasolla.

Kaupungin metsiä hoidetaan metsäsuunnitelman mukaisesti. Uusi metsäpalvelusopimus kilpailutetaan vuoden 2024–2025 vaihteessa. Metsänmyyntituloja tavoitellaan 435 000 euroa.

Teknisen toimen hallinnon tulosityksikköön ei ole varattu määrärahaa määräaikaisen työvoiman palkkaamiseksi. Hankerahoituksia haetaan sopivien rahoitushakujen auetessa teknisen toimen tarpeiden mukaisesti.

Sitovat toiminnan tavoitteet:

TEKNINEN LAUTAKUNTA		
IHMISET JA YHTEISÖT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Tuemme yhteisöllisyyskehitystä kumppanuuksilla ja nostamalla alueiden ja kylien viestiä esiin kaupungin viestinnässä, suhtaudumme positiivisesti eri toimijoiden aktiivisuuteen ja uusien toimintamallien kehittämiseen.</i>		
Tulosalue	Toimenpiteet	Mittari

Hallinto	Kumppanisopimukset alueiden hoidosta.	Voimassa olevia kumppanisopimuksia 8 kpl (tulosalue-/lautakuntatason mittari)
Strateginen toimenpide:		
<i>Vahvistamme kuntalaisten osallisuutta vuorovaikutusmahdollisuuksia ja viestintää kehittämällä.</i>		
Tulosalue	Toimenpiteet	Mittari
Hallinto	Karttapalautekanavan palautteiden raportointi lautakunnalle	Kaksi kertaa vuodessa (tulosalue-/lautakuntatason mittari)
	Teknisen keskuksen toiminnan esitely- ja palautteenantotilaisuus	Yksi yleisötilaisuus (tulosalue-/lautakuntatason mittari)
Strateginen toimenpide:		
<i>Lisäämme ihmisten yleistä viihtyvyyttä luontoa kunnioittaen ja rakennettua ympäristöä kohentaen.</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Maa- ja metsäkiinteistöt	Puistometsien hoitaminen	Hoitosuunnitelman mukaisen alueen hoitaminen. Kytänniemen alueen huonokuntoisten ja vaaraa aiheuttavien puiden poistaminen (tulosalue-/lautakuntatason mittari)
	Talousmetsien hoitaminen	Metsäsuunnitelman noudattaminen ja hoitotoimenpiteiden toteutuminen
LUONTO JA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ		
Strateginen toimenpide:		
<i>Pyrimme rakennetun ympäristön suunnittelussa yleisen viihtyvyyden lisäämiseen ja yhteisöjen toimintaedellytysten parantamiseen</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Maa- ja metsäkiinteistöt	Puistometsien taajamakohtaiset hoitosuunnitelmat	Taajamakohtaisia suunnitelmia 3 kpl (tulosalue-/lautakuntatason mittari)
ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN		
Strateginen toimenpide:		
<i>Ennakkoluuloton suhtautuminen uusiin avauksiin</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari

Teknisen toimen hallinto	Henkilöstön osaamisen kehittäminen	Henkilöstön koulutuspäivien määrä: 4 pv/vuosi/hlö
--------------------------	------------------------------------	--

Toiminnan laajuustiedot

Laajuustieto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kokoukset (ltk)	12	10	10	10	10
Viranhaltijapäätökset	13	17	20	20	20

TALOUS

800 Hallinto	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	321 383	501 000	482 500	482 500	482 500
Toimintakulut	- 429 164	- 447 391	- 474 317	- 474 317	- 474 317
* Toimintakate	- 107 782	- 53 609	8 183	8 183	8 183
* Valtuustoon nähden sitovataso					

10.5.2 Toimitilat (tulosalue)

Tilivelvolliset: Teknisen lautakunnan jäsenet, tekninen johtaja

Tulosityksiköt:
Toimitilat

Toiminta-ajatus

Tulosalue rakennuttaa, rakentaa ja ylläpitää tehokkaasti ja taloudellisesti rakennuksia kaupungin omien toimintojen ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen käyttöön sekä yritystiloiksi.

TALO USSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Palkkatuella työllistettyjen henkilöiden käyttö loppuu vuoden 2025 alusta alkaen. Yhden kiinteistöhoitajan työaika on muuttumassa 80 %:sta 50 %:iin ja tämän vuoksi talousarviossa varaudutaan määräaikaisen lisäresurssin palkkaamiseen, koska palkkatuella työllistettyjä ei ole käytössä.

Hyvinvointialue on ilmoittanut, että se pyrkii uusimaan toimitilojensa vuokrasopimukset. Tämä käytännössä tarkoittaa sitä, että vuokrasopimukset irtisanotaan vuoden 2024 loppuun mennessä ja uudet sopimukset neuvotellaan vuoden 2025 aikana. Tällä voi olla vaikutuksia näistä kiinteistöistä saataviin vuokratuloihin vuoden 2026 alusta alkaen.

Vuoden 2025 aikana tavoitteena on yhtiöittää SOTE -kiinteistöt sekä mahdollisesti myös muita kiinteistökokonaisuuksia (esim. teollisuuskiinteistöt).

TALOUSARVIO 2025

Toimitilojen tulokertymä muodostuu pääosin hyvinvointialueelle vuokrattavista tiloista, asuntojen ja yritystilojen vuokrasta sekä hallintokuntien sisäisistä vuokrasta.

Vuokratuloista sisäisiä vuokratuloja kertyy 3 176 529 euroa. Sisäiset vuokrat perustuvat toimialojen käyttämiin neliöihin. Hyvinvointialueelle vuokrattavien tilojen vuokrakertymäksi on arvioitu 2 527 189 euroa ja asuntojen vuokratuloiksi 283 000 euroa. Muiden tilojen vuokrakertymäksi on arvioitu 379 811 euroa.

Vuoden 2025 alusta täytetään avoimen kiinteistöhoitajan paikka, jota on nyt hoidettu määräaikaisella työsuhteella. Yhden kiinteistöhoitajan työaika on muuttumassa kevään aikana 80 %:sta 50 %:iin ja tämän vuoksi on suunniteltu määräaikaisen kiinteistöhoitajan palkkaamista, jotta tuo työaikavaje voidaan korvata.

Kaukolämmön osalta varaudutaan 2,5 % ja veden osalta 3 % hinnan korotukseen vuodelle 2025. Rakentamis- ja kunnossapitopalveluiden määräraha pysyy vuoden 2024 tasolla. Sähkön osalta energiahinta on noin 4 €/MWh korkeampi kuin 2024.

Sähköautojen latauspisteiden rakentamista jatketaan edelleen vuonna 2025 ja tähän on varaukset olemassa investointiohjelmassa. Tavoitteena on rakentaa suurempitehoisia latauspisteitä, kuin vuonna 2024 (22 kW).

Vuonna 2025 on tarkoitus purkaa Kesälahden vanhan terveysasema ja sen yhteydessä oleva vanhainkoti sekä vanha maatala (Marjamäki). Rakennusten purkamiseen on varattu määrärahaa 200 000 €. Kaupunginhallituksen talousarvioon on varattu rakennusten purkamiseen yhteensä 800 000 euron määräraha, mikä sisältää mm. vanhan kaupungintalon purkukustannukset.

Kiinteistöjen energiatehokkuutta on tarkoitus parantaa ja vuoden 2025 painopisteenä on Jäähalli sekä Urheilutalo-Uimahalli Vespeli. Toimenpiteisiin on varaukset investointiohjelmassa.

Hileasemien toiminta loppuu vuoden 2024 loppuun mennessä.

Sitovat toiminnan tavoitteet:

TEKNINEN LAUTAKUNTA		
INVESTOINNIT – ANKKURIT YLÖS		
Strateginen toimenpide:		
<i>Kirjaston ja kaupungintalon tilaratkaisut vuoden 2025 loppuun mennessä</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Toimitilat	Vanhan kaupungintalon purkusuunnitelma ja purkulupa olemassa 4/2025 mennessä Vanha kaupungintalo purettu 2025 Uuden kirjaston toteutusvaihtoehto olemassa vuoden 2025 loppuun mennessä	Suunnitelma valmiina ja lupa myönnetty Rakennus ja siihen liittyvät muut kokonaisuudet purettu ja alue valmisteltu jatkokäyttöä varten Selvitys / Suunnitelma kirjaston toteutusmallista valmiina jatko käyttöä varten. Kustannusarvio käytettävissä talousarviota varten 9/2025 mennessä
<i>Kesälahden kouluratkaisu ja toimenpiteet vuoden 2025 loppuun mennessä</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Toimitilat	Kesälahden kouluratkaisun toimenpiteet suunniteltu 8/2025 mennessä	Suunnitelma olemassa ja toteutuksen kustannukset tiedossa talousarviota varten
<i>Pyrimme rakennetun ympäristön suunnittelussa yleisen viihtyvyyden lisäämiseen ja yhteisöjen toimintaedellytysten parantamiseen</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Toimitilat	Kesälahden vanhan terveysaseman ja vanhainkodin purkaminen	Suunnitelma valmiina ja lupa myönnetty. Rakennus purettu ja alue maisemoitu.

Toiminnan laajuustiedot:

Laajuustieto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kaupungin omien kiinteistöjen huoneala m ²	74 376	74 376	77 245	71 537	71 537
Kaupungin omien kiinteistöjen tilavuus m ³	341 711	341 711	364 711	343 824	343 824
Kulut €/m ² /kk	5,21	5,46	5,37	5,37	5,37
Tuotot €/m ² /kk	7,69	7,02	6,88	6,88	6,88

TALOUS

840 Toimitilat	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	6 875 768	6 261 868	6 380 029	6 380 029	6 980 029
Toimintakulut	- 4 666 962	- 4 876 862	- 4 991 306	- 4 991 306	- 4 991 306
* Toimintakate	2 208 805	1 385 006	1 388 723	1 388 723	1 988 723
* Valtuustoon nähden sitovataso					

10.5.3 Kuntatekniikka (tulosalue)**Tilivelvolliset: Tekninen lautakunnan jäsenet, tekninen johtaja, kuntatekniikan päällikkö****Tulosityksiköt:**

Liikenneväylät
 Jätehuolto
 Konekeskus
 Maa- ja vesialueet
 KIT Vesi- ja viemärlaitos
 KES Vesi- ja viemärlaitos

Toiminta-ajatus

Tulosalue ylläpitää turvallista ja viihtyisää elinympäristöä.

TALO USSUUNNITELMA 2025 - 2027**Toimintaympäristö ja sen muutokset**

Katujen suunnitelmallinen kunnostaminen otetaan ohjelmaan, vuosittain suunnitellaan ja kunnostetaan vähintään 1 kohde. Katu- ja aluevalaistusta täydennetään vuosittain Kiteellä ja Kesälahdella. Kiteentien liikenneturvallisuutta parannetaan liikennejärjestelyin. Kiteen ydinkeskustan ilmettä kehitetään. Vesihuoltolaitosten liittymisastetta pyritään lisäämään.

TALOUSARVIO 2025

Päällysteiden uusimiseen on varattu investointiosaan määrärahaa 150 000 euroa. Katujen korjausvelka tullaan huomioimaan tulevina vuosina. Vuodesta 2024 alkaen katujen perusrakennuksien suunnitteluun ja rakentamiseen on varattu investointiosaan määrärahaa 330 000/ vuosi.

Jalankulkua ja pyöräilyä edistetään hankkein ja toimenpitein, mm. Kiteentien liikennejärjestelyt.

Vesihuoltolaitosten riskinä on ikääntyvän verkoston korjaustarve. Himaniittisten vesijohtojen saneeraus aloitettiin suunnittelulla vuonna 2024 ja toteutus vuosina 2025–26. Runkolinjojen jatkamiseen uusien liittymien saamiseksi varataan 45 000 € vuodelle 2025. Vesilaitosten kyberturvallisuuteen tullaan myös kiinnittämään erityistä huomiota.

Retkisatamien ja rantautumispaikkojen kehittäminen ja kunnostaminen aloitettiin vuonna 2024 ja jatketaan suunnitelmavuosina 50 000 €/ v investointiohjelman mukaisesti.

Vesistöjä kunnostetaan ja niihin haetaan avustuksia aktiivisesti, Kiteenlahden kosteikko toteutui vuoden 2024 aikana.

Sitovat toiminnan tavoitteet:

TEKNINEN LAUTAKUNTA		
LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT		
Strateginen toimenpide:		
<i>Mahdollistamme riittävät tietoliikenneyhteydet, varmistamme tavaraliikenteen sujuvuuden ja pidämme yllä toimivaa asiointi- ja palveluliikennettä.</i>		
Tulosityksikkö	Toimenpiteet	Mittari

Maa- ja vesialueet	Puhoksen teollisuusalueen liikennejärjestelmän kehittäminen	Rakentaminen aloitettu 2024, valmistuu 05/2026
	Linkin puistoalueen kehittäminen	Jatkuu vuonna 2025.
	Retkisatamia ja rantautumispaikkoja kehitetään	Suunnittelu ja toteutus alkoi 2024, jatkuu suunnitelmavuosina.
	Vesistöjen kunnostushankkeet	Haetaan sopivia rahoituksia vuodelle 2025.

LUONTO JA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

Strateginen toimenpide:

Tuemme elinkeinojen kehittymistä ympäristöseikat huomioiden.

Tulosityksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Kiteen vesi- ja viemärilaitos	Vesi- ja viemärlaitoksen uudet liittymät	5 kpl/vuosi
Kesälahden vesi- ja viemärilaitos	Hyvän talousveden saannin turvaaminen Vesijohtojen saneeraus	Lupaehtojen täyttyminen Saneeraus alkaa 2025.

Strateginen toimenpide:

Pyrimme rakennetun ympäristön suunnittelussa yleisen viihtyvyyden lisäämiseen ja yhteisöjen toimintaedellytysten parantamiseen.

Tulosityksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Liikenneväylät	Katujen suunnitelmallinen kunnostaminen Katu- ja aluevalaistuksen täydentäminen	Kappelintien saneeraus ja joukkoliikennejärjestelyt. Toteutus valmis Kytänniemen loppuosa, Sepänniemi, Paavontie ja Ruoritie vuonna 2025

Strateginen toimenpide:

Parannamme asteittain kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia.

Tulosityksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Liikenneväylät	Kiteentien kevyen liikenteen järjestelyt Liikenneturvallisuus- sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeiden toteuttaminen	1 hanke/vuosi

Strateginen toimenpide:

Huomioimme luontoarvot ja luonnon kestävän ja pitkäjänteisen virkistyskäytön kaavoituksessa, rakentamisessa ja päätöksenteossa.

Tulosityksikkö	Toimenpiteet	Mittari
----------------	--------------	---------

Jätehuolto	Poltettavan energijätteen kilpailutus.	Sopimus voimassa 1/2025
Strateginen toimenpide:		
<i>Tuemme elinkeinojen kehittymistä ympäristöseikat huomioiden</i>		
Tulosyksikkö	Toimenpiteet	Mittari
Maa- ja vesialueet	Maa-ainesten myynnin lisääminen.	Omien maa-ainesten myynti Puhoksen alueen hankkeisiin.

Toiminnan laajuustiedot

Laajuustieto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Katujen määrä km	59,8	59,8	59,8	60,1	60,4
Avustettavat tiekunnat kpl	275	275	274	274	274
Katujen aurasuorat/vuosi	28	21	21	21	22
Vesiliittymät, Kesälahti	494	494	496	498	500
Viemäri liittymät, Kesälahti	528	525	531	534	537
Vesiliittymät, Kitee	355	372	360	365	370
Viemäri liittymät, Kitee	228	239	233	238	243

TALOUS

850 Kuntateknikka	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	1 093 846	885 700	994 230	994 230	994 230
Toimintakulut	- 2 257 010	- 1 925 485	- 2 112 136	- 2 112 136	- 2 112 136
* Toimintakate	- 1 163 164	- 1 039 785	- 1 117 906	- 1 117 906	- 1 117 906

* Valtuustoon nähden sitovat

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	TP 2023	Muutettu TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	8 290 996	7 648 568	7 856 759	7 856 759	8 456 759
Toimintakulut	- 7 353 136	- 7 249 738	- 7 577 759	- 7 577 759	- 7 577 759
* Toimintakate	937 859	398 830	279 000	279 000	879 000

Toimintakate tulosalueittain, ulkoiset + sisäiset

	TP 2023	TA 2024 + muutos	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tarkastustoimi					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-35 178	-34 000	-31 000	-33 000	-33 000
Toimintakate	-35 178	-34 000	-31 000	-33 000	-33 000
Yleishallinto					
Toimintatuotot	1 624 162	2 077 593	1 927 380	1 916 380	1 934 780
Toimintakulut	-2 488 065	-3 095 957	-2 716 380	-2 694 380	-2 716 380
Toimintakate	-863 904	-1 018 364	-789 000	-778 000	-781 600
Elinvoima- ja omistajaohjaus					
Toimintatuotot	1 036 638	49 500	403 009	403 009	403 009
Toimintakulut	-3 067 176	-1 964 153	-4 053 009	-4 053 009	-4 053 009
Toimintakate	-2 029 970	-1 914 653	-3 650 000	-3 650 000	-3 650 000
Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut					
Toimintatuotot	463 219	676 089	482 000	400 000	132 000
Toimintakulut	-1 586 064	-2 472 859	-3 553 000	-3 553 000	-3 553 000
Toimintakate	-1 122 845	-1 796 770	-3 071 000	-3 153 000	-3 421 000
Opetus- ja kulttuuritoimen hallinto					
Toimintatuotot	2 345	0	2 000	2 000	2 000
Toimintakulut	-246 686	-267 735	-266 884	-266 884	-266 884
Toimintakate	-244 341	-267 735	-264 884	-264 884	-264 884
Varhaiskasvatus					
Toimintatuotot	492 580	139 500	123 702	123 702	123 702
Toimintakulut	-5 259 792	-4 538 509	-4 321 207	-4 321 207	-4 321 207
Toimintakate	-4 767 212	-4 399 009	-4 197 505	-4 197 505	-4 197 505
Peruskoulutus					
Toimintatuotot	570 230	376 582	385 149	385 149	385 149
Toimintakulut	-11 693 270	-11 524 878	-11 743 438	-11 743 438	-11 743 438
Toimintakate	-11 123 039	-11 148 296	-11 358 289	-11 358 289	-11 358 289
Toisen asteen koulutus					
Toimintatuotot	271 171	220 000	211 982	211 982	211 982
Toimintakulut	-2 231 028	-2 365 155	-2 357 137	-2 357 137	-2 357 137
Toimintakate	-1 959 857	-2 145 155	-2 145 155	-2 145 155	-2 145 155
Kirjastopalvelut					
Toimintatuotot	13 256	14 280	12 880	12 880	12 880
Toimintakulut	-558 386	-605 937	-639 612	-639 612	-639 612
Toimintakate	-545 130	-591 657	-626 732	-626 732	-626 732

	TP 2023	TA 2024 + muutos	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Vapaa-aikapalvelut					
Toimintatuotot	408 558	360 750	461 496	461 496	461 496
Toimintakulut	-2 226 689	-2 171 535	-2 312 895	-2 312 895	-2 312 895
Toimintakate	-1 818 131	-1 810 785	-1 851 399	-1 851 399	-1 851 399
Joukkoliikenne					
Toimintatuotot	15 148	15 000	15 000	15 000	15 000
Toimintakulut	-233 379	-232 110	-263 758	-263 758	-263 758
Toimintakate	-218 231	-217 110	-248 758	-248 758	-248 758
Rakentaminen ja ympäristönvalvonta					
Toimintatuotot	91 432	83 000	65 500	54 000	54 000
Toimintakulut	-291 676	-298 812	-286 500	-309 000	-309 000
Toimintakate	-200 243	-215 812	-221 000	-255 000	-255 000
Teknisen toimen hallinto					
Toimintatuotot	321 383	501 000	482 500	482 500	482 500
Toimintakulut	-429 164	-447 391	-474 317	-474 317	-474 317
Toimintakate	-107 782	53 609	8 183	8 183	8 183
Toimitilat					
Toimintatuotot	6 875 768	6 261 868	6 380 029	6 380 029	6 980 029
Toimintakulut	-4 666 962	-4 876 862	-4 991 306	-4 991 306	-4 991 306
Toimintakate	2 208 805	1 385 006	1 388 723	1 388 723	1 988 723
Kuntatekniikka					
Toimintatuotot	1 093 846	885 700	994 230	994 230	994 230
Toimintakulut	-2 257 010	-1 925 485	-2 112 136	-2 112 136	-2 112 136
Toimintakate	-1 163 164	-1 039 785	-1 117 906	-1 117 906	-1 117 906
YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	13 279 734	11 660 862	11 946 857	11 842 357	12 192 757
Toimintakulut	-37 270 524	-36 821 378	-40 122 579	-40 125 079	-40 147 079
Toimintakate	-23 990 222	-25 160 516	-28 175 722	-28 282 722	-27 954 322

Toimintakate toimielimittäin, ulkoiset + sisäiset

	TP 2023	TA 2024 + muutos	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tarkastuslautakunta					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-35 178	-34 000	-31 000	-33 000	-33 000
Toimintakate	-35 178	-34 000	-31 000	-33 000	-33 000
Kaupunginhallitus					
Toimintatuotot	3 124 018	2 803 182	2 812 389	2 719 389	2 469 789
Toimintakulut	-7 141 305	-7 532 969	-10 322 389	-10 300 389	-10 322 389
Toimintakate	-4 016 719	-4 729 787	-7 510 000	-7 581 000	-7 852 600
Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta					
Toimintatuotot	1 773 288	1 126 112	1 212 209	1 212 209	1 212 209
Toimintakulut	-22 449 229	-21 705 859	-21 904 931	-21 904 931	-21 904 931
Toimintakate	-20 675 941	-20 579 747	-20 692 722	-20 692 722	-20 692 722
Ympäristölautakunta					
Toimintatuotot	91 432	83 000	65 500	54 000	54 000
Toimintakulut	-291 676	-298 812	-286 500	-309 000	-309 000
Toimintakate	-200 243	-215 812	-221 000	-255 000	-255 000
Tekninen lautakunta					
Toimintatuotot	8 290 996	7 648 568	7 856 759	7 856 759	8 456 759
Toimintakulut	-7 353 136	-7 249 738	-7 577 759	-7 577 759	-7 577 759
Toimintakate	937 859	398 830	279 000	279 000	879 000
YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	13 279 734	11 660 862	11 946 857	11 842 357	12 192 757
Toimintakulut	-37 270 524	-36 821 378	-40 122 579	-40 125 079	-40 147 079
Toimintakate	-23 990 222	-25 160 516	-28 175 722	-28 282 722	-27 954 322

11 INVESTOINTIOSA

VALTUUSTOTASO	kust.arvio	aik. vuosien käyttö 31.12.2023 saakka	TA 2024 muutettu	TA 2025	TS 2026	TS 2027
YHTEENSÄ NETTO	-21 128 006	-33 940	-6 824 011	-8 000 000	-9 736 995	0
Puhoksen bioterminaali						
Bioter - Puhoksen Bioterminaalin investointihanke (* KV 26.6.2023 § 15)	-5 550 020	0	-2 393 370	-2 800 000	-356 650	0
- rahoitusosuudet	3 885 014	0	1 675 359	1 960 000	249 655	0
Bioter - Puhoksen bioterminaalin lisärakentaminen (Marjamäen alue)	-300 000	0	0	-300 000	0	0
Bioterin laajennussuunnitelma (Puhoksen logistiikkainfran kehittäminen)	-180 000	0	0	-180 000	0	0
- rahoitus 50 %	90 000	0		90 000	0	0
Kaupungintalon muutostyöt	-950 000	-33 940	-950 000	0	0	0
Kesälahden koulun kuntokartoitus ja suunnittelutyöt	-4 300 000	0	-150 000	-150 000	-4 000 000	0
Osakkeet ja osuudet			6 000			
Puhoshalli vaihe II **						
Paku (* KV 20.5.2024 § 25)	-2 073 000	0	-2 073 000	-500 000	0	0
Aistin tilat **	-7 260 000	0	-2 927 000	-3 630 000	-3 630 000	0
Aistin sähköasema	-4 000 000	0	0	-2 000 000	-2 000 000	
Narskuttelun tilat	-490 000	0	0	-490 000	0	0

KAUPUNGINHALLITUS	kust.arvio	aik. vuosien käyttö 31.12.2023 saakka	TA 2024 muutettu	TA 2025	TS 2026	TS 2027
YHTEENSÄ NETTO *	-600 000	-263 714	-194 000	-670 000	0	0
Maanhankinta	0	0	-400 000	-200 000	-200 000	-200 000
- omaisuuden myynti	0	0	400 000	200 000	200 000	200 000
Puhoshallin ja muiden teollisuushallien muutostyöt yri- tystoiminnan tarpeisiin	-600 000	-263 714	-100 000	0	0	0
Keskustan kiertoliittymä	0	0	-94 000	-500 000	0	0
Pylonit, Puhos ja Tolosenmäki	0	0	0	-70 000	0	0
HR-järjestelmä	0	0	0	-100 000	0	0

LAUTAKUNTATASO	kust.arvio	aik. vuosien käyttö 31.12.2023 saakka	TA 2024 muutettu	TA 2025	TS 2026	TS 2027
YHTEENSÄ NETTO	-2 785 000	-878 896	-1 479 000	-2 323 750	-2 735 000	-1 050 000
Sivistyslautakunta *	-630 000	-102 256	-245 000	-145 000	-230 000	-40 000
Varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus	0	0	-62 820	-40 000	-40 000	0
Perusopetuksen kaluste- ja ICT-investoinnit	0	0	0	-40 000	-40000	0
Seitsemän luokan oppilaiden tietokoneet (Chrome- book)	0	0	-30 000	0	0	0
Lukion kabinetin kalustaminen	0	0	-32 820	0	0	0
Liikunta ja vapaa-aika	-630 000	-102 256	-182 180	-105 000	-190 000	-40 000
LED-valaistus pururadoille	0	-45 191	-92 180	0	0	0

LAUTAKUNTATASO	kust.arvio	aik. vuosien käyttö 31.12.2023 saakka	TA 2024 muutettu	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Mäkihyppytorni ja -alueen kuntokartoitus sekä peruskorjaus ja turvallisuuden parantaminen	0	-31 873	-50 000	-50 000	0	0
Liikuntapaikkasuunnitelma	-630 000	-25 192	0	0	0	0
Arppen koulukeskuksen kaukalon pohjatyöt ja pinnoitus	0	0	0	0	-150 000	0
Keinonurmi Rantakenttä	0	0	0	-15 000	0	0
Luonto- ja liikuntareittien kunnostus	0	0	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Julkiset taidehankinnat	0	0	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Tekninen lautakunta *	-2 170 000	-776 640	-1 234 000	-2 193 750	-2 505 000	-1 010 000
Toimitilat	-410 000	0	-450 000	-765 000	-655 000	-305 000
Kohdentamaton määräraha	0	0	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Kiepin päiväkodin tilamuutosten suunnittelu ja toteutus	0	0	-100 000	0	0	0
Sovintolan sähkötyöt	0	0	-25 000	0	0	0
Kiepin piha-alueen kunnostus (aidat ja valaistus)	0	0	0	-350 000	0	0
Kiteen kirjaston suunnittelu	-150 000	0	0	-50 000	-100 000	0
Sähköautojen latauspisteet	0	0	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000
Avainhallinnan ja lukituksen uusiminen	0	0	-90 000	-50 000	-50 000	-50 000
Citect-järjestelmämuutokset	0	0	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Jäähallin ja uimahallin energiatehokkuustoimenpiteet	-150 000	0	0	-100 000	-50 000	0
Kiinteistöihin liittyvät energiatehokkuustoimenpiteet	0	0	0	0	-50 000	-50 000
Kiteesalin muutostyöt	0	0	0	0	-100 000	0
Hutsin koulun IV-kojeen uusinta	-110 000	0	0	-10 000	-100 000	0
Kalustohankinnat			-30 000			
Kuntatekniikka	-1 760 000	-776 640	-784 000	-1 428 750	-1 850 000	-705 000
Kohdentamaton määräraha	0	0	-16 218	-30 000	-30 000	-30 000
Kalustohankinnat, varavoimakone v. 2025	0	0	-20 000	-50 000	-50 000	-50 000
Kaavateiden päällystäminen	0	0	-100 000	-150 000	-150 000	-150 000
Väylien peruskorjaukset	0	0	-330 000	-330 000	-330 000	-330 000
Opintien parantaminen	-475 000	0	0	0	-475 000	0
Vesi- ja viemäriinjat	0	0	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000
Kiteen keskustan joukkoliikennejärjestelyt	0	0	0	-300 000	0	0
Torialueen kehittäminen	-330 000	0	0	-30 000	-300 000	0
Hunonmäen lintutorni ja palvelurakenteet	-70 000	0	0	-70 000	0	0
- rahoitus 50 %	35 000	0	0	35 000	0	0
Kuolemanlammen lintutorni ja palvelurakenteet	-40 000	0	0	0	-40 000	0
- rahoitus 50 %	20 000	0	0	0	20 000	0
Venesatamat, vieraslaiturit ja rantautumispaikat	0	0	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Matonpesupaikat	0	0	-20 000	0	0	0
Kiteen liikunnallinen seikkailupuisto	-350 000	-629 230	-88 437	0	0	0
- rahoitusosuudet (rahoitusosuudet tuloutuvat v.2024)	100 000	169 800	100 000	0	0	0
Linkin puistoalueen kehittäminen	-120 000	-352 420	-145 345	0	0	0
- rahoitusosuudet (rahoitusosuudet tuloutuvat v.2024)	120 000	47 000	120 000	0	0	0
Puisto- ja viheralueet	0	0	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Puhoksen jätevedenpuhdistamon bioroottori	-40 000	0	0	-40 000		
Vesihuollon järjestelmämuutokset		0	-45 500	0	0	0

LAUTAKUNTATASO	kust.arvio	aik. vuosien käyttö 31.12.2023 saakka	TA 2024 muutettu	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Katu- ja aluevalaistuksen järjestelmämuutokset		0	-45 500	-90 000	0	0
Vesistöjen kunnostushankkeet	-40 000	-11 790	-40 000	0	0	0
- rahoitusosuudet	0	0	32 000	0	0	0
Ampumaurheilukeskuksen infran rakentaminen	-450 000	0	0	-100 000	-350 000	0
- rahoitusosuudet	300 000	0	0	100 000	200 000	0
Vesijohtojen saneeraus	-420 000	0	-20 000	-200 000	-200 000	0
Katu- ja aluevalaistuksen täydentäminen	0	0	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Liikenneturvallisuus- sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämisen hankkeet	0	0	-40 000	-57 500	0	0
- rahoitusosuudet	0	0	20 000	28 750	0	0

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	kust.arvio	aik. vuosien käyttö 31.12.2023 saakka	TA 2024 muutettu	TA 2025	TS 2026	TS 2027
VALTUUSTOTASO NETTO	-21 128 006	-33 940	-6 824 011	-8 000 000	-9 736 995	0
Investointimenot	-25 103 020	-33 940	-8 499 370	-10 050 000	-9 986 650	0
Investointitulot, rahoitusosuudet	3 975 014	0	1 675 359	2 050 000	249 655	0
HALLITUSTASO NETTO *	-600 000	-263 714	-194 000	-670 000	0	0
Investointimenot	-600 000	-263 714	-594 000	-870 000	-200 000	-200 000
Investointitulot, omaisuuden myynti	0	0	400 000	200 000	200 000	200 000
Investointitulot, rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
LAUTAKUNTATASO NETTO	-2 800 000	-878 896	-1 479 000	-2 338 750	-2 735 000	-1 050 000
Sivistys- ja vapaalautakunta *	-630 000	-102 256	-245 000	-145 000	-230 000	-40 000
Investointimenot	-630 000	-102 256	-245 000	-145 000	-230 000	-40 000
Investointitulot, rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Tekninen lautakunta *	-2 170 000	-776 640	-1 234 000	-2 193 750	-2 505 000	-1 010 000
Investointimenot	-2 745 000	-993 440	-1 506 000	-2 357 500	-2 725 000	-1 010 000
Investointitulot, rahoitusosuudet	575 000	216 800	272 000	163 750	220 000	0
INVESTOINTIMENOT YHTEENSÄ	-29 078 020		-10 844 370	-13 422 500	-13 141 650	-1 250 000
INVESTOINTITULOT YHTEENSÄ	4 550 014		2 347 359	2 413 750	669 655	200 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ NETTO	-24 528 006		-8 497 011	-11 008 750	-12 471 995	-1 050 000

* Yli 1 milj.euron hankkeiden hankesuunnitelman hyväksyy valtuusto erillisellä päätöksellä.

** Puhoshallivaihe II investointi vuonna 2024 yhteensä 5 000 0000 euroa.

12 LIITTEET

12.1 Kesälahden vesihuoltolaitoksen talousarvio

Tuloslaskelma (ulkoiset ja sisäiset)

	TP 2023	TA 2024 + MUUTOS	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	518 100	449 500	465 930	465 930	465 930
Liiketoiminnan muut tuotot	6 437	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-310 410	-277 539	-295 257	-295 257	-295 257
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-152 045	-124 100	-131 802	-131 802	-131 802
Ostot tilikauden aikana	-152 045	-124 100	-131 802	-131 802	-131 802
Palvelujen ostot	-158 365	-153 439	-163 455	-163 455	-163 455
Henkilöstökulut	-107 488	-68 354	-70 007	-70 007	-70 007
Palkat ja palkkiot	-85 830	-53 045	-54 978	-54 978	-54 978
Henkilösivukulut	-21 658	-15 309	-15 029	-15 029	-15 029
Eläkekulut	-18 394	-13 712	-13 320	-13 320	-13 320
Muut henkilösivukulut	-3 264	-1 597	-1 709	-1 709	-1 709
Poistot ja arvonalentumiset	-168 454	-166 733	-163 607	-163 607	-163 607
Suunnitelman mukaiset poisto	-168 454	-166 733	-163 607	-163 607	-163 607
Liiketoiminnan muut kulut	-17 389	-18 454	-17 745	-17 745	-17 745
Liikeylijäämä (-alijäämä) yht.	-79 204	-81 580	-80 686	-80 686	-80 686
Rahoitustuotot ja -kulut	-26 795	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	1 195	0	0	0	0
Kunnalle maksetut korkokulut	-27 989	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-1	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) enn.satunn.eriä yht.	-105 999	-81 580	-80 686	-80 686	-80 686
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-105 999	-81 580	-80 686	-80 686	-80 686

Taloussuunnitelman investointiohjelmaan sisältyy Kesälahden koulun suunnittelu ja rakentaminen. Kuvassa Kesälahden koulun Puruvesi-talo, kuva Niko Nyrhinen